

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az új kölcsön.

Budapest, szeptember 29.

A kormánynak sok minden gondja egygyel kevesebb lett. A nagy kölcsönt, vagy legalább is annak legnagyobb részét, az 560 millióból 500 milliót sikerült elhelyezni. Magyarországnak, Ausztriának és Németországnak legtekintélyesebb pénzintézetei részint közvetlenül, részint közvetve, konzorciumot alakítottak, hogy 500 millió koronát bocsáthassanak a magyar kormány rendelkezésére. Ez tagadhatatlanul nagy jelentőségű. Nem azért, mintha egyetlen percig is kétséges lehetett volna, hogy a magyar állam megkapja azt a kölcsönösszeget, melyre szüksége van, hanem azért, mert ez a kölcsön sokkal inkább, mint bármely előző, a magyar közvéleményben is, egész Európában is sokkal nagyobb izgalmakat keltett, mint egy államkölcsön rendes időkben kelteni szokott.

Tagadhatatlan, hogy az 560 millió kölcsönt jobb lett volna a francia piacon elhelyezni. Ismételten rámutatunk arra, hogy a Wekerle-kormányt abban a munkájában, melyet Párisban egy ott elhelyezendő nagy magyar kölcsön érdekében kifejtett, főleg az a törekvés vezette, hogy a magyar állami hitelszükséglet előtt a francia tőkének szinte kifogyhatlan bőségszaruja meg-

nyílják s hogy ezen a réven aztán a magyar záloglevelek és községi kötelezvények is ott lassanként piacot találjanak. Ausztriától, eddigi főhitelezőnkől akart a Wekerle-kormány, a francia pénzpiac megnyitásával bennünket emancipálni, mert azt a viszonyt, hogy mi adósai vagyunk, Ausztria a bőséges kamaton felül még politikai és gazdasági előnyökkel is megfizettette magának. A Wekerle-kormány tehát nem azért kezdte tárgyalásait a francia pénzügyi körökkel, mintha az új 560 millió, vagy akár egy nagyobb kölcsön is nem lett volna Ausztriában elhelyezhető, hanem csakis azért, hogy egy új pénzforrást nyisson nekünk, amelynek a törvényes és kialakított kamatát a kölcsön után megfizetjük, amelynek azonban ezen túl velünk szemben sem politikai, sem gazdasági aspirációi nincsenek.

A francziák azonban felületesen ítélték meg a helyzetet. Félreértették a Wekerle-kormányt s azt hitték, hogy a magyar államkincstár csak azért fordul a francia piacra a kölcsön elhelyezésénél, mert másutt a kölcsönt elhelyezni nem tudja. S ebben a teljesen hamis feltevésben olyan feltételeket szabott, amelyek teljesíthetetlenek voltak. Nemcsak pénzügyi feltételeket, minők egészen jól megfelelnek egy kis exotikus állammal szemben, hanem politikai fel-

tételeket is, amelyeket teljesíteni egyrészt nem volt hajlandó a magyar állam, másrészt nem is teljesíthetett.

A hármasszövetség szétrobbantását kívánták végeredményben Magyarországtól a francziák azért, mert hajlandók 560 millió koronát drágább áron nekünk kölcsön adni, mint aminőt mi állami hitelünk sérelme nélkül megadhatunk. A francia kölcsön tehát megkötött. Megkötött a francziák által támasztott pénzügyi és politikai feltételek miatt.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy Lukács László a lehetetlen feltételeket el nem fogadta. De azt, hogy ebből magának himeg lett, már akkor nevésségesnek és megengedhetlennek mondtuk, mikor egy hét előtt először adott ki hivatalos kommunikét arról, hogy a francia kölcsön végleg megkötött.

Minthogy a magyar államnak az 560 millió kölcsönre szüksége van, azt is magától értetődőnek tartottuk, hogy Lukács László keresni fogja a módot, hogy azt máshol helyezhesse el. És nem volt nehéz megtalálnia az új pénzforrást egyrészt a régi hitelezőben, Ausztriában, másrészt Németországban. Ausztria ugyszólván önmaga ajánkozott, sőt kapva-kapott azon, hogy azt a kiválóan jövedelmező üzletet, ami egy magyar államkölcsön s mely a rendes

Csalók.

Irta: Alba Nevis.

Egész bizonyossággal meg lehet állapítani, hogy itt az ősz, nem a kalendáriumbeli, hanem a valóságos, tényleges, gyakorlati; az, amelyiket a nyomtatott betűnél hatalmasabb erő produkál; az időjárás. Az égen nincs felhő, az ég egyszínű világosszürke, de a kárpitján valami derűs fényesség sugárzik át, mintha izzó villanygal illuminálnának mögötte. Az asszonyok vállán már kevés a csipke, sok a bársony, s izgatónan feszes kabátok, lengőfóllas kalapok kerülnek ki a divatboltok raktárából. A kopasz faszor egyik lóczáján egy negyven-negyvenötéves leány, hervadó, de még mindig színesarcú urihölgy ül, nagyon kedves, diszkrét, finom ruházatban; a cipője angolos, keztyűjének minden ujja kényesen tiszta és a haja szépen hátrafésült. Fekete lorgnet-láncza művészien aprólékos velencei munka. A szeme még most is kékebb, mint sok tizenhétéves leányé, de a homlokán, a szája körül, meg a tégelye alatt már sok a pókhálós redő. Erősen és élvezettel szívja az alkonyati friss levegőt.

Kis idő múlva mellé telepedik egy lelkülönben elegáns, pompásan táplált, gömbölyű képű ötven-hatvanéves uriember, aki előbb párszor elsétált a pad mögött, párszor megállt és jóvágygimustrálta a dómát, míg végre elhatározta magát és a kalapját udvariasan megbillentve, leült.

Az ur (miután egy darabig hallgattak):

Ne haragudjon, nagyságos asszony, hogy idetolakodom. Három hét óta, ebben az időtájjban, minden istenadta nap itt ülök ezen a lóczán. Megszoktam. Nagyon kellemes itt ülni.

A hölgy (hüvösen, tartózkodón): Igen, kellemes.

Az ur: Itt van közel a villamosmegálló is, aztán én nem szeretek gyalogolni.

A hölgy (most már nem is felel. Egyszerűen egy pillantással veszi tudomásul a mondotakat.)

Az ur (megérti a helyzetet, hirtelen felalítja magát): Engedje meg az udvariatlanságomat, hogy még be se mutatkoztam. Rögtön jóváteszem! Szekeres vagyok, három hete jöttem fel a Temes-kubini birtokomról Budapestre. A telet mindig itt töltöm, odalent, az én pusztámon gyönyörű a nyár, de egy tél elviselhetetlen lenne! Még különben se próbáltam... (Elhallgat és öreges sunyisággal lesi a hatást. Persze, hamis nevet mondott és hamis nációnálét. A bácsi iczi-piczi kishivatalnok, penzionált, és vénségére még mindig butorozott szobában lakik valahol a Nagyfuvaros-utca homályában, ahonnan minden estefelé kifordított manzsettában, s a háziasszonya által fabrikált nyakkendővel, de pedánsan és ezerimóniás rátartisággal kerül ki a faszorba, robogó gummirádlerek és jómódban uszó, gondtalan emberek közé.)

A hölgy (sokkal, oh, nagyon sokkal melegebben): En özvegy Vida Pálné vagyok, a Terézkerutról. Tengerparton töltöttem a nyarat és most ide járok ki utókurára, de

mondhatom, nincs az a világfürdő, amelyiknek csodásabb hatása lenne...

Az ur: Hát persze. Itt minden van, kérem. Itt van a levegőben virágillat, van ózon, sőt benzinszag is van, ha úgy tetszik.

A hölgy: Könnyű önnek, aki pusztán elhet, de mit csináljak én, akit ide köt a hivatásom.

Az ur (csalódottan): Ugy? Hivatása van? Mi a hivatása?...

A hölgy: Rosszul fejeztem ki magamat, mert hisz háztulajdonosnak lenni inkább passzió, mint hivatás. Házam van a köruton, egy hatalmas, kétemeletes házam, az köt ide. (Persze, ő nagysága is szemérmetlenül füllent, a valóságban napidíjas a nyugati pályaudvarnál, ahol egy forint husz krajczárért körmöl reggeltől délutáni három óráig.)

Az ur (vidáman): Ej, haj, ilyen szép asszonynak a házában, tudom, jól érezik magukat a lakók! Jövöre én is felmondok a háziuramnak, s a garconlakásom átteszem a maga házába. Azután stájerolhat, amennyit akar... de legalább öt szoba kell!

A hölgy (mámorosan): Szívesen, szívesen! Örülök, ha ilyen kedves lakóm lesz, inkább majd olesón adom a lakást. (Fürkészőn): De hisz ez önnél nem határoz?...

Az ur: Egyáltalán nem. Pár száz forintocskát még nem tesz tönkre. Ott a jó kis birtok, a fejtőstehen, majd kiadja...

A hölgy: Már csak jó is, ha az ember öregkorára úgy el van látva, hogy másra nem szorul! Sokat bosszankodnak a gyerekeim, amiért így magamnak élek. Hívogatnak is nyakra-főre, — az egyiknek gyáros

kamaton felül Ausztriának közvetve annyi minden politikai és gazdasági hasznot hajt, megszerezhesse. Ausztria a pénzügyekben sohasem szentimentális és egyáltalán nem látott akadályt arra, hogy az 560 milliós kölcsönt lebonyolítsa, abban, hogy Magyarország előbb Ausztriának mellőzésével a francia piacra fordult. Németország pedig majdnem önként kínálta fel tőkeerejét. Miután a francziák azzal az indoklással tagadták meg a kölcsönt, hogy Magyarország, mint a hármasszövetség tagja, ezt az új kölcsönt katonai célokra akarja fordítani, hogy tehát a kölcsön megadásával Franciaország tulajdonképpen arra működne közre, hogy a hármasszövetség erősödjék, Németország Franciaországnak akart felelni azzal, hogy a magyar kölcsön nyújtásában magának aktív szerepet követelt. Kiderlen-Waechter, a német külügyi államtitkár egy újságíró előtt ennek nyíltan kifejezést is adott, mikor azt mondta, hogy a kölcsönkérés politikai mellékzét kapott. A belső barátság Ausztria-Magyarország és Németország között ez alkalommal gazdasági téren is életerősnek bizonyult, mondta a német külügyek vezetője. Sőt még tovább is ment. Ebben az esetben — mondta — bebizonyult, hogy a francia pénzügyi uralma nem olyan feltétlenül egyedülálló, mint ahogy Franciaországban hinni és hiesztelni szerették és hogy azokat az államokat, amelyek Franciaország politikájával nem harmonizálnak, Franciaország nem képes zavarba hozni azzal, hogy megvonja tőlük pénzügyi előzékenységét. „Németország Ausztriával együttesen nemcsak a jóindulat, de a szükséges összegek felett is rendelkezik, hogy ilyen esetben támogatólag lépjen fel.”

Ez tiszta és világos beszéd. Ez sokkal igazabb indoklása annak, hogy a konzorciumban német bankcégek is

részt vesznek, mint a kormány tegnapi kommunikéjének az a passzusa, hogy „a külföldnek általános és feltétlen bizalmára vall azon kipróbált helyes pénzügyi politikával szemben, melyet Lukács László pénzügyminiszter folytat.” A kölcsönügy a hármasszövetség kérdésévé lett a francia-örsz szövetséggel szemben s a hármasszövetségre nézve most már a reńomé és a tekintély kérdése lett, hogy ez az összeg a francia piac mellőzésével is előteremtessék.

Budapest, szeptember 29.

Khuen tiszviselői között. Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök ma reggeltől a késő délutáni órákig a belügyminisztériumban hivatalos ügyek elintézésével foglalkozott, délelőz pedig *Jakabffy* államtitkár kíséretében a belügyminisztérium tiszviselőinek a minisztériumban levő közös konyháját tekintette meg és a tiszviselőkkel együtt fogyasztotta el ebédjét.

A nagyváradi és győri püspökség. A nagyváradi latin szertartású püspökség, amely már 1908-ban üresedett meg *Szmercsányi Pál* püspök halálával, nemskára új püspököt kap. Hir szerint a nagyváradi püspöki székhé gróf *Széchenyi Miklós* győri püspököt fogják áthelyezni. *Széchenyi* püspök aki sógora gróf *Aehrenthal* külügyminiszternek, a napokban Bécsben időzött és ott közölte vele külsőben levő kinevezését maga gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, aki hétfőn audienciája után fölkereste *Bécs* szállásán a püspököt. A kinevezést a legközelebbi napokban publikálják. Ugyancsak beavatott forrásból közlik, hogy illetékes körök már a győri püspöki szék betöltése ügyében is döntöttek. Győri püspökké dr. *Glattfelder* Gyula nyilvános rendes egyetemi tanárt, a Szent Imre-kollégium igazgatóját fogják kinevezni.

A fiumei polgármesterválasztás. Fiuméből jelentik: Az autonóm párti városi képviselőtestületi tagok ma értekezletet tartottak, amelyen a június óta ifrészében lévő podesztai szék betöltésével foglalkoztak. Hosszas vita után a városi adminisztráció és a város érdekeire való tekintettel elhatározták, hogy a podesztaválasztást nemskára megejtik. A jelölés felett a legközelebbi ülésen történik döntés. Különben a podesztaválasztás itteni hírek szerint, szóba került gróf *Wickenburg*

kormányzó-helyettesnek a belügyminiszternél tett látogatása alkalmával is, amikor a kormányzó-helyettes jelentést tett a fiumei ügyekről.

Megszüntetett önkéntességi jog. Mervádó helyről értesülünk, hogy az új véderőtvény a két-évi szolgálat bevezetésével a saját költséges önkéntesi szolgálatot is meg fogja szüntetni. A fentálló intézmény helyett az önkéntesi esztendőz ezután majd csak állami költségen lehet leszolgálni. Ezzel a határozattal egy csapásra elhárítják azt a nagy szociális különbséget, mely eddig a jómódu és szegénysorsú önkéntesek közé meredt. Ezzel az új intézkedéssel nem egy családapa válláról a leg-súlyosabb gondok terhét veszik le, mely a fiuk önkéntesi évével anyagi viszonyaikon felül követelt áldozatot tőlük. Az önkéntesek az új intézkedések szerint éppen úgy fognak katonai kötelezettségüknek eleget tenni, mint a többi védkötelesek, azzal a különbséggel, hogy előtanulmányokra való tekintettel szolgálati idejük egy esztendővel rövidül és hogy a tiszti rangot elérhetik. Hogy az önkéntességi jogot ezután csak a középiskolák teljes elvégzésével lehet-e megszerezni, több oldalról nyert információk alapján, kérdéses. Bizonyos az, hogy a magánkurzusok és ugynevezett önkéntes-előkészítő tanfolyamok hallgatóinak erősen meg fogják nehezíteni az egyéves önkéntességet és a tiszti rang elérhetésének lehetőségét, sőt lehetséges, hogy teljesen megszüntetik. Az egyéves önkéntesekre nézve, akik a várható és valószínűleg elfogadásra kerülő határozatok után vonulnak be, az új intézkedések mindenesetre a szolgálat megnehezítését és különféle kisebb engedmények megszüntetését jelentik. Az intézkedés alap gondolata azonban tagadhatatlanul egészséges és józan és bizonyára megfelel a modern felfogásnak, mely egyenlő kötelességekért egyenlő jogokat akar.

Küldöttség Molnár államtitkáránál. Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi államtitkáránál ma délelőz küldöttségileg tisztelettel a terézvárosi munkásgimnáziumi egyesület előkészítő bizottsága. A küldöttséget *Walter* Károly igazgató vezette és arra kérte az államtitkárt, hogy vállalja el a terézvárosi munkásgimnáziumi egyesület védnökségét s egyben meghívta az október hó 2-án tartandó alakuló nagygyűlésre. *Molnár* államtitkár megköszönte a meghívást és készséggel elvállalta a neki felajánlott védnöki tisztelet, egyben kijelentve, hogy hacsak teheti, megjelenik az alakuló nagygyűlésen. — Ennek kapcsán itt említjük meg, hogy az alakuló nagygyűlést október hó 2-án,

az ura, a másiké főmérnök. — Hogy: „Igy, mama, meg úgy mama. A tenyerünkön hor-doznak, a szájunkból etetnénk, lenne külön lakosztályod, külön eseléded. Csak gyere...”

Az ur (egyre növekvő hódolattal): És nagyságos asszony nem megy?

A hölgy: Nem, édes uram, nem megyek. Én szeretem a gyerekeimet, de ismerem is őket: kedvesek, jók, szivesek; az első napon lesznek a lábamról, a helyemet nem lelik, becéznek, dédelgetnek. Harmadnap már nem kínálnak az ebédnél, mert harmadnap az ember már nem vendég. Egy hét múlva már duzzognak, mert egész lefoglalom a eselédet és ugyanekkor észreveszik, hogy válto-gatok az ételben, késhegygyel eszem és el-rontom a mások étvágyát... És mi lenne egy év, két év, tíz év múlva!... Nem, én már csak magamra maradok, pedig úgy vá-gyom néha egy kis melegség, egy kis gyön-gődség, meg szeretet után!

Az ur: Férjhez kellene mennie. Ilyen szép asszony, mint maga, megérdemelné, hogy egy férfi tejbe-vajba füröszsze. Hogy megédesítse a napjait, hogy az életét magá-nak szentelje...

A hölgy: Hagyja, kérem! Ma olyan ön-zők a férfiak, hogy csak az anyagiakat le-sik. És én nem akarnám... énnekem na-gyon fájna... engem súlyosan megalázta női méltóságomban, ha tudnám, hogy azért, Igen, ha akadna olyan nemeslelkű, olyan ön-zetlen férfi, olyan talpig dzsentimén, aki a szívére, a szimpátiájára hallgatva azt mon-daná...

Az ur: És ha azt mondanám? És ha én mondanám azt?...

A hölgy: Hát... még alig ismerjük egy-mást. Majd később, majd...

Az ur: Igaz, de én a tett embere vagyok, mindig is az voltam. Én úgy érzem, minket a végzet vezérelt ide. Ide, erre a padra.

A hölgy: No, és a családja? Mit mon-dana hozzá a családja? Mert bizonyára van-nak hozzátartozói is?

Az ur: Igen, vannak, de a dolgaimba semmi beleszólásuk! Legfeljebb az fájna nekik, hogy estek a nagy vagyontól, az örökségtől...

A hölgy: Az, az.

Az ur: És én az özvényeknek áldozom az életemet, a boldogságomat? Dehogy, szó sincs róla! Csak azt sajnálom, hogy a biztosítótársaság százezer forintnál nem ment feljebb!

A hölgy (elkábultva): Hogy? Ön biztosít-totta az életét?... Százezer...

Az ur (szemérmetlen nyugalommal): Pont százezer forintra.

A hölgy: De hisz ez... ez... igen ked-ves, igen barátságos összegecske. És a gyer-kekek, hogy is tetszett csak mondani? .. Hja igen, hogy mind haszonlesők és öznök. Persze, biztosítom, hogy mind! Az enyéim is, az önéi is. Csak arra várnak... De ha összejön két ember, akik megértik egymást, akik egymást szeretni tudnak... Én bennem nagyon régen él már ez a vágy. Az én lel-lem olyan fogékony, olyan nemes! Én be-esülni, ápolni és gondozni tudnám öreg nap-jaira azt, azt

Az ur (megfogja mind a két kezét): Édes Vidáném, édes nagyságos asszony! Fe-lejtse el, hogy még csak pár órája ismerjük egymást.

A hölgy (eszébe jut a bakfislánykorabeli huzódózó nevetése, megpróbálja): Maga na-gyon türelmetlen! Maga rossz ember!...

Az ur: Hát jól van, türelmes leszek, várni fogok, ameddig maga akarja, ameddig maga parancsolja. Várok, ha belehalok is... (Hirtelen egész besötétedett, ahogy őszszel szokott, a hölgy didereg, az ur is krákog egy kicsit. Mind a ketten felállnak.)

Az ur: Hát hol és mikor?... Hivjon meg talán a lakására. Ha megengedi, tisz-teletemet teszem.

A hölgy: Nem, Isten ments! Mit mon-dának a lakók?... A lakóim! Egyelőre még nem.

Az ur: Hát akkor itt, ugyanitt. És ugyanebben az órában, holnap, szép asszony! (Megerőlteti a derekát, fiatalosan lehaj-lík és újra kezét csókol, aztán elválnak egymástól és az ur arra gondol, hogy sokszor történt már az életben hasonló eset; mikor egvügyü, hiszékeny, hű vén asszonyok meg-vették — rengeteg pénzen — azt az eszes, de szegény férfit, aki a szájaizük szerint tu-dott beszélni. A hölgy viszont szentül meg-fogadja, hogy csak úgy megy bele az üzlet-be, ha a hájfejü vénember reámöringolja a százezer forintját, meg a kiadós Temes-kubini pusztát.)

És így, ebben a boldog hitben várják mind a ketten a másnapi találkozót...)

vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg a hatodik kerületi előljáróság nagytermében. A nagygyűlésre szóló meghívót dr. Vásson Vilmos orsz. képviselő, dr. Leitner Adolf és Radocza János fővárosi bizottsági tagok, Walter Károly igazgató és Rác Jenő főgimnáziumi tanár irták alá. A meghívó utal arra, hogy a munkásgimnáziumok igen fontos nemzeti munkát végeznek, az iparoság intelligenciájának fokozásával iparunk versenyképességét fokozzák és ezáltal a nemzeti versenyképességre előnyös hatást gyakorolnak.

A gazdasági munkáspénztár reformja. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter utasította az illetékes ügyosztályt, hogy a gazdasági munkás- és család-segítő pénztár reformját készítse elő. A miniszter úgy akarja reformálni a pénztárt, hogy annak nem csak a mezői munkások, hanem a kisgazdák is tagjai lehessenek. Ezzel az újítással egyidejűleg a miniszter meg akarja valósítani a kisgazdákra is kiterjedő agkori biztosítás intézményét is. A miniszter tervével a legközelebb már foglalkozni fognak az ország gazdasági egyesületei is.

Tartsunk mértéket.

Budapest, szeptember 29.

A boldog Budapest szedegeti az ősz utolsó rózsáit s talán Bécsig meghinti velők azt az utat, melyen Bécs város polgármestere készül hozzánk leereszkedni. A fiatalos Budapest egész ekonomia nélkül való lelkesedése nyilatkozik meg ebben az igazított várokozásban. Hogy Vilmos császár, Alfonz király vagy egyszerűen Neumayer polgármester ur készülődik-e hozzánk: jóformán mindegy ennek az ekonomia nélkül való lelkesedésnek. Egy idegen, egy neves idegen látogat el hozzánk! Olyan lelkesedésbe tüzeljük miatta magunkat, mint a cigánykaraván, melynek elég egy távoli hintó porfelhője, hogy cigánykereket hányjon örömteljes várokozásában. Hogy ki ül a hintóban, az mindegy a karavánnak.

Nem akarunk mi a másik végletbe esni. A rózsagyűjtőket se akarjuk arra ösztökélni, hogy inkább tövissel és bogáncsesal szórják be a bécsi polgármester útját. A határt előle elzárni nekünk se jut eszünkbe. De azért, hogy Neumayer ur egy, mondj egy napra le akar látogatni Budapestre, tótágast se állunk örömiünkben. Ezért a huszonnégyórás kirándulásért nem feledjük el a bécsi polgármesternek, hogy Lueger utóda és az az ember, akit a bécsi keresztényszocialista párt Lueger végrendeletének végrehajtására legméltóbbnak ítült. Nem hiszünk a lelkek könnyű kicserélésében. Nem hiszük, hogy Neumayer ur, mihelyt átvette Lueger örökét, azonnal méltatlan iparkodnék lenni a bécsi keresztényszocialisták bizalmára. Nem hiszük, hogy Neumayer ur sutba dobta volna Lueger végrendeletét és hamarosan az ellenkező utra indult volna. Inkább hiszünk, hogy egy végrendelet végrehajtásának lehetnek különböző formái s hogy aki fojtásra vállalkozott, használhat a fojtáshoz drót helyett ezukorspárgút, azért mégis a fojtás a fontos és nem a ezukor. És hiszük azt, hogy a mosolygó hóhéért se muszáj jobban lelkesedni, mint a gorombáért.

Ha Bécs város polgármestere eljön Budapestre: az nem jelenti a keresztényszocialisták magyaryűlöletének alkonyát. A jámbor bécsi nép eddig se gyűlölte a magyarokat, hiszen örültség is lett volna, hogy gyűlölje azokat, akikből hájasodik, de a hivatalos Bécs ezentul is Lueger szemével fogja nézni Budapestet, mint eddig. Ha pedig Neumayer polgármester eljön kö-zénk, annak van udvariassági oka, mert végre is európai fogalmak szerint kötelessé-

ge visszaadni Bárczy polgármester látogatását és van gazdasági oka, mert végre is illik legalább egyszer szemtől-szembe látni azt a piacot, melyet meghódítottunk s melyet a körmeink közül kiengedni nem vagyunk hajlandók. Ennyi az egész. Aki a látogatásból valami új korszak hajnalhasadását akarja észrevenni, az javithatatlan optimista és parvenü, akit lefegyverez az uri látogatás nem várt szerencséje. Egészen más előzményekre volna szükség, hogy a bécsi polgármester látogatásának ilyen túlaradó, ekonomiatlan lelkesedéssel kelljen örülni. Ha az a Neumayer otthon revízió alá kényszerítette volna a keresztényszocialisták programját, ha kiszorította volna a régi táborból a magyarság eszeveszett ellenségeinek falkáját, cselekedeteivel otthon igazolta volna, hogy a testvér-főváros szellemi vezére igazán testvéri viszonyt akar teremteni: akkor nekünk is kevés volna az ősz minden rózsája, hogy útját telehintsük. De így? Ki jön ide? Lueger utóda. Miért jön? Mert udvariasságból muszáj és gazdasági szempontból hasznos. És ennek kell olyan ész nélkül örülni?

Ha a bécsi polgármester eljön, hozta Isten. Jönnek ide mások is, miért ne jöhetne ő is. Végre is ma már Budapest megérhet valakinek négyórás utazást. És azt se bánjuk, hogy Budapest adminisztrációja illő ünnepélyességgel várja Bécs város adminisztratív fejét. Kollégák közt az udvariasság kötelező. De Budapest népének parvenü lelkesedésére, az uri hintó előtt való cigánykerekezésére nincs szükség. Tudtunkkal Bécs se uszott lobogótengerben, mikor Bárczy odalátogatott. Sőt megvalljuk, mi is csak most vettünk róla tudomást, hogy Bárczy egyáltalán ellátogatott Bécsbe.

El Bécsbe!

— Két hét múlva kezdődik a delegáció. —

Megvan a költségvetés

Budapest, szeptember 29.

A hivatalos lap mai száma közli a három királyi kéziratot, amelyek a delegációk összehívásáról rendelkeznek. Eszerint a közösügyes bizottság október 12-én ül egybe Bécsben s ennek csupán az idej közös költségvetés elintézése lesz a dolga.

Ma délután hosszú minisztertanács volt, amelyen, hir szerint, letárgyalták a revízió alá vetett 1911-es állami előirányzatot, amelyből a deficitet okozó tételeket kiküszöbölték s így a budget még a delegációk összehívása előtt a képviselőház elé kerül, hogy a pénzügyi bizottságnak októberre legyen munkája, amíg a delegáció Bécsben dolgozik. A Ház érdemleges munkája ennél fogva csak novemberben fog megkezdődni.

A munkapárt vasárnap, az ellenzéki pártok hétfőn este tartanak konferenciát, hogy a delegációs jelöléseket megejtsék.

Kiderlen-Waechter a magyar kölesőnről.

Kiderlen-Waechter, a német birodalom külügyi államtitkára, aki most utazik Bukarestbe, hogy átnyújtsa a román királynak visszahívó levelét és átutazóban rövid időt Budapesten tölt, gróf Erock-dorff-Rantzau német főkonzul budapesti lakásán ma egy újságíró előtt az osztrák és a német pénzügyi belevonásával megkötött magyar kölesőnről így nyilatkozott:

— A kölesöntárgyalások előzményeinek ismerete után csak a legnagyobb meglepődés hangján

lehet erről a tényről beszélni. A német birodalmi kormány eleve érdeklődött a magyar kölesőnről sorsára és a német pénzügyi körök méltányolták az előzményeket, amelyeknek hatása alatt készségeket nyilvánították, hogy az osztrák és a német pénzügyi belevonásával megtesznek minden lehető a magyarországi hitelszükséglet kielégítésére. Ennek a fordulatnak az eredménye, amely bizonyos körökben feltétlenül várható, az új kapcsolat Németország és Ausztria-Magyarország között, ami a politikai viszonyoknak ez államok között csak javára válhatik. A benső barátság ezuttal is és ez alkalommal gazdasági téren is életre kelt. Nem szabad kicsinyelni azt a körülményt, hogy ebben az esetben bebizonyult, ami egyébként nyílt titok volt, hogy a francia pénzügyi uralma nem olyan feltétlenül egyedülálló, mint ahogy Franciaországban hinni és hiesztelni szerették és hogy azokat az államokat, amelyek Franciaország politikai volt, hogy a francia pénzügyi uralma nem képes zavarba hozni azzal, ha megvonja tőlük pénzügyi előzékenységet. Németország Ausztriával együttesen nemcsak a jóindulat, de a szükséges összegek felett is rendelkezik, hogy ilyen esetben támogatónak lépjen fel.

A delegációk egybehívása.

A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratokat közli:

Kedves gróf Aehrenthal! A magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényezikk értelmében az 1910. évre vonatkozó közös előterjesztések tárgyalására kiküldendő és a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján ugyanezen célból megválasztott bizottságokat másolatban idezart kézirataimmal folyó évi október hó 12-ikére Bécsbe egybehívtam és megbízom önt, hogy az illető előterjesztések megtétele iránt intézkedjék.

Kelt Bécsben, 1910. évi szeptember hó 26-án.

Ferencz József, s. k.

Aehrenthal, s. k.

Kedves gróf Khuen-Hédervary! A magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvényezikk értelmében az 1910. évre vonatkozó közös előterjesztések tárgyalására kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hónap 21-én kelt törvény alapján ugyanezen célból megválasztott bizottságot a részükre törvényileg meghatározott teendőik elintézése végett folyó évi október hónap 12-ikére Bécsbe ezennel egybehívtam.

Midőn ehhez képest egyttal közös miniszteriumaimat alkotmányoszerű előterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom Önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése s a bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Bécsben, 1910. évi szeptember 26-án.

Ferencz József, s. k.

Khuen-Hédervary Károly gróf, s. k.

Hasonló tartalmu kéziratot intézett a királyi báró Bienerth osztrák miniszterelnökhöz.

Bécsből jelentik nekünk: Az eredeti programtól eltérőleg az október 12-én kezdődő delegációkon a hadügyi kérdéseket és különösen a tengerészeti tulkiadásokat már ebben az ülészakban részletesen meg fogják vitatni.

Barabás Tisza Istvánról.

Október hatodikán tudvalevően gróf Tisza István, a munkapárt vezére fogja a képviselőház koszoruját beszéd kíséretében letenni Aradon. A vesztőhelyre s a vértanuk szobrára. Ez az elhatározás országos szenzációt keltett, s az aradi függetlenségi párt is meglepődött rajta. A párt ez ekből megkérdezte Barabás Bélát, Arad volt képviselőjét, a függetlenségi párt régi jeles tagját, aki annyiszor mondott emlékbeszédet a szentelt hantok felett, hogy minő álláspontra helyezkedjék Tisza Istvánnal szemben. Barabás nyílt levélben válaszolt, amelyet Viver Lajoshoz, az aradi függetlenségi és 48-as párt elnökéhez címzett. Levélben a többi között ezt írja:

— Engem sem mint hazafit, sem mint párt-embert nem feszélyez az, hogy ezen az ünnepen ott lesz gróf Tisza István s ő tartja az ünnepi beszédet és nem feszélyes az sem, hogy vele együtt nagyon sokan lesznek ott idegenek is, aradiak is, akik még eddig sohasem voltak ott. Sőt. Ennek lelkeim mélyéből örvendek is. Hiába verik mellü-

ket némelek, hogy ez az ünnep eddig csak egy pártnak volt ünnepe. Ez nem igaz. Mert lehetővé volt tőve ez előtt is, hogy ott minden párt, minden ember megjelenhetett. És évek óta igazán nem vettük észre, hogy ott egyik vagy másik párt van tulsúlyban. Sohasem a pártok, vagy a hatóságok, vagy a testületek hiányoztak, hanem mindig csak az emberek. És pedig nagyon sok ember, akinek kisebb részét a hiperloyalitás, nagyobb részét pedig a kalmárszellemtartott távol. Ez idén sem lesz pártünnepe az október hatodika. Annál kevésbé lesz az, ha azon mindegyik párt megjelenik. A nemzet ünnepe lesz az, éppen azért a pártoknak elmaradni nem lehet és nem szabad. Gróf Tisza István ezen az ünnepen nem mint pártmber jelenik meg s nem a pártmber fogja az ünnepi beszédet elmondani. Erről meg vagyok győződve. Ezen a helyen én sem voltam pártmber — soha. Az október hatodiki ünnepen gróf Tisza István nemcsak mint Arad sz. kir. város országgyűlési képviselője, hanem mint az országgyűlés képviselőházának küldöttje is, a képviselőház küldöttségének vezetője jelenik meg. Nincs tehát sem oka, sem joga senkinek sem kételkedni, hogy ő nem Arad város közérületének s az egész magyar nemzet kegyeletlen gondolkodásának lesz méltó kifejezője.

Végül bizalmát fejezi ki Barabás, hogy a nemzeti kegyeletnek a terjedő szelleme akkor fogja igazán beragyni a vértanúk dicsőségét, ha a vértanuk szobrán ott fogjuk találni — I. Ferencz József koszorúját.

Zichy János a királynál volt?

Tudvalevő, hogy gróf Zichy János vallás-és közoktatásügyi miniszter egyenesen Bécsből érkezeti hétfőn reggel Pécsre édesanyjának halálos ágyához. Egy pécsi hiradás szerint gróf Zichy vasárnap kihallgatáson volt Schönbrunnban a királynál és a reszortjába tartozó ügyekről tett ő felségének előterjesztést.

Ezt a hiradást hivatalosan még nem erősítették meg, de ha beigazolódnék, nem igen hinnék, hogy azon az audiencián csakis reszortügyek kerültek volna szóba.

A horvát válság.

Tomasić Miklós bán északi beszédében ismételtelen kijelentette, hogy szívesen fogadja a koalíció konzervatív elemeinek közreműködését, amiből a zágrábi politikai körökben azt következtetik, hogy a bán azokkal szemben, akik ugyan most a koalíció tagjai, de akiket pártjában szívesen látna, noha a koalíció programjával lépnek is fel, jelöltet nem állít. A radikális irányu jelöltek ellen azonban a légerélyesebb módon veszi fel a küzdelmet a bán. Azt hiszik, hogy a bán a választások előtt a koalíciónak csak ama tagjaival fog érintkezésbe lépni, akik az általa hirdett irányhoz fenntartás nélkül csatlakoznak.

Zimonyból jelentik, hogy a város volt képviselőjének Chavrok Levin osztályfőnök bán-helyettesnek újból felajánlották a jelöltséget. Chavrok táviratban értesítette a választókat, hogy a jelölést elfogadja, és a város érdekeit a jövőben is előmozdítja.

Az új horvát koalíció zágrábi polgári bizottsága megalakult és elhatározta, hogy az új választásoknál mindhárom zágrábi kerületben jelöltet állít. Az első kerületben Surmin, a másodikban Kulmer volt képviselőket kandidálják, a harmadik kerület jelöltje tekintetében még nem állapodtak meg. A Starcevic-párt a harmadik kerületben Persics Iván eddigi képviselőt jelölte. Hir szerint dr. Amrus osztályfőnök a zágrábi harmadik kerületen kívül Djakovó és Bosnijaci kerületekben is fellép.

A román békekezező.

Az egész román sajtó pártkülönbség nélkül állandóan foglalkozik a magyar-román közlekedési kezezővel. Megállapítható, hogy enyhülőfélben van az az intranzigens hang, amivel a hazai román lapok legnagyobb része tárgyalta ezt a kérdést. Az aradi „Tribuna” ma egy kommunikét közöl, amelyben kijelenti, hogy az utóbbi időben ugyan sokféle kombináció merült fel e kérdés körül, a tárgyalások jelenlegi állásáról azonban ma még az ügy érdekében, mondja a lap, nem informálhatja a közönséget. — A lugosi „Drapelul” ez ügyben a következőket írja a románok kívánságáról: „A románok követelik, hogy észintén és minden hátsó gondolat nélkül érvényesíthessék politikai súlyukat a nem magyar ajku népek is népszámuk ará-

nyában, természetesen a magyar állam szuverenitásának és területi épségének biztonsága mellett.” A lap szerint ez az ideális követelés, amelynek megvalósítására minden bizonynyal törekedni kell, nem hallgatható el azonban, hogy ez a programm így formulázva a maga egészében ma még egyáltalán meg nem valósítható, erre hiányoznak még a szükséges feltételek, ma tehát még meg kell előgdnni a kevesebbel, hogy fokról-fokra elérhető legyen a követelés a maga teljességében.

A t. Ház ülése.

A képviselőház legközelebbi ülését nem hétfőn, október 3-án, hanem kedden, október 4-én tartja meg. Ezen az ülésen választja meg a Ház a negyven delegátust, s ha technikai akadályok nem lesznek, ugyankor fogja terjedelmes expeze keretében Lukács László pénzügyminiszter az 1911-es állami költségvetést benyújtani. Ugyane napon, vagy a következőn fogja a főrendiház is a maga husz delegátusát megválasztani.

A költségvetés a minisztertanácson.

A miniszterelnöki palotában ma délután öt órakor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen gróf Zichy János kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett. A minisztertanács, amely este kilencz óráig tartott, folyó ügyeket intézett el, s átvizsgálta az új, deficitmentesen összehállított költségvetést. Gróf Serényi Béla tett ezenkívül jelentést a huszdrágaságról, amelyen a kormány jelenleg segíteni nem bír. A Rudnay-Richter-ügy Zichy távollétében nem került szóba.

A munkapártból.

A munkapártban a tagok ma este nagy számban jelentek meg és sokáig érdeklődéssel várták a minisztertanács végét. Mivel azonban a minisztertanács félkilencz órakor még nem ért véget és így kevés kilátás volt arra, hogy a miniszterek este még ellátogassanak a pártkörbe, a tagok legnagyobb része, közöttük báró Daniel Ernő, Jablonyi Imre, Kazy József, Rohonyi Gyula, Lányczy Leó, báró Fejérváry Imre, Perczel Dezső, Nagy Ferencz, gróf Wickenburg Márk, Heltai Ferencz, eltávoztak. A klub nagytermében egyik csoport Lányczy körül az államkölesön felől érdeklődött. Lányczy bankja ugyanis az egyetlen magyar bank, amely szintén tagja annak a konzorciumnak, amely a 250 millió koronás járadékkölesönt megcsinálja. Élénk érdeklődés középpontjai voltak még mindig Rudnay Alajos és Richter János, a párt pap-képviselő tagjai, akiknek ügyében más újabb momentum nem merült föl, minthogy a bécsi lapok a megrendszabályozott papok pártján és a szigorú fegyelmi hatóság ellen vannak, amit a párttagok helyesléssel kommentáltak. Szó esett arról is, hogy a Justh-párt részéről ez ügyben interpellációt szándékoznak beadni. Többen kijelentették, hogy az ügyet nem lehet elintéztnek és a párt részéről nem szabad csupán pártügynek tekinteni. Számos képviselőnek az az elhatározása, hogy az ügyet a képviselőház mentelmi bizottságának fogja bejelenteni, minthogy Radnai és Párvy püspököknek intézkedésében a két képviselő mentelmi jogának megsértését látják. A két képviselő ügye valószínűleg ebben a formában fog a Ház elé kerülni. A miniszterek, akik minisztertanácson voltak együtt, ma este tényleg nem jelentek meg a klubban.

KÜLFÖLD.

Aehrenthal látogatása Olaszországban. Gróf Aehrenthal külügyminiszter, gróf Szapáry Frigyes követési tanácsos kíséretében Turinba utazott, hogy visszaadja San Giuliano gróf olasz külügyminiszter salzburgi látogatását. Gróf Aehrenthal Turinból Racconigibe megy, ahol az olasz királynak át fogja adni Ferencz József király levelét, amelyikben közönyt mond a 30-ik születésnapja alkalmából hozzá intézett üdvözlő levelért. A turini találkozón, épp úgy, mint Salzburgban, jelen-

lesznek Mérey és Avarna herczeg nagykövetek is.

Gróf Aehrenthal külügyminiszter ma este negyed nyolcz órakor gróf Szapáry követési tanácsos kíséretében Turinba érkezett. A pályaudvaron dr. San Giuliano márki olasz külügyminiszter, Avarna herczeg és Mérey nagykövetek, Bolatti külügyminiszteriumi vezértitkár fogadták. A miniszterek szívélyesen üdvözlözték egymást és az Európa-szállóba hajtottak. Az utvonalon a közönség lelkes ovációkban részesítette őket. Fél nyolcz órakor a szállóban intim vacsora volt. Holnap a két miniszter kíséretével királyi automobilon Racconigibe megy.

Báró Beck — Dalmácia helytartója. Zúrai jelentések szerint báró Beck, az egykori osztrák miniszterelnök legutóbbi dalmáciai tartózkodása azzal a tervvel függ össze, hogy báró Beck a helyzetet akarja tanulmányozni, mert szándéka elfogadni a dalmáciai helytartói állást, ha a jelenlegi helytartó, Nardelli lemond.

Törökország szuverenitása Egyiptomban. Egy török ujság azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy az egyiptomi khedive állandó tartózkodásra Konstantinápolyba fog jönni, a trónörökös pedig Angliába utazik s azalatt régensség fog uralkodni Egyiptomban. Ezek az előjelek arra mutatnak, hogy a porta czéltudatosan készíti elő Törökország szuverenitásának Egyiptomban való elismertetését.

A török kölesön. Konstantinápolyból jelentik, hogy az utóbbi időben forgalomba jött hírekkel szemben a valóság az, hogy a kölesön ügye kedvező fordulatot vett. A török kormány továbbra sem adja fel azt az álláspontját, hogy nem megy bele az államra nézve terhes feltételekbe, olyanba pl., hogy a kölesön fejében a kölesönt nyújtó idegen állam ellenőrzési jogot biztosítson magának. Remélik, hogy a most folyamatba tett tárgyalások jó eredménnyel végződnek. A francia sajtó élesen kell ki Dsavid bey török pénzügyminiszternek a Daily Telegraphban megjelent kifakadásai miatt és azt fejtegeti, hogy a török pénzügyminiszter nyilatkozatának hangja kihívó Franciaország ellen, állításai pedig valótlanok.

A spanyol klerikálisok tüntetése. Canalejas miniszterelnök egy hírlapíróval folytatott beszélgetés közben kijelentette, hogy a hozzá érkezett hivatalos jelentések szerint az október másodikára tervezett klerikális tüntetések csak Biscayaban és Navarrában várhatók, hol egyes községekben még a hatósági közegek részéről is folyik az izgatás. Ezeket szigorúan meg fogják büntetni. A liberálisok és szocialisták különben ellentüntetéseket terveznek.

Angol képviselők napidija. A kormány értesítette a parlamenti szocialista és munkáspárt elnökségét, hogy a jövő parlamenti ülészakban törvényjavaslatot fog a képviselőknek adandó napidijáról előterjeszteni.

A finn önállóság végnapjai. A finnországi Kérdés dolgában eldőlt a kezka. A czár Friedbergbe értesült a finn országgyűlés legutóbbi határozatáról s annyira haragra lobbant, hogy azonnal aláírta a finnországi főkormányzónak javaslatát, amely szerint az országgyűlést örök időkre bezárandó. Finnország közönséges orosz tartomány lesz, megkapja a zemsztvo-alkotmányt és képviselőket fog küldeni a birodalmi dumába.

Herczok a török-perzsa határon. Konstantinápolyból egy gyalogezredet és egy lovasbandát küldtek a perzsa határra, hogy megvédelmezzék a határmenti falvak lakosságát a zavargó perzsa törzsek támadásaitól. Sapat környékén a napokban véres összetűzés volt a katonaság és egy nagyobb számu perzsa rablóbanda között. A rablók megfutamodtak és husz halottat és tizenhat sebesültet hagytak a csatatéren. A török katonák vesztesége hat halott és öt sebesült volt.

Abdul Hamid állapota. Szalonikiból megerősítik azt a hírt, hogy az ex-szultán, Abdul Hamid érelmeszesedésben szenved. A betegség ideges fájdalmakkal jár és annyira előrehaladt, hogy komolyan aggódnak Abdul Hamid életéért.

A török-görög viszály. A görög kormány lemondott arról a szándékáról, hogy a nagyhatalmakhoz emlékiratot intézzen a török-görög viszony tekintetében. Hir szerint a kormány Gryparis konstantinápolyi görög követet római követté nevezi ki,

Az attikai választások igazolására kiküldött bizottság néhány tagja ezen ügyeknek a plénum elé való terjesztése mellett volt s a nemzetgyűlésbe választott három krétai lemondását illetőleg azt ajánlotta, hogy a bizottság ne határozzon. Mások ellenben, köztük az előadó, azt ajánlották, hogy a fejt accompli a plénumhoz való utalás nélkül vételessé tudomásul.

Törökország német pánczélosai. Párisból jelentik, hogy az „Echo de Paris” egyik munkatársa beszélgetést folytatott *Naum* basa török nagykövettel. A nagykövet azt mondta, hogy megerősíteti azt a hírt, hogy kormánya hosszabb idővel a két német pánczéloshajó vásárlása előtt, megbízást adott neki a francia kormány megkérdezésére, vajjon eladhatna-e Törökországnak egy hadihajót. Felolvasott ezután a nagykövet az újságíró előtt egy január 28-áról keltezett bizalmas jellegű táviratot, amely szerint Görögország egy 10.000 tonnás olasz pánczélos-cirkálót szerzett. Athénben nem titkolják a flottaerősítés célját. Krétáról van szó. Bár bennünket a fegyverkezés egyáltalán nem nyugtalanít, mégis szükséges, hogy véres kalandok megelőzésére Görögországgal szemben megőrizzük tulerónket. Ezért az a sürgős szándékunk, hogy beszerzünk egy 15.000 tonnás legújabb típusú pánczéloshajót. Ebben nem vezet bennünket semminő támadó szándék és éppen a béke érdekében választottuk ezt az eszközt. Szerencsések volnánk, ha sikerülne Franciaországtól ilyen hadihajót megszerezni. Kérjük tehát, hogy tegyen ennek megfelelő lépést a francia kormánynál, világosítsa fel azt szándékainkról és gondoskodjék jólétre minden konfliktus megelőzéséről. Reméljük, hogy Franciaország ebben az irányban barátságával segítségünkre lesz. Sajnos, — tette hozzá a nagykövet, Franciaországnak nem volt erre a célra rendelkezésre álló hadihajója és így kénytelenek voltunk a hajókat Németországtól vásárolni.

A macedóniai lefegyverzés. A fegyverek beszállítására kitűzött határidő lejártával a monasztrii utcákat, különösen a görög városnegyedet katonailag megszállták. A haditörvényszék közegei katonai asszisztenciával mellett görög előkelőségek házaiba mentek és ezeket szuronyos katonákkal a kaszárnyába kísértették. Rövid néhány óra alatt több száz embert, köztük a görög püspököt, letartóztatták. Több házat a katonaság átkutatott. Híre jár, hogy egy titkos görög komitét fedeztek fel.

A görög kölesön. Valoritis, a görög nemzeti bank alkormányzója, tegnap György királynál megjelent kihallgatásra és jelentette, hogy a 150 millió frankos kölesön ügyében Párisban a tárgyalások szerencsésen befejeződtek és hogy a 40 millió első részletét már a napokban folyósítani fogják. A király gratulált Valoritisnek a sikeréhez. Valoritis a nemzetgyűlésnek is tagja és a király támogatásáról biztositotta arra az esetre, ha hajlandó lenne a pártviszonyok rendezését magára vállalni.

Newyork állam kormányzója. Roosevelt indítványára a republikánusok a New-York állam kormányzói állására *Stimson* L. Harryt jelölték. *Stimson* annak idején sikerrel küzdött a cukortörzst ellen.

KÖZIGAZGATÁS.

A zemplénmegyei köztörvényhatóság mai rendes őszi közgyűlésén — mint Sátorajuhelyről jelentik — *Dokus* Gyula alispán elnökölt. A megüresedett arvaszéki elnöki állásra *Pillisi* István szolgabíróvá választották meg. A törvényhatóság gróf *Majláth* József indítványára az alispánnak a megye érdekében szerzett érdemeit jegyzőkönyvbe iktatta. Napirendre került a kormány által a szőlősgazdák fölségélyezésére folyósított 600.000 korona jótállásának kérdése, amelyre nézve a köztörvényhatóság kimondta, hogy az államkölesönért készületi kezeséget és jótállást vállal.

Szabadka és a munkásbiztosító. Szabadkáról jelentik: Szabadka város és a szabadkai kerületi munkásbiztosító pénztár között mely viszály támadt, mert a város nem akarta megfizetni a munkásai után kirótt járulékot. A pénztár igazgatója karhatalom kirendelését kérte a renitens polgármester ellen. Az állami munkásbiztosító hivatal kiküldötte dr. *Illavács* Kornél miniszteri titkár, akinek sikerült a polgármester és a munkásbiz-

tosító pénztár között kompromisszumot létesíteni és tegnap Szabadka város már be is jelentette az alkalmazottainak egy részét és hajlandónak nyilatkozott a pénztár követeléseinek eleget tenni.

Hajduböszörmény város képviselőtestülete *Kovács* Gyula alispán elnöklésével tartott közgyűlésén adópénztári ellenőrré *Varga* Gézát választották meg. Az őszi rendes köztörvényhatósági bizottsági gyűlésre a kilépő megyebizottsági tagok helyett október 26-án választanak megyeszerzte új tagokat. A megyebeli sáskairtás költségeinek megtérítése tárgyában köriratot intéztek a belügyminiszterhez azzal a megokolással, hogy a sáskairtás országos érdekből történt.

Kassa város törvényhatósága ma közgyűlést tartott, amelyen *Blanár* Bélának orsz. képviselővé történt megválasztása folytán megüresedett tisztifőügyészi állást töltötték be. Három pályázó közül a közgyűlés dr. *Sichermann* Bernát ügyvédet választotta meg tisztifőügyészé, akit a kormány legutóbb is megbízott a chekk-törvénykongresszuson való képviselővel. Városi főpénztárnokká *Kis* János helyettes-pénztárnokot választották.

A kolera.

— Csendesebb napok. —

Budapest, szeptember 29.

Budapestnek fehér napja volt ma: a kolerának nincsen sem újabb betege, sem újabb áldozata. A vidékről is gyérebben érkeznek hírek; úgy látszik, hogy a hűvösebb napok némileg meglassították a járvány terjedésének a tempóját.

Mai hireink ezek:

Budapest.

Fegyverszünet.

A főváros területén immár ötödik napja nem fordult elő koleraeset. Tegnap *Vargha* Mihály 42 éves napszámost szállították be az Alföldi-utca 7—9. sz. alól, kitünt azonban, hogy nem koleras. E hó 27-én reggel nyolcz órakor a Szent Rókus-kórházba felvették *Mihalik* Kálmánét, fővárosi hivatalnok nejét, aki a Vörösmarty-utca 60. sz. házában lakott. A beteg még aznap déli 12 órakor meghalt. A boncoló orvos annak a véleményének adott kifejezést, hogy az ázsiai kolera esete nincs kizárva. A fővárosi bakteriológiai intézet azonban, amely az elhunyt asszony dejektumait vizsgálat alá vette, kijelentette, hogy a vizsgálat negatív eredménnyel végződött és a kolera esete kizártnak tekinthető. A keramiai téglagyárban elhalt *Jakobcz* Jakab munkás dejektumainak vizsgálata szintén negatív eredménnyel végződött.

Védelmi intézkedések.

Ma léptették életbe a Dunán az állandó hajóorvosi szolgálatot. A hajókat a főváros határában orvosok várják és vizsgálat előtt egy hajót sem bocsátanak be a főváros területére. A keleti és nyugati pályaudvarokon, amelyeken eddig a kerületi tisztviselők teljesítették szolgálatot, holnaptól kezdve állandó orvosi szolgálat lép életbe, amelyet a pályorvosok fognak végezni.

Hat nappal ezelőtt történt, hogy a kelenföldi pályaudvar melletti munkáslakonyában egy ember koleraerősségétől megbetegedett. Akkor a munkástelepet vesztégar alá helyezték és 16 rendőr őrizte. Ma letelt az inkubációs idő és miután gyanus megbetegedés azóta nem történt és az ott lakó embereket a tisztviselő orvosok egészségeseznek találta, a telepet feloldották a zár alól.

Mióta a Duna vízének használatát eltiltották, a Budafoki-ut mentén levő bolgár kertészek a földből kiszedett zöldséget a szomszédos árok szennyvizében mosták le, ami még veszedelmesebb, mintha a Duna vizét használták volna erre a célra. Ezt a rendőrség ma megtudta és a bolgár kertészek telepének őrsőre több rendőrt vezényelt ki, akiknek az lesz a dolguk, hogy megakadályozzák az árok vizének használatát.

A m. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a kolera-veszedelemre való tekintettel a budai oldalon a Margithid alatt és a Lágymányoson, a Műgyetem mellett vízvezetési közutat állíttasson

fel. A tanács e kérelemnek eleget tett és a közutak felállítását elrendelte.

A vidék.

A mohácsi veszedelem.

A városban az iparosokból alakított bizottság tagjai naponként végig járják a házakat és az esetleg eltitkolt betegek után kutatnak.

A Mohácssal szomszédos Kölked és Szekeső Községekben újabb koleraerősség megbetegedés vagy haláleset nem fordult elő.

Mohácsról a következőket jelentik: Bár a kolera elterjedésének lehetősége felett megnyugodni okunk még nincsen, némi vigaszt mégis nyújthat az, hogy a jelenlegi járvány Mohácson, vagyis ott, ahol a tulajdonképeni fészke van, nem a legsúlyosabb jellegű. A mortalitás, mely ázsiai koleraerősség 30—80 százalék között szokott ingadozni, most 30 százalékra tehető. A betegség kedvező lefolyásánál mindenesetre számot tevő tényező a mohácsi orvosok és hatóságok ébersége, mely lehetővé teszi a megbetegedetteknek a kórházba való azonnali beszállítását.

A betegek lábraállításában, valamint a járvány elterjedésének megállításában nem csekély feladat jut a kórházba e célra kiküldött vöröskeresztes nőeknek, akik most már harmadik hete végzik nagy szaktudással nemcsak a betegek ápolását, melyet megnehezít a sűrűn adagolandó bélmosság, gyomormosás, injekció, fürdő, stb., de a lelkiismeretesebb fertőtlenítést is. Hogy utóbbit jól végzik, bizonyítja az, hogy az ápolónők a megerőltető munka dacára magukat nem dezinficiálták.

A derék vöröskeresztes szerzetes nőek munkáját nagyon megkönnyítette a gondviselés és a Pesti emberbarát egyesület azzal, hogy f. hó 24-én szintén négy-négy ápolónőt küldött a járvány színhelyére.

Eszerint a félhivatalos izü jelentés szerint tehát 30 százalék a halálozási arány Mohácson. A Magyar Távirati Iroda egy másik táviratban azonban a következőket jelenti:

Mohácson ma két újabb koleraerősség megbetegedés történt. Az egyik *Kernya* Ferencz három éves fia, a másik *Jaksics* Lukácsné 43 éves munkásszony. Utóbbi, amikor reggel a kórházba szállították, utközben meghalt. Mohácson a mai napig 60 kolera megbetegedés 35 halálos kimenetelű volt.

Eszerint tehát hatvan betegből eddig harminczöt halt meg, ami már most sem 30, hanem több mint 58 százalék a még mindig huszonöt beteg lebeg élet és halál között. Nyilvánvaló tények szépítgetésével és elferdítésével a lehető legrosszabb szolgálatot teszik azok, akik az ilyen híreket lanszírozzák és megrendítik a hivatalos információban való bizalmat.

Uj esetek.

Pakson újabb megbetegedés ma nem történt. A koleraerősség *Richterné* állapota jobbra fordult.

Sárbogárd. Dr. *Goldner* Mór sárbogárdi kör- orvos hivatalosan jelentette a sárbogárdi szolgabírói hivatalnak, hogy *Kozma* József szarvaspusztai tanító felesége koleraerősség tünetek között megbetegedett. A hatóság azonnal a helyszínére ment és a legszigorubb óvintézkedéseket tette meg. — Három nap alatt ez a harmadik, aggodalomra okot szolgáltató eset Sárbogárd környékén, úgy hogy a lakosság között nagy izgatottság uralkodik.

Apatinból az ott előfordult koleraerősségről a következőket jelentik: Az első koleras beteg *Lorch* György községi ör volt, kinek megbetegedését családja eltitkolta s így azok, akik a beteggel érintkeztek, szintén megfertőződtek. Ezideig három haláleset fordult elő. Meghalt *Lorch* György és Antal nevű fia, továbbá *Lorch* házigazdájának, *Hack* Károlynak kis fia, *Hack* felesége és másik két egyén megbetegedett. A kolera csak a halálozások után derült ki. A halottak és betegek hozzátartozóit azonnal dezinficiálták és zár alá helyezték. Dr. *Thim* József tisztviselő a községi előljárással együtt emberfeletti munkával igyekszik a járvány terjedését megakadályozni. Dr. *Blum* Ödön közegészségügyi főfelügyelő felülvizsgálta az óvintézkedéseket és jóváhagyta. A halálozást és halálulást a hatóság beszüntette. A tisztviselő előterjesztést tett az alispánhoz a Duna elzárása iránt.

Apatinban ma újabb megbetegedés fordult elő. *Benzinger* Jánosné földművesasszony koleraerősség

tünetek között betegedett meg. Az asszony haloklik.

Bácsbokodon Seffer Gyula vaskuti gazdaember két napig Bácsbokodon való tartózkodása után koleragyanus tünetek között meghalt. Alföldi Lajos tiszteletbeli megyei és Köllermann Artur bajai orvosok a halottat felboncolták és a bélrészeket a felküldték a bakteriológiai intézetnek.

Baján tegnap két gyanus eset volt, de kitént, hogy vehemens lefolyású bélhurutról lehet csak szó. Mindkét beteg állapota javult. A járványbizottság megállapította, hogy Baja város kolera mentes.

Hajdudszörmény. Balogh Lajos helybeli baptista hitviszonyok a rendőrségtől engedélyt kért, hogy a baptisták október 4., 5. és 6-ik napján a városban kongresszust tarthassanak. A rendőrfőnök az alispánnak az esetről jelentést tett, aki azt a határozatot hozta, hogy a baptisták országos kongresszusára az engedélyt megadja ugyan, de tekintettel a kolerajárványra, a dunántúliak azon nem vehetnek részt.

Szeged. Az október hetedikén szegedi vásárt a polgármester a kolerajárvány miatt betiltotta.

Nyitra. A Negyed községben néhány nappal ezelőtt koleragyanus tünetek között megbetegedett Husszel Gáspárné tegnap meghalt. Az alispán intézkedésére a lakást fertőtlenítették.

Érsekújvár. Asztovics Tamás házala az Érsekújvárról Komáromba induló vonatra felszállott és mielőtt a vonat elindult volna, koleragyanus tünetek között összeesett. A vasuti kocsit lekapasolták és nyomban fertőtlenítették. Asztovicsot kórházba szállították.

Horvátország. A horvát országos egészségügyi hivatal azt jelenti, hogy Horvát-Szlavonország területén összesen tizenkét koleragyanus esetet jelentettek be, amelyek közül a bakteriológiai vizsgálat három betegen állapította meg az ázsiai kolera. Egy meghalt, kettő a gyógyulás útján van.

Az egészségügyi hivatal jelentése szerint a Dalj-ban elhunyt tizennégy éves Seebauer Alfréd nem koleraiban halt meg. Az Eszéken elhunyt Krainz nevű matröz bakteriológiai vizsgálata még nem ért véget, de valószínű, hogy ez esetben ázsiai kolera-ról van szó.

A szlavan hatóságok a Drávahid szlavan részén minden magyar részről átkelőt fertőtlenítéssel és a ruháimüket egyideig visszatartják. A nagyforgalmu Barcon eddig koleraeset nem fordult elő.

Hatósági intézkedések.

A hivatalos lista.

A belügyminiszteriumnak a mai napon táviratilag a következő koleragyanus megbetegedéseket, illetve haláleseteket jelentették be:

- Pusztaszabolcs (Fejérmegye) egy megbetegedés;
- Köröstopa (Biharmegye) egy megbetegedés;
- Nagymaros (Hontmegye) egy haláleset; (a már közölt Diamant-féle eset);
- Rózsahegy (Liptómege) egy megbetegedés;
- Mohács (Baranyamegye, tegnap) két megbetegedés és két haláleset.

A belügyminiszteriumhoz érkezett jelentés szerint a hivatalos bakteriológiai vizsgálat a következő esetekben állapította meg az ázsiai kolera-t:

- Telegdi József Dunavecse (Pest, egye);
- Csorba József Dunaszekcső (Baranyamegye).

Megállapította a vizsgálat, hogy nem bizonyult kolera-nak egy hercegfalvai, egy köröstopai, egy zsidvei, egy gombosi és egy kölkedi eset.

Védekezés Apulia és Oroszország ellen.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök rendelkezést adott ki Olaszország Apulia tartományának bari-i és foggiai kerületeiből, valamint Oroszországból származó használt ruhanemű és rongy behozatala, és átvitelének tilalmazása tárgyában. A rendelet szerint a következő tárgyak behozatala vagy átvitele tilos:

1. Használt fehérnemű, ócska és viselt ruha (használati tárgyak), használt ágynemű. Ha e tárgyak utipodgyásként, vagy lakhelyváltoztatás folytán szállítatnak, ez esetekben a határszéli eszközleendő egészségügyi vizsgálat és kezelésre nézve fennálló különleges szabályok alá esnek.
2. Törlőrongy és papírgyártásra szánt rongy. Ezen tilalom alól kivételnek:
 - a) azok a rongyok, amelyek összesajtoltva, nagy abroncsos csomagokban, mint tömegáru (en gros) szállítatnak;

b) a fonó-szövőműhelyekből, feldolgozó- vagy fehérítő-telepekről származó új hulladék, továbbá mügyapju (Kunstwolle, Shoddy) és új papír-hulladék.

Az 1. és 2. alatt megjelölt áruk és tárgyak átvitele azonban meg van engedve, ha azok oly módon vannak csomagolva, hogy azok utközben nem kezelhetők.

Elmaradt bevonulás.

A temesvári hadtestparancsnokság ma hivatalosan értesítette a délvidéki törvényhatóságokat, hogy a kolera-veszélyre való tekintettel a 29., 43. és 61. számú gyalogezredekhez besorozott újonczok bevonulása további intézkedésig elmarad.

Megszakított bérmaut.

Dr. Kohl Medárd püspök vidéki bérmakörútjáról visszaérkezett a fővárosba és elfoglalta helyét Vaszary Kólos hercegprimás mellett. A püspök körútját a kolerajárvány miatt szakította meg, mert a pozsonyi alispán a kolera-ra való tekintettel veszélyesnek jelentette ki a bérmálások alkalmával való csoportosulást. A pozsonyiegyei és más dunamenti községekben így az idei bérmálás elmarad.

A Dunajég ellen.

A Magyar Hűtőipari Egyesület választmányá ma már előbb hozott határozatából kifolyóan szombaton, október 1-én ülést tart, hogy a megfertőzött Duna jegének felhasználása ellen szükségessé váló óvintézkedéseket megvitassa. A felterjesztésben az egyesület erőlyesen követelni készül mindenemü nem teljesen tiszta vízből származó természetes jég felhasználásának eltiltását.

Külföld.

Bécs.

Az osztrák belügyminiszterium rendeletet bocsátott ki a magyarországi utasok egészségügyi ellenőrzésére, amely minden tekintetben megegyezik azokkal az intézkedésekkel, amelyeket az Oroszországból érkező utasokkal szemben foganatosítottak. E szerint a vasuti átmeneti állomásokon mindenestre az érkező utasokat lehetőleg kimelő módon megvizsgálják és különös figyelmet fordítanak podgyászukra is. Az illető vasutállomásokon a rendelet permanens orvosi szolgálatot létesít, izoláló helyiséget jelöl ki és meghagyja, hogy fertőtlenítő eszközökkel és szerekkel kell ellátni az állomási épületeket. Nagy figyelem fordítandó az egyetemi tanév megkezdése alkalmából a Magyarországból érkező diákokra, akik ausztriai egyetemekre jönnek. Akik koleragyanus vármegyékből valók, azokat öt napos orvosi megfigyelés alatt kell tartani. A belügyminiszterium rendelete kolera-val fertőzötteknek jelenti ki a következő vármegyéket: Baranya, Bács-Bodrog, Fehér, Győr, Komárom, Budapest, Pozsony, Tolna és Torontál. Külön intézkedéseket tesz a rendelet a magyarországi házalók és vándorezicigányok ellenőrzésére.

Olaszország.

A legutolsó hivatalos jelentés szerint Nápolyban újabban 31 ember betegedett meg koleragyanus tünetek közt és a halálozások száma 21 volt. A vasuti, posta- és táviróhivatalnokok a kormánytól pótlékokat kapnak dezinfekció céljaira. A nápolyi prefektus szigoruan eltiltotta az osztrigák eladását, mert a kolera-ával fertőzött osztrigák szennye ott ömlik az öbölbe, ahol a parton az osztrigapadok találhatók és be van bizonyítva, hogy az osztrigák tele vannak kolera-bacillussal.

Az elmúlt 24 órában Bariban három kolera-megbetegedés és 1 haláleset, Nápoly városában 21 megbetegedés és 14 haláleset, Farrában 3 megbetegedés és 2 haláleset és Rezingban 2 megbetegedés és egy haláleset történt.

Törökország.

Konstantinápolyban tegnap 15 megbetegedés és öt haláleset történt kolera-ban. Egyik redifászlóaljban egy katona gyanus körülmények között megbetegedett.

Drinápolyból jelentik, hogy az Uszi hadgyakorlatokat, a kolera-ra való tekintettel, október 12-re elhalasztották.

Románia.

A romániai határszéli hatóságok Magyarországról érkező utasoktól annak igazolását kívánják,

hogy Magyarországon legutóbb mely helyen tartózkodtak. Akik rendőrhatalósági igazolványt tudnak felmutatni arra vonatkozólag, hogy legutóbb olyan helyen tartózkodtak, amely nincs megfertőzve, azokkal szemben az enyhébb orvosi vizsgálatot alkalmazzzák, míg akik ilyen igazolványt nem tudnak felmutatni, azokat szigorú vizsgálatnak vetik alá.

Szerbia.

A hivatalos lap a belügyminiszterium rendeletét közli, amely a magyarországi Bács-Bodrog és Torontál vármegyéket kolera-járványosoknak, Krasó-Szörény valamint Szerém vármegyéket pedig kolera által veszélyeztetetteknek jelenti ki. A rendelet az ezen vidékről érkező egészségügyi ellenőrzésére vonatkozó intézkedéseket tesz és megtiltja ezen vidékekről érkező élelmiszerek behozatalát.

Bulgária.

Konstantinápolyból érkező utasok Lubinecban ötnapos egészségügyi zárlat alatt állanak. E rendelkezés nem vonatkozik az Orien-express-vonaton Konstantinápolyból érkező és Bulgárián keresztül utazó utasokra.

EGYHÁZAK.

— (A X. katolikus nagygyűlés.) Az Országos Katolikus Szövetség, mint a kath. nagygyűlések rendezője, a legközelebbi napokban küldi szét az egész országba a november 13., 14., 15. napján tartandó X. katolikus nagygyűlésre vonatkozó felhívást. A püspöki karhoz és a társadalmi előkelőségekhez intézett védnökségi és diszelnökségi felkérésekre eddig a következőktől érkeztek válaszok: Vaszary Kólos biboros hercegprimás, Samassa József dr. biboros, egri, dr. Várogy Gyula kalocsa érsekek, Balás Lajos roznyói püspök, gróf Batthyány Vilmos nyitrai apostoli adminisztrátor, Bende Lure nyitrai, dr. Boromisza Tibor szatmári, gróf Csáky Károly váci, dr. Csernoch János esanádi, dr. Firczak Gyula munkácsi, dr. Fischer-Colbric Agost kassai, dr. István Vilmos szombathelyi, gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi, dr. Párvy Sándor zsepesi, dr. Prohászka Ottokár székesfejvári, Radnai Farkas beszerzebányai, gróf Széchenyi Miklós győri, Vály János eperjesi, gróf Zichy Gyula pécsi püspökök, gróf Apponyi Albert, gróf Apponyi Géza, dr. Barkóczy Sándor báró, dr. Concha Győző, gróf Osekónics Endre, gróf Desseffy Aurél, gróf Esterházy Miklós Mór, Fülepp Kálmán főpolgármester, báró Gerliczy Ferenc, dr. Kéll Károly, gróf Majláth György, báró Révay Ferenc, dr. Sággy Gyula, gróf Somssich Béla, gróf Zselénski Róbert.

— (A modernista plébános felfüggesztése.) Milánóból jelentik nekünk: A Corriera della Sera tudósítója táviratozza Fereréből, hogy Turili plébánost, az ismert modernista egyházi szónokot, Murri barátját római utasítás következtében érseke felfüggesztette a divinis, mire ő levélben tudatta az érsekkel, hogy kilép a katolikus egyház kötelékéből.

— (A dunántúli református egyházkerület közgyűlése.) A dunántúli református egyházkerület ma gróf Tisza István egyházkerületi főgondnok és dr. Antal Gábor püspök elnöklété alatt folytatta tanácskozásait, amely főleg belsőbb természetű ügyek intézésére szorított. Thury Etele a népiskolai ügyekre vonatkozólag tett több jelentést és javaslatot, amelyek során az egyházkerületi többek között a hajmáskéri iskola államosítását kifejezett elv alapján nem engedélyezte. Elfogadta a közgyűlés a népiskolai rendtartás tervezetét s megválasztotta az új népiskolai bizottságot. A „Magyarország története a népiskolák részéről” című tankönyvre hirdett pályadíjat Szeghalmy János szeghalmi tanító nyerte el. Peti Lőrincz és Thury Etele közigazgatási ügyeket adtak elő. Ezek során az egyházkerület díjleveleket erősített meg s egyházközsegek kölcsön- és adósvételi ügyében hozott határozatot. A lényegesebb tárgyak a holnapi nap folyamán kerülnek szünyegre, amikor a kerület az egyes egyházmegegyék fontosabb indítványait fogja megvitatni. Délután az egyházkerületi bíróság tanácskozott, amelyen gróf Tisza István is elnökölt. Az egyházkerület holnap ünnepli meg Vályinak, a pápai főiskola néhai nagy tanárának századik születési évfordulóját. Az ünnepélyen Antal Gábor püspök és dr. Antal Géza tanár, országgyűlési képviselő fog beszélni. Az egyházkerület holnap befejezi tanácskozásait. Dr. Antal Gábor püspök Pápáról Miskeletra utazik, hogy mint a konvent egyházi elnöke, kartársának, az elhunyt Kun Bertalan tiszáninenni püspöknek temetésén, közreműködjön.

A Sahara megnyitása.

— A francziák előnyomulása. —

Ain-Sefra, szeptember elején.

A legnagyobb eseményben, a nagy világ csodálatos nembánomsága előtt folyik a francziák előnyomulása a Sahara területén. Marokkói hadviselésük, a délalgeriai nagy vasúti építések, Tunisz külsőben álló bekelezése, a Tripolis-szal való kacérkodás, a nomádörzsek ellen indított expedíciók és a nagy karaván-vonalak biztosítása, — amiből még a senegali és a nigéri pozíciók megerősítése is járul. — mind arra mutat, hogy a francziák hatalmas gyarmati politikába fogtak.

Hol van az az idő, amikor az eladósodott Ismael khédive 80 millió márkáért hiába kínálta Franciaországnak a Suez-csatorna részvényeit. Akkoriban megfoghatatlan rövidlátásból, vagy szűkmarkuságából elszalasztották azt a megbecsülhetetlen alkalmat, hogy a Nilus mentén biztosítsák a francia befolyást. Ma már más időkét élünk. Míg az 1889-től 1900-ig lefolyt tizenkét év alatt egyetlen méternyi vasut sem épült, addig a legújabb időben 1113 kilométernyi sínhosszúságú vasútvonal kiépítését határozta el a francia kamara. Ennek legnagyobb része a Sahara belseje felé irányul, három-négy év alatt készül el és mintegy 80 millió frankba fog kerülni.

Igy lesz a vasut a kultura munkatársává. Első pillanatra megdöbbenünk arra a gondolatra, hogy a végtelen homokszivatagon rakják le a vasúti síneket, melyeket — úgy véljük — a legelső Sámum betemet. De a már eddig elért eredmények arra tanítanak, hogy a Sahara nem az a legyőzhetetlen rém, amelynek gondoljuk s hogy amerre a lokomotív végig dehog, megszűnik a sivatag — sivatag jellege.

A Sahara talaja, a megejtett vizsgálatok szerint, majd mindenütt tartalmazza a növényzet táplálására szükséges anyagokat. A vonat mentén furt artézi-kutak nem csak megháromszorozták a már meglévő oázisok termőképességét, de új oázisokat is teremtetek. Készséget sem szenved, hogy az óriási Sahara-medence még a század folyamán teljesen kiművelődik és az emberek millióit fogja táplálni. A Sahara képe már ma se hasonlít a harmincz év előtti mappához, amely egységesen csupasz, fehér, terméketlen homok-síksgot mutatott. Ma már tudjuk, hogy a Sahara ellenkezőleg nagyon ültetvényes vidékekből áll s jóllehet vannak sterilis részei is, de vannak hatalmas jó legelői és viruló oázisai is, ahol mély kutak üdítő és termékenyítő vizet adnak s csak a kutfuróra várnak, hogy közkíneseccé váljanak.

A francziák merész reményeket fűznek a Sahara megnyitásához. Közlekedési politikájuk legzseniálisabb sakkhúzása a Timbuktu és a guineai parthoz vivő Sahara-vasut tervezése. Ezzel egy nagyjelentőségű új világvonallal nyílik meg, amelyben Európa és Délamerika közlekedése aránylag nagyon rövid időt fog igénybe venni. Eddig a mintegy 2800 kilométer hosszúságú orantimbuktui vonalnak negyedrésze, 700 kilométer, készült el.

E vasútrész végpontja, Aïn-Sefra, ahonnan a sorok Európába repülnek, tipikusan gyarmati község, hasonlatos Amerika nyugati államainak gombamódra keletkező telepéhez. Persze hiányzik belőle az a tisztaság és szabatoság, mely az amerikai nyugati legfelsőbb „camps“-jaiban is föllelhető. A gyarmatosok — többnyire spanyolok — zsarvos, szűk barakkjaiban a háziállatokkal közösen lakoznak.

Valamivel messzebb, kies oázis közepén van a benszülötték faluja, mely egy bizonyos távolságból rombolmaznak látszik, s melyet a datolyapalmák lombkoronái árnyékolnak be. Szomszédságában verhenyes barna futóhomok hepehupás óriási lapálya fenyegetőzik, hogy rossz kedvében az egész viruló telepet behorítja. Homok van mindenféle, mindenütt. A ruhánkban, a csizmánkban, a szájunkban, a sejtő szemünkben. Nyári üdülésre nem éppen ajánlható ez a hely, de a sajtóságos környezet, a napszerű vonalak, a fény és árnyék bámulatos mindezzel megkapó szépségű.

Ain-Sefra az óriási délvidékek stratégiai szempontból legfontosabb pontja. A francia katonai hatalomnak jó szolgálatára van a még nagyon is megbízhatatlan határterületén. E pillanatban ugyan még béke uralkodik, de mégis csak a spáhik, afrikai vadászok, a tirailleur-ök (a régebbi „furkók“) bajonettjeire és mitrailleuse-círe támaszkodnak.

Ez az erős helyőrség — melyből az idegenek légióját se szabad kifelejtetni — hatalmas laktanyában van elszállásolva. Nélkülök a marokkói harcizas nomádörzsek, különösen a Figis oázis regeit lakói, minduntalan átkalandoznak a határon. De az utóbbi években néhányszor pórul jártak, s azóta visszatértek apáik mesterségéhez — a karavánok kifosztásához.

A berlini véres sztrájk.

— A rendőrök brutalitásai. —

Budapest, szeptember 29.

A berlini rendőrség hallatlan brutáliskodásával rászolgált a „balkáni“ névre is. S hogy idáig fajult a sztrájk, ebben súlyos része volt a rendőrség vad támadásainak is, akik agyba-föbe vertek mindenkit, aki utjokba került. Több külföldi újságíróra is karddal támadtak, sőt még is sebeztek őket.

A berlini véres utcai harcokról a következő újabb részleteket jelentik:

A berlini véres utcai harcok szerda éjjel megismétlődtek. Este tíz óra után mintegy 2000 főnyi tömeg gyűlt össze a Turn-Strassen, szidta a rendőröket és éltette a sztrájkolókat. A hangulat mindinkább veszedelmessé vált, mikor a Rostock-Strasse felől nagy csapat lovas- és gyalogrendőr támadt a tüntetők ellen. A rendőrség felszólította a tömeget a távozásra, mikor pedig a néptömeg nem akart mozdulni, a rendőrök kivont karddal nekirohantak, lezorították a kocsiutra és ott hajszolták két utcán keresztül.

Óriási pánik támadt. Éjjel tizenkét óraker vagy ötven sebesültet vittek el a rendőrök és a mentők a Moabita-kórházba. Ekkor rövid időre csend állott be, de 12 óra után megismétlődtek a zavargások. Jagow berlini rendőrfőnök egy nagy csapat rendőr élén maga lovagolt ki a tüntetők ellen és rohamot vezényelt. A kardlapozás azonban nem volt elegendő a zavargás elnyomására. Jagow sortűzet vezényelt. Valóságos csata keletkezett, melynek újból igen sok sebesültje volt.

Az éjjeli harcban több külföldi hírlapíró is megsebesült. A berlini újságírók, akik már ismerik a berlini rendőrség harcmodorát, gondosan távolról szemléltek a háborúságot, a külföldi hírlapírók azonban gyanútlanul a harc színhelyére mentek. Egy automobilban ültek a Reuter-ügynökségnek, a Daily Mail, a Daily News és a New-York Sun levelezői. A rendőrség rájuk támadt, karddal agyba-föbe verte őket. A Reuter-ügynökség berlini levelezője, Lawrence jobbkezén és fején súlyos sérüléseket szenvedett és a többi újságíró is megsérült. Egy másik automobil, amelyen szintén külföldi újságírók ültek, hasonlóképpen megtámadták a rendőrök. Az újságírók ép bőrrel menekültek, de a safför fején megsebesült. Az újságírók most a berlini angol és amerikai nagykövetséghez fordultak a sérelem miatt.

Éjjelleg egyre szállították a mentők automobiljai a sebesülteket a kórházakba. Száznál több sebesültet kötöztek be az utcán felállított mentőállomásokon. Nagy rémületet keltett városzerte az a hír, hogy a tüntetők merényletet követtek el Jagow rendőrfőnök ellen. Pedig a rendőrfőnök nem is volt a veszedelem színhelyén, mikor az összeütközések elérték tetőpontjukat. Az operában végignézte az előadást és 11 óraker robogott be automobilon a Moabitba. Azért jött, mert akkor a belügyminisztérium is sürgős jelentést kért tőle arról, hogy mi történt a külföldi lapírókkal. Jagow ott a helyszínen grózdott meg a tépálással.

Lawrence, a Reuter-ügynökség képviselője, Wild a Daily Mail-től, Shaw, a New-York Sun és Tower, a Daily News tudósítói négyen együtt mentek automobilon végignézni a tüntetést. Automobiljuk a Turnstrasse sarkán állott meg és a négy angol hírlapíró a kocsiiban felállva élénk érdeklődéssel figyelte és jegyezte a fejleményeket. Egyszerre hozzájuk uszott egy polgári ruhás ember — később tudódott ki, hogy titkosrendőr volt — és elkiáltotta magát:

— Ide, ide! Kardlapozni!

Egy szempillantás alatt futólépésben jöttek a yalagos rendőrök kivont karddal és körülfogták

az automobil. A négy hírlapíró figyelmeztette a titkos rendőrt, hogy ők külföldi lapírók, de nem is hederítettek rájuk, mikor igazolni akarták magukat. Lawrence jobbkezére olyat sujtott egy rendőr, hogy levágta kisujját. Wild nyakára kapott két laposvágást, a másik két angol hírlapíró könnyebben sebesült meg.

Mikor a Turnstrasseról sikerült elzavarni a tüntetőket, a Beussenstrassen ismét összeverődtek, de itt a lovasrendőrség kapta hátba és megfutamtotta a tömeget. Lohettek vagy négyszázan. A vadul száguldó lovak ebből egyenesen a körvasut állomására rohantak. Éppen indult egy vonat. A tüntetők fehrgráltak a vasúti kocsikra és a kupék ablakából kiabáltak vissza a rendőröknek:

— Vérebek! Himpellérek! Akasztófáralvók!

A rendőrség utasítására az állomási tisztviselő telefonon szólította föl a legközelebbi állomást, hogy le kell szállítani a vonatról azokat, akik jegy nélkül utaznak és a legközelebbi rendőrkapitányságról már várta a tüntetőket egy rendőresapat. A vonatról leszállított tüntetők között egy súlyosan sebesült is volt, akit le kellett emelni a kupéból, mert a maga lábán már nem tudott állni.

Berlinből jelentik még nekünk: Az itteni hírlapírók ma gyűlést tartanak, hogy megbeszéljék az angol és amerikai lapírókkal történt sérelmet. Valószínű, hogy a rendőrfőnök bocsánatot fog kérni a külföldi hírlapíróktól. Ettől függ, hogy azok nem tesznek-e lépéseket az angol és az amerikai nagykövetségnek.

A múlt éjszaka másfélszáz sebesültet részesítettek első orvosi segítségben a mentőállomásokon, de mivel igen sokan nem jelentkeztek, mert féltek, hogy a rendőrség kezére jutnak, nem lehet megállapítani a tegnapi zavargások sebesültjeinek pontos számát, mégis azt hiszik, hogy legalább háromszázan voltak. A kerületben az üzlet- és háztulajdonosok kára meghaladja a 200.000 márkát. A kárvalottak be fogják pörölni a várost. A rendőrség a kórházban és a mentőállomásokon ellenőrző szolgálatot rendezett be, hogy a tüntetők személyazonosságát megállapíthassa.

Ma estig nyugalom volt a Moabitban és ha a jelek nem csalnak, akkor ma elmaradnak a zavargások. A főpolgármester hajlandó a békekötvetítésre a sztrájkolókat és a munkaadókat között.

A rendőrfőnökségen nem titkolják, hogy nagyon restellik az amerikai és angol hírlapírókon esett sérelmet. Hasztalan kutatják a bűnös rendőröket, nem lehet rájönni, hogy kik voltak azok, akik a külföldi hírlapírók igazolására nem is hederítettek. A Berlinben tartózkodó külföldi lapírók ma gyűlést tartottak és elhatározták, hogy szolidárisak a megtámadott kollégákkal és megfelelő lépéseket fognak tenni, hogy a külföldi hírlapírók panasza a legilletékesebb helyre eljusson.

Ma reggel óta egészen csendes a Moabit. Azokat az utcákat, amelyeket tegnap éjszaka rendőrkordonnal zártak el, ma megnyitották a forgalom számára. Hivatalos jelentés szerint 210 sebesültet részesítettek első segélyben a mentőállomásokon. A rendőrség részéről 4 tiszt és 60 közrendőr sebesült meg lövektől és revolvergolyóktól, 6 rendőr sebesülési súlyosabb természetűek. Az öregebb rendőrtisztviselők a kiállott izgalmtól idegrohamot kaptak.

Délelőtt 11 óraker a sztrájkoló szénmunkások megtámadták a Kupfer és Társa cég egy szénszállító szekerét, de a rendőrség résen volt, kettőt közülök karddal megsebesített, mire a többiek elmenekültek.

A császárnak naponta kimerítő jelentés megy a zavargásokról Romintenbe. A rendőrség ma éjszaka 50 rendőrt karabélylyal fog felfegyverezni.

Röviddel este kilencz óra után a Moabitban ismét zavargás volt. A Turnstrasse egyik házából egy virágcserepet dobtak a rendőrökre, akik pisztolyvésekkel válaszoltak, azonban a golyók nem okoztak kárt. A tüntetők szétkergetése közben nehányat letartóztattak. A Beussen-strasse és Erasmus-strasse sarkáról a rendőrség a tömeget ismétellen visszazorította, miközben több sebesülés és letartóztatás történt.

Moabitnak azon része, melyben a zavargások történtek és amelyet szigoruan elkönyöztettek, az este folyamán megnyugodott. 10 óra tájban megjelent Dalnitz belügyminiszter, Jagow rendőrprefektussal és jelentést tétetett magának. A reformáció-templom előtt a miniszter azt mondta az újságíróknak, hogy kérjék meg az angol kollégáikat ne vegyék nagyon tragikusan a tegnapi esetet. Nevetve jegyezte meg: Ezek oly sebek, melyeket a harcotéren kaptak. Az újságírók azt ajánlották, hogy ily esetben alkalmas volna, ha a rendőrség megfelelő jelvényt adna nekik, melyről felismerik. A miniszter ezután körutat tett a sztrájknegyedben és a veszélyeztetett utcákon.

„Cold and bold“.

— Utazás a flirt körül. —

London, szeptember 26.

Adáz szó és tollharcz tört ki amerikai és angol tudományos körökben ama nagyon érdekes kérdés tárgyában, hogy az amerikai nő szivtelen kaczer teremtés-e, s hogy képes-e valóban szeretni?

Dr. Stanley Hall, a worcesteri (Massachusetts állam) Clark-College tanára lökte le a tudományos katedra magaslatáról azt az ártatlan hógolyót, mely világutján veszedelmes görgeteggé dagadt.

A professzor ur, ugyanis, a flirt-ről, — mint olyanról, — és a szerelemlről prelegált. Kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy tantételei európai felfogás szerint kissé furcsán hangzanak.

Mi a flirt? tudakolja dr. Hall és nyomján így felel a fogas kérdésre:

— A flirt a fiatal leányok szórakoztatásának legtermészetesebb alakja. Sokkal természetesebb és sokkal mulatságosabb, mint a golf, a tennisz vagy a csolnakázás. A „szerelmi enyelgés“ azonföül nagyon alkalmas biztonsági szelentyű a fiatal leányok érzelmi életében. A kaczerkodás és flörtölés tehetség anyáról leányra öröklődik át, és sose fog kárt okozni, ha a megengedett határok között marad. A szerény flirt csak előnyös befolyást gyakorolhat a női jellemre. Melyik nőt lehetne azért kárthatni, hogy mindent elkövet arra, hogy minél bájosabb legyen?

Dr. Hall ebben a hangnemből folytatja a flirt magasztalását, de míg a futólagos szerelmeskedés mellett lándzsát tör, magát a szerelmet nagyon leszólja.

— A szerelem, vagy az, a mit rendszeren szerelemnek mondanak, — fejtegeti az amerikai tudós — nem egyéb beteges érzelmi tünetnél. Lelki töboly, pszichikai neurasztónia, átöröklött elfajultság kitérésai... és több hasonló kedves jelzőt hord össze a legszebb, a legszentebb, a legcsodálatosabb emberi érzés számára.

Nem csoda, hogy az amerikaiak esküdt ellen-ségei, az angolok táborában, tüstént felhangzott az első tiltakozás. Egy londoni lapban valamelyik angol tudós, a névtelenség vértjében, mérgezett nyilatkozat közzéad az Ozeánon át. És nem csupán a flört barátját s a szerelem ellenségét, dr. Hall professzort iparkodik megsebezni, hanem az új világ szép leányait is.

— Az amerikai nő, — írja a haragos tanár-bácsi — született kokett. A flirtöt mulattató szórakozásnak tekinti és azzal nem törődik, hogy az, akivel szemben hódító művészetét kipróbálja, ezt a játéket esetleg komolyan is veheti. De ezen nem is csodálkozhatunk olyan országban, hol egy szellemi nagyság azt a véleményt képviseli, hogy a léha szerelmeskedés a női ifjuság előjogai közé tartozik, s hogy az a fiatal nők szellemére és karakterére jó hatással van, míg a valódi szerelemben ez a kilencszerez böles csak az elfajulás jelet látja.

Azután kifejti, milyen kiállhatatlan az a husz évnél idősebb gyakorlott és harozás kokett, aki nem képes bármelyik férfivel — legyen az bár a háziszolga is — másképen beszélni, mint ábrándos szemforgatással, mézédés mosolylyal és turbékoló hangon.

— A flirtöt — folytatja a yankeetudós ellenese — semmiestre se szabad szórakozásul üzött sportnak tekintni. A sport a férfi és a nő szerelmi hadjáratának első stádiuma. Amikor angol nő — akinek meleg szive és kedélye van, flirtre ördemesít egy férfit, úgy ez meg lehet győződve, hogy becsüli és hogy a személye igazán érdekli. Olyannal, akit semmibe se vesz, sohasé flörtölne.

— Nem így az amerikai nő, — füzi tovább gondolatmenetét, — aki megszokásból flirtöl, még pedig mindenkivel, aki az útjába kerül, a következményekkel nem törődik, csak a hiúságát kielégithesse. *Cold and bold* (hideg és kihívó) — ez a jellemzés illik az amerikai nőre. Abban az egyben igazán van dr. Hallnak, ha a szerelmet beteges képzelődésnek nevezi. Az Egyesült-Államokban kétségkívül olyan mélyen alásülvedtek a szerelem és a

barátság rugói, hogy ő nem is mondhatott volna más itéletet.

A névtelen pedagógus támadásait azonban, éppen azon a helyen parirozták ki, ahonnan azok intéztettek. S hogy a védelemnek még nemesebb színe legyen: Angol nő — Mary Mortimer Maxwell — állt az amerikai nők pártjára.

— Divattá vált, — írja Mrs. Maxwell — hogy az amerikai nőben sziv és lélek nélküli kokettet lássunk. Csak az itélheti meg, mennyire igazságtalan ez a vád, aki a természetüket és jellemüket alaposan ismeri. Se dr. Hallnak, sem ellenfelének halvány fogalma sincs az amerikai nő valódi pszichéjéről. Szó sincs róla, hogy hideg természetű lenne, ellenkezőleg ő a „szerelem művésznője“ par excellence. Rendkívül finom érzéke van a szerelem legesekelebb árnyalatai és fokozatai iránt. Természetes, hogy csak nagy ritkán lesz az első látásra szerelmes. Érdeklődése egy férfi iránt, lassan fejlődik szerelemmé, mely aztán olyan erőse válik, hogy játszva legyöz minden akadályt. A legaljasabb rágalomnak misősíthető az olyan állítás, mely szerint az amerikai nő pórázon vezet minden férfit s hogy raffinált kaczerkodással izgatja szerelmi vallomásra, anélkül, hogy akár ál-mában is gondolna arra, hogy ajánlatát elfogadja. A világ egy nemzetének női se tudnak olyan ártatlanul pajtásosan érintkezni a férfival, mint ez a sokat gyalozott és mégis irigyelt amerikai nő.

A lelkes védőiratot Mrs. Maxwell ezzel a szelemes mondással végzi:

— Aki ezt az általánosító támadást olvassa, kénytelen önkéntelenül arra a francziára gondolni, aki az angol partra érve egy vöröshaju dadogó hordárt szólított meg s utikönyvébe ezt a megfigyelést jegyezte föl: „Minden angol vöröshaju és dadog.“

Sok az üres lakás,

sirnak
a háziurak.

Háziur: Stefcsák, bevenni a táblákat a kapu-ról. Nálunk nincs kiadó lakás.

Házmester: De az első emeleten üres a négy szobás, a másodikon van két udvari lakás és a harmadikon is üres a sarok.

Háziur: Jó, hogy nem meséli el, hogy mi a nevem, hány gyerekem van... Azt hiszi nem tudom, hogy, leider, hány lakás áll üresen. Azért mégis vegye le a táblákat, mert engem ne zavarjon senki. Nekem ne jöjjön senki vigyorogva és ne mondja henezegeve: no apuskám, most vége a rablóvilágnak és annyi az üres lakás, hogy magának örülni kell, ha egy pár forintért tud ezeken a kis sötét boxokon.

Házmester: Ezt csak nem mondja rongyos, partáj?

Háziur (Keserűen): De... de... Budapesten, ebben a fészekben mondja. Mert itt a hatóságok nem védik a polgárt... Ma is benne van a lapokban, hogy négyszáz lakás üres és az építkezés következtében ez a szám meg fog háromszorosodni. Így segít minket a hatóság.

Házmester: A so a Schweinerei...

Háziur: Ez az jól mondja ezt a maga ordinaré nyelvén. Levenni a táblákat. Nem akarok még egyszer úgy mérgeledni, mint tegnap, amikor bejött hozzám egy fiatalember és röhögve mondta: adjon ötérs lakást.

Házmester: Nálam is volt és megkérdezte: kié ez a barakk?

Háziur (dühöngve): Látja, Stefcsák, látja? Hát nem kell kivándorolni ebből az országból? Mars le a táblákkal, ha pedig bejön valaki lakásért, kirugni, sofort kirugni. Nincs lakás.

Házmester: Akkor üresen marad mind.

Háziur: Hát üresen marad. Lesz pótimaház vagy raktár. Ha sehogy se lesz, majd ide fekszem a küszöbre és éhen halok nyilvánosan, hadd lássa ez az ország, mire becsülnek itt egy tisztességes, dolgos polgárt. Inkább ezt, semhogy engedjek a bérből. Sokat törődöm az egész házzal, én már nem bánok semmit, tölem már elvihetik az egész

bódét. (Sir.) De ha három nap alatt ki nem adja ezeket a lakásokat, magát úgy kidobom, maga részeg cseh, (keservesen zokog) úgy kidobom, hogy Prágáig meg se áll.

Ray.

Apróságok a nagyvilágból.

(A havasok zivatar-vonalai. — A gibraltári spión. — Az érzékeny telefonos kisasszony. — Az éhség és szomjúság székhelye.)

A svájci havasokban annyira gyakori zivatarokról érdekes tanulmányt irt dr. Maurer a zürichi meteorológiai intézet igazgatója. A havasi zivatarok legjellemzőbb sajátóságaként említi föl a svájci tudós, hogy azoknak négy külön áramvonaluk van. Az egyik a Jura fölött, a második a köztársaság közepe fölött, a harmadik az Előhavasok nyugati széle fölött, a negyedik pedig a magashavasok mentén húzódik. A vizsgálódások főeredménye, hogy a zivatar-fészkek ritkán vannak a havasok hegy-csucsain és fensíkain, sokkal gyakrabban a völgyekben támadnak. Szabályként állapítható meg továbbá, hogy a legtöbb zivatar Svájc havas, mocsaras vidékein és a nagyobb folyók mentén fordulnak elő, s onnan kiindulva nagyobb talajemelkedéseknél akadnak, szünek meg. A svájci zivatar-kutatások mindinkább arra mutatnak, hogy éppen a nagy kiterjedésű lápok, kipárolgásukkal, kedveznek a zivataroknak s különösen a jégeső képződésének.

Ujabbán minduntalan csipnek el „KémeKötő“. Utólag többnyire kiderül ugyan, hogy az illető gyanus alak, valamely ártatlan amatőr-fotografus, vagy békés turista, de azért a kellemetlen meghurczoltatást visszacsinálni már nem lehet.

E nagyon időszerű kérdést mulatságosan világítja meg a londoni Brand Vilmos, aki az egyik angol lapban a következő kalandját mondja el:

Gibraltáron történt, meséli Mr. Brand. Hajóma csak másnap indult tovább s a kopár hely vajmi kevés szórakozást nyújtott. Sétára indultam a szikla mentén, addig mászkáltam magasabbnál magasabbra, amíg szépen eltévedtem. Azért folytattam utamat. Egyre magasabbra jutottam. Sehol se volt tilalom-tábla látható, pedig az ut erődhöz, a „világ legbetegetlenebb erődjéhez“ vezetett. — Eszembe jutott, hogy még valami bajba keveredhetem. Kerestem a lefelé vivő utat és — hopp! — éppen egy őrt álló katona karjaiba futottam.

— Eltévedtem! mentegézttem izgatottan.

— Jöjjön csak velem! felelte ő hidegen, de udvariasan.

Tehát nyakon csiptek kémkedésért. A puszkája bizonyosan élesre volt töltve. Mit tehettem volna: követtem a legközelebbi őrszobába.

— Eltévedtem! mondtam az őrség altisztjének.

— Sziveskedjék nevét beírni, — szólt az altiszt és egy vastag könyvre mutatott. Olyan volt, mint a kirándulóhelyek és kilátótornyok vendégkönyvei szoktak lenni. Rengeteg név volt már belefirkálva. „Na, — gondoltam irásközben — ha ezek mind spiónok.“

— Így, most pedig kövesse ezt az embert! — folytatta az altiszt és egy ordonáncznak adott át.

— Hova? — kérdeztem szepegeve. Hiszen csak eltévedtem.

— Jó, jó, de ugy-e azért jött, hogy az erődítményeket megtekintse?

— Eszembe se volt! — bizonykoztam én.

Bámulva nézett rám.

— Ugy? Mért nem szolt mindjárt. Nos, hát akkor, isten önnel.

— Ez az ur talán megmutatná? kérdeztem félig kíváncsian, félig félénken.

— Ha meg akarja tekinteni!

— Ugy hát, tessék.

A katona mindent megmutogatott. Vagy ha nem is mindent, de nagyon sokat: a sáncokat, a löréseket, az ágyukat. Sőt még azt is megmagyarázta, hogyan töltik meg az ágyukat, hogyan cze-loznak, hogyan sütik el.

Sok érdekeset láttam és az a benyomásom támadt, hogy az angolok mégis csak okos emberek.

Belátják, hogy sok mindenfélét lehetetlen eltitkolni, így hát praktikusabb, ha a „spionoknak“ mindent megmutogatnak, ahelyett hogy üldözőbe vennék őket. Ily módon épen azt lehet előtűk elrejteni, amit nem szabad látniok.

Keloti Poroszország egyik városában történt. Egy piros arcú, fehér haju, galamb lelkületű öreg ur telefonált. S megszólításában — véletlenül — „kedves gyermekem“ nek nevezte a telefonos kisasszonyt. A hivatalnoknő sértésnek vette ezt a bizalmas megszólítást és beperelte az öreg urat. A bíróság, bármennyire esküdözött is a vádlott, hogy nem volt sértő szándéka, pénzbürséget rótt az öreg urra. Ezzel kétségkívül azt óhajtott dokumentálni, hogy a telefonos hölgy nem lévén „kedves“ és messze túl lévén a „gyermek“-koron, a „kedves gyermekem“ csakis becsületsértő szándékból mondathatott.

Arra a kérdésre, hogyan támad az éhség és a szomjúság, könnyű egyszerűen azt felelni, hogy ezt az érzést a szilárd vagy a folyékony táplálék hiánya idézi elő. Ezzel azonban ez a kérdés még nincs elintézve s dr. Valentí egy olasz biológiai közlönyben rámutat, hogy az éhség és szomjúság érzésének kiinduló pontja nagyon kis helyre szorítkozik. Ha a garatra és a tápcsatorna felső nyílására kábitó befolyást gyakorlunk, úgy az említett érzéseket tüstént meg lehet szüntetni.

Dr. Valentí egy kutyán végzett kísérletekkel bizonyította be az észleletei helyességét. Cocainnal ecsetelte a kutya garatját s tápcsatorna nyílását s az így kezelt állat öt álló napig nem volt rávehető, hogy táplálékot vagy vizet vegyen magához. Amiből az következtethető, hogy sem éhes, se szomjas nem volt.

TÁVIRATOK.

A nagyvezér Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szeptember 29. Hakkí pasa nagyvezér ide visszatért. Üdvözlésére a miniszterek és nagyszámu közönség jelent meg a pályaudvaron.

A görög-bolgár entente.

Szófia, szeptember 29. A görög-bolgár entente létrejövételében itt is hisznek.

A szerb hadgyakorlatok.

Belgrád, szeptember 29. Az őszi hadgyakorlatok a napokban lesznek Nis környékén. A hadgyakorlatokon résztvesznek a király, a trónörökös, György herceg, a hadügyminiszter és a katonai attasék.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: Péntek, szeptember 30. — Róm. kath.: Jeromos. — Prot.: Jeromos. — Görög-ország: szeptember 17. Zsófia vt. — Zsidó: Elul 26. — A nap két reggel 5 óra 57 perczkor, nyugszik este 5 óra 42 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 19 perczkor, nyugszik reggel 5 óra 2 perczkor.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-kor. A földművelésügyi miniszter fogad délután 4-kor. A közoktatásiügyi államtitkár fogad délután 4-kor. A kereskedelemügyi államtitkár fogad délután 12-2. A képviselőház IX. bizottságának ülése délután fél 5 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) 10-2. Belépődíj keddi kivétellel 1 korona. — Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1.) 9-8-ig. — Háziipari Szövetség kiállítása, (Kigyó-tér 1.) 9-8.

Nyitvaleő muzeumok: Nemzeti Múzeum régi képtára 9-2. — Aquineumi Múzeum 9-4-ig. — Fővárosi Múzeum 9-2. — Iparművészeti Múzeum 9-1. — Közlekedési Múzeum 9-6. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1. — Néprajzi Múzeum 3-6-ig. — Technológiai Múzeum 9-1 és 6-8.

Nyitvaleő könyvtárak: Egyetemi Könyvtár 9-6. — Fővárosi Könyvtár 9-2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12 és 3-6. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2. — Nemzeti Múzeum 9-4. — Statisztikai Könyvtár 9-2. — Technológiai Könyvtár 9-1 és 6-8-ig.

Nyitvaleő képtárak: Gyermekrajzkiállítás az Iparművészeti Múzeumban 9-1. — Kiss Rezső kép-

kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában 9-7. Belépődíj 60 fillér. — Művészház zsűrimentes kiállítása 10-7. — Szépművészeti Múzeum modern képtára 10-2. — Történelmi Képtár 10-2.

Két jelenség.

* * *

Akármiilyen leirhatatlan rém a halál, mégis van egy szépeége is: hogy expiál. Szónokok, írók és költők beszéltek, irtak és zengtek quantum satis arról, hogy s miképpen engesztel a halál. A holttest előtt némává lesz a gyűlölet s megszűnik a versengés. Adáz ellenségek engesztelőnek ki, ha egyik, vagy másik fél a halálán van, vagy ha már meghalt. Szülők, akik kitagadták gyermekeiket, kibékülnek, ha a bűnös, vagy eltévelyedett gyermeket a halál utoléri. Boldog isten! Vajjon minek volna engesztelő hatása, ha a halálnak nem?

Azonban még sem mindig. Most jön a híre annak, hogy az Adria-szállóbeli áldozatnak, Klein Rózának a családja nem törődik a halottal; oltomtettni sem akarja és így a Szentegylet fog gondoskodni a boldogtalan, eltévelyedett, tragikus végezetű leány eltakarításáról.

Ezzel szemben áll egy másik, eléggé sötét és tragikummal szaturált kép. A rablógyilkos gyógyszerész ma meglátogatta a fogházban a fivére. A két testvér sirva borult egymás nyakába. A gonosztevő fuldokolva a zokogástól csak azért esdekelt, hogy a familiája ne hagyja el. Edesapja táviratilag intézkedett, hogy ki legyen bűnös fiának a védője és egyébként is mindent el fog követni, hogy sorsán enyhítsen valamit, ha lehet. Odáig legalább elmegy ez a familia, ameddig a törvény kérlelhetetlen szigorúsága megengedi, tehát azt megtszji, hogy a szörnyeteg mérgekeverő kétségbe ne essék.

Lehetetlen, hogy e két kép előtt meg ne álljunk és gondolkodóba ne essünk. Mindketten: a gyilkos is, meg az áldozat is gyalázatos életet éltek. A leány letépte magát a morál és társadalom kebléről s ezzel kívül is került azon. De halála, mely tragikus és megrázó körülmények közt következett be, mégis talán kiengesztelhetette volna hozzátartozóit, mivel azt tartják, mondtam, hogy a halál expiál. Ha pedig oly gyalázatot jelentett a leány élete, hogy halála sem tud kiengesztelni, hogy van az, hogy a gyógyszerész szörnyű vétke mégis alkalmas volt arra, hogy családját kiengesztelje?

A kérdés az: melyik nagyobb gyalázat? Olyan életet élni, mint amilyent a leány élt odaadván magát pénzért minden jött-mentnek s a szerelmet több-kevesebb pénzért árusítván, vagy rablógyilkos szándékkal orozva megölni egy szerencsétlen, a társadalom által amugy is elhagyatott, a tisztesség köréből kirekesztett leányt? A rablógyilkosság minden körülmények közt a legocsmányabb, legborzalmasabb bűn. Ha van valami, ami az ember szívét és részvétét valaki elől elzárja, úgy akkor az valamely rablógyilkosság.

És mégis: amott az expiáló halál nem tudta kiengesztelni az áldozat hozzátartozóit, emiatt a legocsmányabb bűn kiengesztelte a mérgekeverő rablógyilkos hozzátartozóit. A bűn tehát jobban expiálna, mint a halál? Több kiengesztelő momentum van a bűnben, mint a legtragikusabb halálban.

Szinte kétségbeesítő konzekvenziát lehetne ebből a sötét jelenségből levonni, ha ez valóban így állana. Igaz valóság marad, hogy igenis a halál kiengesztel és a bűn elválaszt. Itt csak bizonyos mértékben egyéni apprecziáló képességről lehet szó. Talán családbeli tulajdonságról. Vannak családok, akik a gyalázatot, melyet rájuk hoztak, soha, semmi körülmények közt meg nem bocsátják és nem engesztelőnek ki még a sápadt halál láttára sem. És vannak családok, amelyek elfeledik a maguk baját bánatát, nem mérlegelnek semmit, csak azt, hogy egy vérikkbelije iszonyu bajba jutott és enyhíteni akarják a bűnös fájdalmát s kétségbeesését.

Ha pedig arról van szó, hogy a két jelenség közül melyik a szebb: én azt állítom, hogy

nekem jobban tetszenek azok, akik még a legnagyobb bünt is megbocsátják, mint azok, akiket még a halál sem tud kiengesztelni.

(t.)

— **Beteg a román király.** Bukarestből jelentik A Vidatorul közli, hogy *Károly* király legutóbb, mikor bucsun volt Bustenariban, meghült és orvosi rendeletre kénytelen volt ágyban maradni.

— **Királyi kihallgatások.** A király október 6-ától kezdve Bécsben ismét általános kihallgatásokat tart, azonban azok, akik öfelsége születésének nyolczvanadik évfordulója alkalmából kitüntetésben részesültek, a személyes köszönetnyilvánítás alól fel vannak mentve.

— **A belgrádi követ a királynál.** Bécsben a király ma egyórás különkihallgatáson fogadta gróf *Forgách* belgrádi osztrák-magyar követet.

— **A főherceg német rendjele.** A király megengedte, hogy *József Ferdinánd* főherceg vezérőrnagy a neki adományozott fekete sas-rendet elfogadja és viselje.

— **A szász király Egyiptomban.** Drezdából jelentik nekünk: A király jövő tavasszal két hétnapi vadászatra az egyiptomi sivatagra készül, ahol angol területen elefántra és oroszlanra fog vadászni.

— **Uj udvari tanácsos.** A király hevesi *Hevesy Lajosnak*, a Felsőmagyarországi Bánya- és Kohó- és Részvénytársaság vezérigazgatójának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, az udvari tanácsosi czimet adományozta.

— **A kalocsai érsek állapota.** Várossy Gyula kalocsai érsek állapotában ma sem állott be semmi változás. Az érsek az éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte. Orvosa, dr. *Verebélyi* állandóan betegágya mellett volt. A beteget a hosszas szenvedés már nagyon elgyengítette és ezért orvosa tart attól, hogy egy erősebb roham kataztrófát idézhet elő. Az érseki irodában naponta számosan érdeklődnek a beteg állapota iránt.

Kalocsáról jelentik éjjel: Várossy érsek állapotában lényeges változás nem állott be és a kataztrófa állandóan fenyeget. A betegnél tegnap tapasztalt némi javulás nem volt állandó és bár a délelőtt folyamán légzési nehézségei némileg enyhültek, délben ismét erős légzési zavarok állottak be.

— **Popovics és Pranger Hatvanban.** Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója és rohonci Pranger József udvari tanácsos, a bank vezértitkára ma délben automobilon Hatvanba utaztak, ahol báró Hatvany Sándor vendégeként meglátogatták a cukorgyárat. Popovics bankorkormányzó és Pranger vezértitkár még ma este visszaérkeztek Budapestre s a holnapi napon vissza utaznak Bécsbe.

— **Kun Bertalan halála.** Kun Bertalan, a tiszáninneni ref. egyházkerület püspökének és ref. konvent egyházi elnökének elhunytá alkalmából a király báró *Bánffy Dezső*höz, mint a ref. egyetemes konvent világi elnökéhez a kabinetiroda utján a következő táviratot intézte:

Ö császári és apostoli királyi felsége azon súlyos veszteség felett, mely Kun Bertalannak, a tiszáninneni ref. egyházkerület püspökének, a ref. egyetemes konvent egyházi elnökének elhunytával a ref. egyházat érte, őszinte mély részvételének méltóztatott kifejezést adni.

Legfelsőbb parancsra ö császári és apostoli királyi felsége kabinetirodája.

— **Eltemették a kultuszminiszter édesanyját.** *Zichy János* gróf kultuszminiszter édesanyját, idősb *Zichy Jánosné* grófné *Rédern Mária*t ma helyezték örök nyugalomra Nagylángon a családi sírboltba. A koporsót tegnap este féltizenegy órakor a rendes személyvonattal szállították el Pécsről Nagylángra, ahová a reggel érkezett meg. A temetésen a *Zichy*-család összes tagjai jelen voltak, nemkülönben a rokonság és a szomszéd földbirtokosok családjai közül igen sokan. Délelőtt tíz órakor a családi kápolnában *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök nagy papi segédlettel gyászmisét mondott és azután beszentelte a koporsót. Miután a püspök magas szárnyalásu imát mondott, a koporsót a kápolna alatt lévő családi sírboltba vitték és örök nyugalomra helyezték. Ezután a család tagjai még együtt maradtak a családi kastélyban.

— **Magyarok idegen rendjelei.** A király megengedte, hogy Pap Elek pénzügyminiszteri államtitkár a spanyol katolikus Izabella-rend csillagos középkeresztjét, dr. Müller Kálmán báró főrendiházi tag, miniszteri tanácsos, egyetemi tanár és az országos közegészségi tanács elnöke a németalföldi Orania-Nassau-rend nagy tiszti keresztjét, dr. Hatyra Ferencz m. kir. udvari tanácsos, a m. kir. állatorvosi főiskola rektora és Losonczy Mihály m. kir. földmívelésügyi miniszteri tanácsos a szász Albrecht-rend II. oszt. középkeresztjét, Bornemissa László m. kir. udvari tanácsos, Gömör- és Kis-Hont vármegye főispánja, a bolgár nemzeti érdemrend középkeresztjét, dr. Emich Gusztáv kereskedelemügyi miniszteri tanácsos a szász Albrecht-rend II. oszt. középkeresztjét, Maljzin Lajzerovics Miksa, művésznevén Carmellini Miksa erzsébetfalvi lakos a svéd V. osztályú Wasa-rendet, Prokisch Ferencz szegedi lakos a pápai Szt. Gergely-rend lovagkeresztjét, Benke Elemér szegedi lakos a pápai „Pro Ecclesia et Pontifice” díszkeresztet, Fasching Henrik kőfaragómester, soproni lakosok a bolgár nemzeti polgári ezüst érdemkeresztet elfogadják és viseljék.

— **A tábornok bünei.** Varsóból jelentik nekünk: Fenenko vizsgálóbíró egész sereg rendőrral motozást tartott Uchts-Ogorovits tábornok kiewi házában és a környékén levő nyaralójában. A vizsgálóbíró lefoglalta a tábornok levelezését. Uchts-Ogorovits vezérőrnagy résztvett a keletásiai hadjáratban és a vizsgálat szerföltött kompromittáló bizonyítékokat derített ki visszaéléseiről.

— **A Dunagőzhajózási Társaság kintüntetettjei.** A német császár magyarországi utazása alkalmából az „Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság” alkalmazottjait a következő kintüntetéseken részesítette. Csatory Osatary Frigyes udv. tanácsos, igazgatónak és karai Neugebauer Viktor min. tanácsos, a társaság magyarországi képviselőjének és forgalmi igazgatójának, valamint a Mohács-pécsi vasút üzemeltetőjének a II. oszt. porosz koronarendet, Gubatta Kálmán hajóskapitányának a IV. oszt. porosz vörös sas-rendet, Szalay András hajókapitányának az általános díszjelvény keresztjét, Duschek Alajos I. oszt. kormányosnak az általános díszjelvényt, Csikós István II. oszt. kormányosnak és Hatalik Károly III. oszt. kormányosnak a vörös sasrend érdemét, továbbá Holler Gusztáv gépészednek és Gozovits Ferencz vitorlásnak a koronarend érdemét adományozta.

— **A bosnyák vasutasok passzív rezisztenciája.** A bosznia és hercegovinai tartományi vasút alkalmazottainak passzív rezisztenciájáról és annak előzményeiről a cs. kir. távirati iroda a következő hivatalos jelentést közli: A napi szükséglet minden irányú drágulása a vasutak alkalmazottaiban azt a kivánságot ébresztette, hogy fizetéseiket emeljék fel, különösen tekintettel arra is, hogy a legutóbbi időben az osztrák és a magyar államvasutak alkalmazottai fizetésjavítást értek el. Ezenkívül azon óhajukat is előterjesztették, hogy az aktivitás idején nyert pótlék egy részét számítsák be az alkalmazottak nyugdíjába. Ezt a kívánalmat ugyan jóakaratu mérlegelés tárgyává tették, de mindjárt nem teljesíthették, mert a boszniai és hercegovinai tartományi hivatalnokok nem részesülnek ily kedvezményben és ennek keresztülvitele halasztást szenvedett azon szükség által, hogy ez ügyben a monarchia két államának kormányai között tárgyalások folytattassanak. — Megjegyzendő, hogy a boszniai tartományi vasutak bruttó-bevétele 14 millió, szükséglete pedig kerek 11 millió, azonkívül pedig a bevételi többletből kell fedezni a beruházás kiadásait. A személyzet oly követeléseket állított fel, melyeknek teljesítése évi 4,5 millió koronányi tulkiadást igényelne, amit a vasutagazgatóság nem viselhet el. Augusztus 23-án Szerajevóban tartott gyűlésükön az alkalmazottak elhatározták, hogy ha követeléseiket nem teljesítik, október 1-től kezdve a szolgáltatást szigorúan az előírások rendelkezéseinek megfelelően végzik, vagyis e nappal megkezdik a passzív rezisztenciát. Dacára ezen terminusmegállapító határozatnak, már szeptember 22-én megkezdtek a passzív rezisztenciát. A vasúti forgalom ezáltal jelentékeny zavarokat szenved és ennek a kereskedelemre és forgalomra nézve jelentékeny zavarai és hátrányai már igen érezhetők. Remélhető, hogy a vasúti alkalmazottak józanabb része megismeri eljárásának nagy hátrányait és mihamarabb elejti ezt a megengedhetetlen harcveszközt és visszatér a rendszeres szolgálat teljesítéséhez.

— **Béke a katonaszabók között.** A katonaszabók sztrájkja ma véget ért. A szállítók 20—25 percesen béremelést ajánlottak fel munkásainknak, a kik az ajánlatot elfogadták s valamennyien újra munkába álltak.

— **A nürnbergi rablógyilkosság tettese.** Folyó évi augusztus hó 18-án délután 5 órakor Dick Henrik kereskedő, kedvesét, Drescher Betti pin-czérnőt, Nürnbergben egy szállodába csalta, ott meggyilkolta, kirabolta és este 8 órakor Nürnbergből megszökött. A folytatlagos nyomozás során megállapítást nyert, hogy Dick Henrik Ausztriában vagy Magyarországon van. Szept. 1—5-ig Linzben volt, 7-én Urfahrban látták egy nő társaságában. Mindenütt más néven tartózkodott és mindenütt más foglalkozást (orvos, tanító, fogtechnikus, hivatalnok, monteur, fényképész, utazó stb.) mondott. Mindenütt nőekkel ismerkedik, házasságot ígér és rendszerint arra beszéli őket, hogy utazzanak vele egy másik városba, hogy ott üzletet vegyenek, vagy hogy rokonságának bemutatassák. Különösen vendéglős lányokat, pinzérnőket, eselődéket, munkásnőket közelít meg így és igyekszik megtakarított pénzüket birtokába jutni. A nürnbergi rendőrség átirata szerint kötelességükké tette az összes családfőeknek, a munkaadóknak, a női alkalmazottaknak erre való kioktatását — alkalomadtán a Dick Henrik rendszeréhez hasonló eseteknek azonnal való bejelentését, miután nem lehetetlen, hogy a soknevű rablógyilkos ily uton kézrekeríthető. Dick Henrik, 170 csm. magas, szőke, angolosan nyírt bajszot visel, amelyet azonban le is beretváltathatott vagy más színűre festethetett be. Gyakran változtatja ruházatát és különös ismertető jele az, hogy a jobbkeze kicsiny ujján az első percz merev és befelé görbült. Közrekerítője 500 márkás jutalomban részesül.

— **Amerikában elhunyt magyar szabadsághős.** Az amerikai Ohio állambeli Youngstownban a napokban hunyta örök álomra szeméit az agg Bakody János, a magyar szabadságharc egyik lelkes katonája. Bakody János 1828-ban Budapesten született. A szabadságharc kitörésekor személyesen ajánlotta fel szolgálatát Kossuthnak abban a reményben, hogy a politikai szabadság elérése meghozza az ő vágyainak gyümölcsét is, a teljes vallás-szabadságot. Vitézül harczolt egészen a világségi gyásznapiig, amikor neki is menekülni kellett. Először Svájcba, majd Amerika szabad földjére vándorolt. Amerikában nősült meg s házasságából tizenegy gyermek származott, kik azonban már csak nevében maradtak meg magyaroknak. Az öreg, külözködéseiről ismert Bakody János általános becsülésnek és szeretetnek örvendezett Youngstownban. Magyar származását mindig büszkén hangoztatta, ámbár az amerikai-magyar mozgalmakban nem vett részt soha. Elkéseredve emlegette, hogy nem vágyik vissza szülőhazájába, mely most is a szolgaság jármában nyög.

— **Csalás boszúból.** A rendőrség letartóztatta Boschány Lipót 31 éves üzletvezetőt csalás miatt. Boschány Löwinger Benő földmunka vállalkozónál volt alkalmazva 120 korona havi fizetéssel. A vállalkozó legutóbb észrevette, hogy a Márvány-utca 32. számú ház építésénél Boschány összejátszik a fuvarosokkal és több fordulókat jegyez a rovársra, mint amennyi tényleg megtörtént. Ezáltal Löwinger érzékeny kárt szenvedett. Löwinger feljelentést tett alkalmazottja ellen, mire Boschányt bevették a főkapitányságra. Itt az üzletvezető azal védekezett, hogy csak egyetlenegy esetben követte el a csalást, akkor is boszúból. Löwinger ugyanis kiállhatatlan, kellemetlen ember volt, őt mindég csalással gyanúsította, folyton szidta és néhány héttel ezelőtt az alkalmazottak fülchallatára csaló gazembernek nevezte. Ő akkor még nem követett el semmit sem. Ez az alaptalan támadás annyira dühbe hozta, hogy elhatározta, hogy egyszer tényleg megesalja a főnökét. Mindenki látta, hogy amikor egy fuvar téglát hoztak, akkor ő a fuvaroskoesis rovársára egy helyett hatot jegyzett és többen hallották, amikor azt mondta: „Most azért is megesalom a gazdám!” Az üzletvezető a rendőrség letartóztatta.

— **Nagy tűz egy fatelepen.** A karánsebesi faipari részvénytársaság fűrésztelepe az éjjel egy órakor kigyuladt. A tűz a száraz és földolgozott faanyagban bő táplálékot kapott és csakhamar az egész telep lángba borult. Az egész fakészlet elpusztult. A tűzoltók hat órai munka után nagynehezen lokalizálták a veszedelmet. A gépgyár és a lakóosztályok, valamint a munkásbarakkok sértetlenek maradtak. Azt hiszik, hogy a tűz villamos rövidzárlatból keletkezett. A kárt félmillió koronára becsülik.

— **Meggyilkolt bankár.** Prágában ma este hét órakor Kisch váltóüzlet tulajdonost meggyilkolva találták üzemében. A holttest arca és homloka szét van zuzva és a sérülések valószínűleg súlyos ködarábtól erednek. Ezenfelül a nyakán és halántékán szurt sebek vannak. A halott kezében egy esomó kitépelt haját találtak. Hogy a gyilkos rabolt-e és mennyit, eddig nem sikerült megállapítani.

— **Az elhagyott szerető beszúja.** Berlinben izgalmas lakodalmi jelenet történt. Az északi városrészben a Pasowalgerstrasse katolikus templomából tegnap délután vidáman jött ki egy lakodalmas menet. Elöl az újdonsült pár, a menyasszonynak uszályát kis fiúk és leányok vitték, hogy ne seperje a lépcsők porát, utánuk szép párosával lépdelt a násznép, midőn a templom vesztibüijének egyik oszlopa mögül fiatal leány ugrott elő és nagy palackból megloccsoltta az ifjú párt. A vőlegény eserbent hagyott kedvese volt a merénylő nő, a palackban pedig vitriol volt. A maró folyadék a fiatal asszony haját és ruháját égette meg, szétfröcsesent a kis koszorúsányok arczán is, szembeleocsantotta a menyasszony fivéréét, csak a hűtelen vőlegény maradt sértetlen. A lakodalmas nép sívalkódva rebent szét, a merénylő leányt rendőrök huzelták el.

— **Egy milliomos regénye az életből.** Ezelőtt másfél évvel Newyorkban elhunyt Alfréd Lonsdale sörkirály, aki 36 millió dollárt hagyott hátra. Az amerikai ujságok most közlik a sörkirály élete történetét. Lengyel zsidó családból származott és Glazenstein Izsáknak hívták. Tizenöt éves korában szülei az orosz hadseregbe soroztatták, ahol áttért a görög-katolikus hitre. A hadseregtől megszökött és Londonba menekült. Ott ügyesen spekulált a tőzsdén s nemsokára több sörfőzője volt Amerikában. Mikor meghalt, nem találták végrendeletét most óriás vagyont egy londoni és egy newyorki ügyvéd rendezte.

— **Romániából Brassóba ment meghalni.** Hétfőn délelőtt a brassói Király-parkban egy fiatal ember háromszor magára lőtt és eszméletlenül terült el a földön. A rendőrség a kórházba szállította, ahol megállapították, hogy sérülései feltétlenül halálosak. Levelet hagyott hátra, melyben markáns betűkkel, elég jó magyarsággal kéri a rendőrséget, hogy nevével ne közöljék a lapokkal, hozzátartozóit kiméletesen értesítsék és minden feltűnés nélkül temessék el Brassóban. A levélből kiderült, hogy az öngyilkos S. P. gimnáziumi tanár a romániai Tulera városában és hogy tettét gyótró neurasztheniája miatt követte el. Mint egy Brassóból ma érkezett távirat jelenti, az öngyilkos tanár neve Svintiu Pál és hosszú négy órai kínlás után délután két órakor meghalt.

— **Spanyol pénzesalók.** Minden évben pontosan jelentkeznek a spanyol pénzesalók. Megírják levelüket a kiszemelt áldozatoknak, hazug meséket találnak fel, hogy kifosszák a könnyen hívőket. Elked volt kecskeméti-utcai vendéglősnek évekkal ezelőtt történt kalandja, aki a spanyolok hálójába került és örülhetett, hogy az életét néhány ezer koronával megválthatta. A budapesti főkapitányságon mázsányi aktaesomó gyült össze évek óta, amely a megkárosított magyarok panaszát tartalmazza. Legutóbb Boros Hugó budapesti vendéglős a következő német nyelvű levelet kapta Madridból:

„Igen tisztelt uram! Csöd miatt Börtömben ülök s arra kérem, legyen segítségemre \$60,000 frank visszaszerzésében, amely összeg bankjegyekben van az én ládamban, amely egy külföldi pályaudvaron fekszik megőrzés végett. Egetően szükséges, hogy ön ideutazzék, hogy megfizesse per-költségemet és pénzürságomat (körülbelül 9000 frank) az itteni bíróságon s ez esetben megkapja lefoglalt kizításkamat. Ennek a táskának titkos rekeszében van az az okmány, amelylyel a pályaudvaron kiváltható a táskám. Fáradságáért és szolgálatáért a 800,000 frank harmadrészt adom jutalmul önnek. Itt a fogházban nem kézbesítenek nekem semmiféle levelet. Ha ön vállalkozik a dologra, s komolyan elhatározta, hogy ideutazik, hogy lefizesse a törvényszéknek a 9000 frankot, akkor azonnal küldje el a mellékelt táviratot, amelynek vétele után haladéktalanul beavatom önt részletesen az ügyembe s megírom teljes nevemet is. Senkivel se beszéljen e dologról, őrizze meg a titkot. Tisztelettel: C. von H. Ne levelet, eskis táviratot küldjön. A levélhez mellékelt távirati szöveg a következő: „Spanyolország. Luis Carusso. 20. Jardines 20. Principal derachna. Madrid. Rendelés 558. számra. Boros.”

Boros Hugó természetesen nem ugrott be a csalóknak, hanem átadta a levelet a rendőrségnek.

— **A rablógyilkos gyógyszerész.** Fekete Vilmost, Klein Róza rablógyilkosát a Markó-utcai fogházban Kisfaludy László fogházgondnok vette pártfogásába s elhelyezte a harmadik emeleti csel-lájába. Fekete egészen meg volt törve. Estefelé beszólt az ő és figyelmeztette, hogy megvetheti az ágát és lefeküdhetik. Háromszor kellett megismételni a figyelmeztetést, mire Fekete ezérbontotta a vaságyat és lefeküdt. Az ő minden öt percében benézett a kulcslyukon. A fogoly egész éjjel hánykolódott, sirt, jajveszékelt. Folyton azt hajtogatta, hogy fel fogják akasztani.

Reggel fekete kenyeret evett. Délelőtt tíz óra-kor megjelent Székely vizsgálóbírónál a gyilkos gyógyszerész testvére, Fekete Lajos sátoraljaujhelyi gyógyszerész, aki engedélyt kért, hogy beszélgethesen bátyjával. A kérelmet teljesítették. A két testvér a fogházgondnoki irodában sirva borult egymás nyakába. Boacsánatot kért a nagy szegényért, amit rokonsága fejére hozott. A találkozásnál jelen volt dr. Lengyel Zoltán védő, aki nyugodt viselkedésre intette. S azt tanácsolta neki, hogy tegyen töredelmes vallomást, ez enyhíteni fogja majd a súlyos büntetést. A rablógyilkos arra kérte öccsét, ne hagyják el. A testvére néhány vigasztaló szót szolt és ezzel a fájdalmas találkozás végét ért. Fekete Lajos elmondotta, hogy ő Sátoraljaujhelyen szerdán reggel a lapokból értesült bátyjának borzalmas tettéről. Közvetlen ezután kapta meg apjától a táviratot, aki rémülten érdeklődött, hogy mi történt Fekete Vilmostal. Nyomban vonatra ült s ma meglátogatta szerencsétlen bátyját. A látogatás után nyomban táviratozott szülőinek, akik fel akartak jönni szerencsétlen fiuk meglátogatására, de le fogja beszélni erről a tervükről, mert ez a találkozás végzetes lenne ugy a szüleire, mint nővéreire. Fekete Lajos ma hazautazott, hogy szegény szüleit és nővéreit a szörnyű csapásban megvigasztalja. Fekete Vilmos védője, dr. Lengyel Zoltán, annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy egy-néhány mai lapban egy beszélgetés olvasható, amely közte és a terhelt közt folyt le. Kijelenti, hogy ő erről a beszélgetésről senkinek sem nyilatkozott s az nem úgy folyt le, ahogy azt a lapok közölték.

Az ügyészség a Fekete Vilmos elleni ügyben a délelőtti folyamán készült el indítványával. Gyilkosság és rablás büntette ezimen az előzetes le-tartóztatás fenntartását indítványozta. Székely vizsgálóbíró déli tizenkét órakor vezettette fel maga elé Feketét. A gyilkost a hátsó, tekervényes csigalépcsőn vitték föl. Lassan, tétován támolygott fel a lépcsőfokokon. Amikor a harmadik emeletre ért, kezeivel elfodta az arcát, nehogy a szemébe nézhesen valaki. Rögtön bevezették a vizsgálóbíróhoz, akinek kérdésére kijelentette, hogy szörrel-szóra fenntartja a rendőrség előtt tett vallomását. A vizsgálóbíró ezután kihirdette előtte az ügyész indítványa alapján szerkesztett végzését, amely szerint továbbra is előzetes letartóztatásban marad. Dr. Lengyel Zoltán védő, a végzésben megnyugodott és nem élt ellene jogorvoslattal. Feketét ezután visszavitték cselájába. — A rendőrségen még ma is egyre tanukat hallgatnak ki a gyilkosság ügyében. Fekete Vilmos ellen egyéb büncselekmények miatt is folyik még a nyomozás. Adatok merültek fel ugyanis, hogy egy másik leány ellen is követett el merényletet és arra is van bizonyíték, hogy a gyilkosságnál használt cziankáli lopás útján jutott a birtokába. Az Adria szállóbeli gyilkosság szánalmas áldozatát ma délelőtt boncolták fel a törvényszéki orvostani intézet boncolzó termében. Megállapították azt, hogy a halált mérgezés folytán állott szívszélhűdés okozta. A temetés iránt még nem történt intézkedés, de valószínűleg a holnap nap folyamán fog megtörténni. A szerencsétlen nő családja nem törődik a temeléssel és az izraelita szentegylet fog erről gondoskodni.

— **Százöt évet élt.** Mint Ungvárról írják, Sárosmezőn a napokban hunyt el Weissberger Dávid, százöt éves korában. Az aggasztván sohasem volt beteg. Tizenhat gyermek, ötvenhat unoka és huszonkét dédunoka siratja.

— **Házasság.** Kelemen B. Béla máv. főraktárnok nőül vette Kohn Vilma Ujverbáson. Winkler Andor szegedi főorvosgyáros eljegyezte Bárdos Józsefét, Blau Jónás leányát Budapesten.

— **A magyar föld idegen kézen.** Odáig jutottunk, hogy ma már osztrák mágnásokkal a bécsi járásbíró előtt pereskednek a magyar föld miatt. Reuss Henrik hercegnek, e néven a huszonnegyediknek, hatalmas birtoka volt a zemplén-megyei Krasznibrodon. A birtokot a múlt évben megvette a hercegtől báró Gatterborg két és fél millió koronáért. A birtokvételt egy Krakesch nevű ügynök közvetítette, aki az üzletből kifolyólag pört indított a báró ellen kétszáz ezer korona jutalékért. A pört tegnap tárgyalta a bécsi járásbíró. A tárgyaláson azonban az ügynök nem jelent meg és nagy meglepetésre kitudt, hogy az ügynök nincs is Bécsben, nincs is Ausztriában, mert megszökött Amerikába. Időközben ugyanis bajba jutott és hitelezői elől Amerikába vitorlázott. A báró ügyvédje kijelentette a tárgyaláson, hogy ez a jutalék csak akkor járna az ügynöknek, ha az nemcsak a birtokvételt, hanem a birtokvételhez szükséges pénz egy részének megszerzését is közvetítette volna. A bíróság helyt adott a báró védekezésének és elutasította keresetével az Amerikába szökött ügynököt.

— **A községi rendőr gyilkossága.** Lengyeltóiban, a szerdára virradó éjjelen, borzalmas gyilkosság történt, mely nagy izgatottságban tartja a község lakosságát. A község kávéházában Kovács János málházó, Miseta Mihály, Görbicz János és Fekete Lajos kártyáztak, míg ez utóbbinak bátyja, Fekete János községi rendőr, kibicelt a játékosoknak, akik csakhamar összeverekedtek a játszma. Fekete János közük vegyült, fekapott egy kést és azzal mellbeszurta Kovácsot. Erre Miseta és Görbicz megrohanták a rendőrt, aki olyan vadul vagdalkozott a késsel, hogy támadót is súlyosan megsebesítette. A sebesülteket a kaposvári kórházba szállították, de Kovács János utközben meghalt sérülésébe. A késelő rendőrt a csendőrség letartóztatta.

— **Ujítás a dohány kisárusításánál.** Lukács László pénzügyminiszter a dohány kisárusításánál sürgős újítást készül életbeléptetni. Ugyanis a miniszter számolva azzal a körülménnyel, hogy a szivarárak válogatása a készletből, egyes szivarok szokásos ropogatása kézzel könnyen terjesztője lehet a kolerának, szigorú tilalmat fog kiadni ebben az irányban. A most készülő elárutási szabályzatban utasítást kapnak a kisárusok arra, hogy minden vevőnek csak az általa kért szivart szolgáltatassák ki, ezután válogatás céljából nem lesz megengedve, hogy a kisárusok dobozban, vagy köteggben több szivart tegyenek a vevő elé. Legszigorubb tilalom alá esik a szivar ropogatása, mert ezzel bármely ragály könnyen hurezolható tovább.

— **Öngyilkos karmester.** Marmaroszigetről jelentik: Mazalik Vazil, az aknaszlatinai bányazene-car karmestere ma délután a temető melletti fensíkon agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okát idegbetegségben keresik.

— **Sikkasztó pénztáros.** Kovásznáról jelentik: A gelnceputnatelepi pénztáros, Hirsch Jakab 3000 korona elsikkasztása után megszökött. 22 munkás, akik a sikkasztásnál károsodnak, feljelentést tettek a hatóságnál Hirsch ellen. A sikkasztó több feladó-vevényt hamisított meg s állítólag Romániába szökött.

— **Mátyás-émlék a Svábhegyen.** A budai sváb-hegyi turista-egyesület körében mozgalom indult meg az iránt, hogy Mátyás királynak, aki a budai hegyvidéken oly sokat vadászott, emléket állítsanak a Svábhegyen. Az emléket a Normafa közelében elterülő erdőtisztásor fogják felállítani. Az emlékmű költségeinek megszerzésére pedig legközelebb gyűjtést indítanak.

— **Megszökött egy leány.** A stuttgarti rendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy Bockstadter Frida 18 éves varrónő Bockstadter Henrik könnyűkötő leánya e hónap 18-án szüleinek Stuttgartban, a Weinmar-Strasse 33. szám alatti lakásáról eltávozott azzal, hogy templomba megy. Azóta nyoma veszett. Még aznap Bietigheimből, később Karlsruhe-ból táviratban értesítették az apját, hogy leánya egy barátjával utazást tett. Minden valószínűség amellet szól, hogy a leányt valaki megszöktette. Miután nincs hírvára, hogy szökésük útjába ejtik Magyarországot is, a stuttgarti rendőrség kéri a főkapitányságot, hogy nyomozza a megszökött szerelmeseket. A budapesti főkapitányság minden intézkedést megtett, ha a szökevények Budapestre érkeznének, itt elfogják őket.

— **Francia orvosok a 606 ellen.** A francia orvosok, de főként a sajtó körében az Erlich-preparátum ellen indított harcz, amely minimostanáig meglehetősen óvatosan és leplezetten folyt, most mindig nyitabb és ellenségesebb karaktert nyer s mindig világosabb lesz a célzat, hogy a francia orvosok saját szereiknek akarnak propagandát csinálni, amelyek legtöbbször arzen-preparátumok. Legutóbb dr. Hallopeau értekezett az Erlich-szer mérgező hatásáról, ártalmas utóhatásáról. A „Matin“ tegnapi számában ciklik jelent meg tőle, amelyben a következőket mondja: Csüppet sem lep meg, hogy az Erlich-preparátummal való gyógykezelésnek annyi halottja van. Nem lep meg, mert hiszen ismerem ennek a dioxydiamido összetételű szernek a mérgező tulajdonságát. Eltekintve azonban a nagyszámú halálesetektől, nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat a súlyos zembajákat, amelyek az Erlich 606-al való gyógykezeléstől keletkeznek. Föl kell hívnom az orvosok figyelmét arra, hogy ez az új szer óriási elővigyázat mellett alkalmazható, csupán és kivétel nélkül csak olyan esetekben, amikor más módszerrel már úgy sem lehet segíteni. Valamivel kevésbé támadó jellegű dr. Blanchonnak a „Figaro“-ban megjelent cikke, mely abban konkludál, hogy a francia orvosok találmányait, amelyek, bár szintén arzen-tartalmúak, hektynt és hektarynt is tartalmaznak, sokkal kevesebb veszéllyel használhatják és éppen olyan gyógyhatásúak, mint a 606.

— **Kettős elgázolás.** Szatmárnémetiből jelentik: Friedmann Ábrahám és Stern Sámuel turvónyai lakosokat, kik a szatmári vásárról igyekeztek hazafelé, Muzsdály állomás közelében, hol nincs sorompó, a szatmár-bikszádi vasut elűtötte. Friedmann és a két lovat a vonat halálra gázolt, Sternnek pedig mindkét lábát elvágta. A sebesülteket a szatmárnémeti köz-kórházba szállították, ahol Friedmann rövidesen meghalt.

— **Leégett pinceraktár.** Braun Miksa fűszerkereskedő ma este gyertyával ment le Páva-utca 17. szám alatt levő üzletének pinceraktárába. A gyertya lángjától egy hordó petroleum meggyulladt, mitől a többi áru is tüzet fogott és részben elégett. A tüzet a tűzörség oltotta el. Sérülés nem történt, a kár nagysága ismeretlen.

— **Százötvenkétéves asszony.** Igazi mathuzsálemi kort ért el egy somogyudvarhelyi asszony. Benesik Katalin nevű asszony, aki néhány nap előtt ülte meg születésének százötvenkétédik évfordulóját. Az öreg anyóka még egészen fürge. A látóképessége pompás, úgy hogy még szemüveg nélkül képes varrni. Pedig régebben már viselt szemüveget. Hatvanöt éves korában meggyógyultek a szemei és akkor szemüveghez folyamodott. Nyolczvan éves korában azonban ismét megerősödött a látóképessége és ez időtől kezdve bucsut mondott a szemüvegnek. Most teljesen egészségesnek érzi magát, csupán csak egy kevésbé rosszul hall. Az öreg Benesik Katalin kerek 40 évvel ezelőtt temette el az urát, azóta özvegyi sorban van, gyermeke azonban sohasem volt.

— **Az utcán halt meg.** Heim Károly, a pozsonyi ügyvédi kar egyik nagy tiszteletben álló nesztora, a város törvényhatósági bizottságának legrégebb tagja, tegnap délután az utcán hirtelen rosszul lett, elesett a kövezeten és néhány perczig tartó haláltusa után, az összegyűlt nagyszámú közönség rémületére kiszenvedett. Heim Károly 73 évet élt, de már évek óta betegeskedett.

— **Életuntak.** Ma reggel Tóth Ernő tizen-nyolcz éves asztalossegéd Ujpesten, Mária-utca 25. számú lakásán mellbelötte magát. — Buda János favágó 58 éves felesége, Schwartz Márta Kőrös-utca 25. számú lakásán narólugot ivott azért, mert a férje rosszul bánt vele. A Rókus-kórházba szállították.

— **Villamos elgázolás.** Ma este háromnegyed kilenczkor a Thököly-ut 6. számú ház előtt a 621. sz. közuti villamos elgázolt egy 30 év körüli, állítólag Máv. munkást, akit súlyos koponyarepedéssel vittek a mentők az István-kórházba. A kocsivezető Balesó János ellen megindították az eljárást. Ugyanez a kocsí tegnap este a Baross-téren gázolt agyon egy öreg embert.

— **Balesetek.** Ma délelőtt a Lánchíd alatt *Fülkás Mihály* napszámos csónakázás közben a Dunába esett. A közelben lévő hajósok még élve kimentették. Komolyabb baja nem történt. — A *Mozdony-utca* 26. számú ház építésénél *Toldi Antal* 61 éves napszámos leesett az első emeletről. Súlyos zúzódásokat szenvedett. A Rókus-kórházba vitték.

— **Leszakadt mennyezet.** Ma délelőtt Szalay Vincze mészáros tulajdonos Batthyány-utca 63. számú lakása mennyezetének vakolata leszakadt. A szobában nem tartózkodott senki és így baleset nem történt.

— **Tolvaj turista.** A poprádfelkai határrendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Prokna György* németül beszélő turista a lipót-nadbansköi erdőőr szobájából ellopott egy 200 koronát érő fekete tokban levő láncosvet, azután megszökött. A tolvaj turistát a rendőrség keresi.

— **Eltűnt leány.** A rendőrségen ma bejelentették, hogy *Gellner Gizella* kolozsvári születésű 27 éves büfő-leány Eötvös-utca 23. számú lakásáról eltávozott és azóta nyoma veszett. Az eltűntet nyomozza a rendőrség.

— **Premiér a Royal-Orfeumban.** Októberre teljesen új színházi és variété műsort hoz a Royal-Orfeum. Új operettjét, a *Palatinus leányát* már pénteken mutatja be s az előadás különös érdekessége lesz, hogy a zeneszerző, dr. Ascher Leó — akit a „Koldusgróf” budapesti sikeréről jól ismer a mi közönségünk is — maga vezényli a zenekart. Az operett főszereplői: Szalontai Ferike, Németh Tóncsi, akinek ez lesz a debütje, Palásthy Sándor, Barsony István, Csabai Zsófi, Lugosi Jenő, Seress, Fábrián és a kis Bellák Miklós. Szombaton mutatják be a többi ujdonságot: a „Francia négyes” és az „Inspekciós szobában” című boházokat, a „Pán szerelmek”, és „A hidnál” chanson vivantokat. Új cirkusztrefák és a Solti, Szécsi-Sarkadi új kupléi teszik teljessé a színházi műsort, amelynek ékessége lesz Else Kupfer, a Reinhardt berlini színházainak nagyhírű tagja. A művész, akit itteni vendégzereplésére a mi közönségünk is dédelgetett, a múlt hónapban a hamburgi Hansa-Theaterben lépett föl először, mint dívoz és tüne-ményes sikere után a Royal-Orfeum elsőnek szerzőltette őt. A variété attrakciók elsőrangú sorában szerepel a *Goddin* neve is, aki előreláthatólag egész Budapestet meg fogja kaczagtatni komikus mutatványával.

— **Halálozás.** A szatmárnémeti függetlenségi és 48-as párt elnöke, egri *Csomay Imrét* szerdán délután temették el az egész város közönségének mély részvétel mellett. Halálát Imre, Aladár és Győző fiai és testvére, dr. *Csomay Gáspár* székesfehérvári tanácsjegyző gyászolja.

Hilinkai *Neuberger Ignác* nyug. kuriai tanácselnököt e hó 28-án helyezett örök nyugalomra a vágagyasági (hliniki) izr. hitközség sírkertjében.

Virányi István nyug. ítélőtáblai bíró, a III. osztály vaskorona-rend lovagja, 76 éves korában Oraviczán meghalt.

Pammer József, volt 48-as hód, a temesvári színház technikai személyzetének főnöke, 82 éves korában Temesváron meghalt.

Tolai Donát Péter, szentferenczrendi aranyos atya, 76 éves korában Kaplonyban meghalt.

Marabos György, genyetei (Biharmegye) gör. kath. esperes-plébános életének 69-ik évében elhunyt.

Szalay Ödön, volt szabadságpárti orsz. képviselő, a III. osztály vaskorona-rend tulajdonosa, több helyi-érdekű vasút elnöke, az Első Magyar Államias Biztosító Társaság pozsonyi főigazgatójának vezértitkára hosszas betegeskedés után egy bécsi szanatóriumban meghalt.

Párisból jelentik, hogy *Raymon* professzor, az ideggyógyász tanára, 66 éves korában Poitiers mellett birtokán ma meghalt.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** Színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órákor.

x **Akinek fájós foga van, vagy bármi okból fogorvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ki.** Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete *Károly-körút 3. sz.* alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen a czétra általakított, a legkiválóbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. köz. okt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében pártatlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetesen meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

x **Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem a Koronahercz-utca 3. szám** alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottak a gyermektorna- és vívásra.

x **Szép a hajusz Hajdusági pedrővel.**

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Egy magyar feltaláló.** Az aviatika fejlesztése terén még eddig nem jutottak helyhez a magyarok. Most egy magyar próbálkozóról emlékezünk meg. A repülőgépekkel folytatott kísérletezésekkel már eddig is emlegették a *Kotlár Pál* nevét, mert *Kotlár* volt az első ember Magyarországon, aki legelsőnek hirdette, hogy a léghajózás csakis *szárnyas repülőgépekkel* lesz lehetséges. *Kotlár*t, aki Szőregen asztalosmesterkedett és aztán került fel Budapestre, eleinte kinevették és csak most vált valóra, mikor már majdnem tökéletes repülőgépek korszakát éljük, hogy mennyire igaz volt. *Blériot*, *Paulhan*, *Latham* és a többi nagy aviatikusok egészen elfeledték *Kotlár*t. Bár 1904-ben az automobil és léghajókiállításán mérnökök és szaktekintélyek *csodátlak csapószárnyas szerkezetű repülőgépet*, annyira megfelleltek róla, hogy senkinek sem jutott eszébe a gépet természetes nagyságban kivitelre juttatni és motorral felszerelni, hogy próbát tegyenek vele. *Kotlár* a tavasszal új rendszerű, körforgó szárnyas repülőgépet vártak készítéséhez fogott, amely most készült el. *Kotlár Pál* a *Vigadóban* állította fel az új szerkezetű repülőgépvázat, amelynek, ha kivitelre kerül, az lesz az előnye szerinte, hogy *helyből fog felemelkedni és kormányozása is sokkal biztosabb lesz, mint a Blériot-típusú gépeknek.* *Kotlár Pál* az Aero-klub igazgatóságát kérte meg, hogy támogassák őt a gép elkészítésében és motorral való ellátásában.

© **Lezuhanások.** Trierben *Engelhardt* kapitány tegnap olyan szerencsésen zuhant le repülőgéppel, hogy az aeroplan darabokra tört, de sem *Engelhardt*nak, sem utitársának nem esett baja. Szerencsétlenebbül járt Nürnbergben *Langheinrich József* mérnök, aki tegnap este a repülőterenyen 10 méter magasságból zuhant le és repülőgépe alá került. — Megemlékeztünk a *műhlhauseni* aviatikus lezuhanásáról is. Megírtuk, hogy az 56 méter magasságból lezuhant *Blochmann* aviatikus súlyos sérülésekkel szállították a kórházba. Most azt jelentik, anélkül, hogy magához tért volna *Blochmann*, az éjjel meghalt.

© **Chavez temetése.** Milanóból jelentik: A repülőterenyen ma csönd volt. Tegnap még röpködtek az aeroplanok, eljött megnézni a versenyt a király is s az ő tiszteletére valamennyi aviatikus felszállt. Ma a hangárakban pihentek a repülőgépek, a kis fabodék tejejn gyászlobogók lengnek, egyes hangárokat egészen bevontak fekete posztóval és a verseny valamennyi résztvevője elment *Domodossolába* megadni a végtisztességet *Chavez*nek. A temetés délután 2 órára volt kitűzve, azonban a résztvevők oly nagy számban özönlöttek, hogy a temetési menet csak nagy késéssel indulhatott el. Nemesak a város apraja-nagyja volt jelen, hanem a közeli falvakból is igen sokan jöttek, hogy a szerencsétlenül járt aviatikus iránt érzett csodálkozásuknak és rokonszenvüknek kifejezést adjanak.

Milanóból jelentik nekünk: Ma reggel szentelték be *Domodossolában* *Chavez* holitását. Az egyházi szertartást egy perui püspök végezte, aki történetesen Olaszországban tartózkodik és a domodossolai papság segítkezett neki. A koporsó egészen elborították a koszorúkat. A világ minden részéből küldtek virágokat. Délután átszállították a temet a vasúthoz. A halottaskocsi mögött ment *Chavez* bátyja és menyasszonya, utánuk tisztelettel a milanoi városi tanács és sok ezer ember. Kétfelől diszbeöltözött tüzoltók és városi szolgák haladtak. A koporsót Párisba viszik.

© **Léghajóval Amerikából Európába.** *Atlantic City*ből jelentik, hogy *Wellmann* „*America*” nevű kormányozható léghajójának ma van a próbafelállása és ha ez sikerül, akkor a léghajósok elindulnak Európába, amely utat öt nap alatt szándékoznak megtenni. A szakértők véleménye szerint, az a léghajó valóságos légi *dreadnought* és különösen az egyensúlyozó-készülékét csodálják. A léghajót különben egy hajó foszja kísélni az utján. A hajón egy hónapra való elegendő lesz és ha a léghajónak valami baja esnék, a léghajósok a hajóra menekülhetnek. A léghajó alkatrészeit Angliában készítették és azokat az alkatrészeket, amelyek esetleg könnyen meggyulhatnak aszbeszettel vonták be. A léghajósok különben drótnélküli távirókészüléket is visznek magukkal és így lehetséges lesz

nekik nyolcvan mérföldnyire táviratozni. *Wellmann* kívül még három utas lesz a léghajón: *Wannimann* léghajós, *Murray* távirótiszt és egy *Twain* nevű ausztráliai újságíró, aki drótnélküli táviró utján fog az utról tudósításokat küldeni.

Londonból táviratozzák nekünk: A *Daily Telegraph*nak jelentik Newyorkból: *Wellmann* *Atlantic City*ben megtett minden előkészületet a léghajóuttra. A jövő napokban rövid próbafelállásokat fog végezni és jövő hétfőn indul el európai utjára. Azt hiszi, hogy 5 nap alatt az Amerika léghajón eléri az angol partot.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Mészáros Imre jubileuma.** A budapesti Operaház igazgatója holnap tölti be állami szolgálatának harminczadik esztendejét. Az ember önkéntelenül ily szárazon írja le ezt a hirt. *Mészáros Imre* egész pályáján, mely felvezetett az igazgatói méltósághoz, elkerülte a tömjénezet és érdemeinek a kiszínezését. Puritán egyszerűséggel és csendben csinálta meg a maga nagy karrierjét és csendben, minden hivatalos kiszínezettség nélkül készült megülni három évtizedes munkásságának jubileumát. Most az ország első műintézetének az élén áll, hivatala csupa szín és a szó-szoros értelmében: csupa melódia és a szűkszavú komüniké mégis csak az „állami szolgálat 30-ik esztendeje”-ről beszél. Maga gróf *Zichy János* kultuszminiszter is csak kerülő uton szerzett tudomást *Mészáros Imre* jubileumáról, mire a következő leiratot intézte az igazgatóhoz:

„Értesülést nyertem arról, hogy *Nagyságod* e hó folyamán tölti be a m. kir. Operaház szolgálatában működésének harminczadik évét. A *Nagyságod* életében jelentős évforduló alkalmából, midőn a lelkiismeretesen végzett munka felemelő tudatában tekinthet vissza buzgó tevékenységére, fogadja őszinte szerencsekívánataimat. Budapest, 1910. szeptember 29. *Zichy e. k.*”

(*) „**A pesti háziur.**” A *Városligeti Színház* ma este mutatta be *Rutkay György* „*Pesti háziur*” című énekes életképét igen sikerült előadás keretében. A darab már régóta ismert a budapesti közönség előtt. Még *Vidor Pál* igazgatósága alatt mutatta be a Népszínház a darabot „*Holtomiglan*” címen. A szerző a darabot most átforgatta a mostani viszonyoknak megfelelőleg s teljesen új, kedves, fülbemászó zenét írt hozzá *Zerkovitz*. A darab, amelynek tárgya a polgári életből van merítve, érdekes cselekménye, ötletes bohóságai s a beleszótt kedves népdalok és kuplék által igen megnyerő, kedves képét adja a fővárosi élet össze-visszaságának. A siker nem is maradt el. A nagyszámú közönség mindvégig meleg érdeklődéssel kísérte a színpadi eseményeket s elismerését minduntalan ki-kitörő tapsviharral fejezte ki. A sikert a színház művészgárdája nagyban elősegítette. *Hudacsek Nelli* temperamentumos játéka, *Kabók, Szalay* és *Fekete* jól átgondolt ügyes alakításai, mind elmaradhatlan kellékei voltak a ma esti sikernek. A rendezéért *Feld Mátyást* illeti elismerés.

(*) **Az Operaházban** a heti műsor *Takács Mihály* és *Szemere Árpád* betegsége miatt a következőképen változik: Holnap, pénteken *Tanhaeuser* helyett *Burrián Károly* szász királyi kamaranékes fellépésével *Carmen* kerül színre, *Don Jose* szerepében *Burrián Károly*val. *Carmen*: Szamosi, Micaela: *Ambrusné, Mercedes*: *Payer, Zuniga*: *Kornai*, a két csempész: *Ney B.* és *Pichler, Escamillo*: *Rózsa F. Lajos, Vezényel Kerner István*, rendezi *Alszechy Kálmán* főrendező. (Évi bérlet 120. sz. rendez helyárok. Kezdeté 7 órákor.) Szombaton *Hunyadi László* kerül színre *Sebeők, Szoyer, Payer, Székelyhidi, Kertész V., Váradi S., Erdős* és *Kárpát* közreműködésével. (Évi bérlet 119. szám; rendez helyárok. Kezdeté 7 órákor.) A péntekről elmaradt *Tanhaeuser* vasárnapra tüzték ki *Burrián Károly* fellépésével. (Kezdeté 6 és fél órákor. Évi bérlet 121.) Hétfőn műsoron marad a *Windsori vig* (nők.) Bérletszűnet 30. sz., olesó helyárok. Kezdeté 6 és fél órákor.)

(*) **Bemutató előadás a Nemzeti Színházban.** Ma délelőtt tartották meg a Nemzeti Színházban a főpróbát a sajtó meghívott képviselői előtt *Schönherr „Erde”* című satirikus színjátékából, amelynek bemutató előadása holnap, pénteken lesz. Másodszor szombaton, harmadszor pedig

vasárnap este játszzák. Az újdonság magyar címe „Föld” s mind a három felvonása egy színen történik, egy ausztriai tanyán, a havasok aljában. A darab pompás szerepeit K. Hegyesi Mari, S. Fáy Szeréna, K. Demjén Mari, Gál, Pethes, Rózsahegy, Gabányi, Rajnay, Mészáros Alajos, Bartos, Kovács, Hajdu és Sugár játszzák.

(*) **A soproni színtársulat a Várszínházban.** Nádassy József soproni színgazgató október 6-án kezdi meg előadásait a budai Várszínházban, ahol a soproni színház elkészültéig hetenként öt estét fog játszani. A társulat ez idő szerint Orosházán, nyári állomásán játszik, ahol október hó 3-án, hétfőn fejezik be az előadásokat és azután külön vonaton érkezik a fővárosba. A műsor a modern, nagyszerű darabok előadásán kívül a régebbi, klasszikus operettek és színműveket is felöleli. A tanács a Várszínház részére erre az évre a használhatási engedélyt ideiglenesen megadta. A színi-idény tartama alatt (október hó 6-tól november hó közepéig) összesen 24 zenés darab előadására a színtársulat igazgatósága bérletet nyit az alábbi feltételek mellett: Földszinti vagy I. emeleti páholy 220 kor. II. emeleti páholy 180 kor. I. osztályú zártzék az I—VI. sorban 45 kor. II. osztályú zártzék a VII—XII. sorban 37 kor. III. osztályú zártzék a XIII—XVIII. sorban 30 kor. Erkélyszék 37 korona.

(*) **Tolstoj Leó új művei.** Az agg Tolstoj fáradhatatlanul dolgozik. A könyvpiacra ismét megjelent egy könyve. A címe: „Három nap a faluban.” Megrázó egyszerűséggel festi le ebben a művében Tolstoj az orosz falu pusztulását. Három elbeszélés van a könyvben. „Vándorló koldusok” a címe az elsőnek. Az orosz parasztok elszegényedéséről ad megrázóan szomorú képet. A második elbeszélésnek „Élők és halandók” a címe és azt az őriási ellentétet tárja elénk, amely a szegények nyomorúsága és az előkelő osztály pazarlása között az orosz társadalomban fennáll. „Adózás”, ez a címe a harmadik elbeszélésnek, amelyben azokra a borzasztó visszaélésekre mutat rá, amelyek az adóbehajtásoknál napirenden vannak. Azokat a megjegyzéseket, amelyeket Tolstoj a történetéhez fűzött, az orosz cenzúra kifogásolta és a könyvet betiltotta.

(*) **Pályázat a délvidéki színikerületre.** Polgár Károly a délvidéki színikerület igazgatója tudvalevőleg elnyerte a pozsonyi színházat és ilyenformán a délvidéki színikerület 1911. szeptember elsejétől kezdve megüresedik. A színikerület választmánya most írta ki a pályázatot erre az igazgatói állásra. A pályázatot ez év december 1-ig kell beadni dr. Dellimanics Györgyhez, Torontál vármegye főispánjához és ugyancsak nála tudhatók meg a pályázat további feltételei is.

(*) **Joachim emléktábla.** A magyaróvári Főfődalárda a mosonmegyei Kőpecsény községben született Joachim József nagynevű zenész hazánkfiának emléket szülőházán elhelyezendő emléktáblával fogja megörökíteni. Az emléktábla alakult bizottság védnökségét dr. gr. Bathány László köpecsényi földesúr volt szíves elvállalni. Az emléktábla leleplezése a jövő év tavaszán fog megtörténni s ez alkalommal a bizottság hangversenyt is szándékozik rendezni. A magyaróvári Főfődalárda felkéri mindazokat, kik a nemes ügy iránt közelebbről érdeklődnek és azt netalán előmozdítani óhajtják, hogy az egylet választmányához fordulni szíveskedjenek.

(*) **A Magyar Nők Keregyesülete** kedden délután tartotta meg évi rendes közgyűlését *Festélyi* Pálné grófné elnöklése alatt, a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlés az idény művészi programjának megállapítása után tudomásul vette a titkári és pénztárosi jelentéseket, amelyekből kitűnik, hogy újabban az egyesület ismét számos taggal szaporodott. Az újabb jelentésekre való tekintettel az egyesület a felvételi határidőt október 15-ig meghosszabbította. Az egyesület helyisége V. Akadémia-utca 3. sz. alatt van s tagfelvételt kedden és pénteken délután 4-től fél 5 óráig tartanak.

(*) **A Szépművészeti Muzeumból.** A Szépművészeti Múzeum modern képtára ismét igen értékes alkotásokkal gyarapodott. Dr. Stern Árnin udvari tanácsos, aki csak a közelmúltban ajándékozott nagy értéket képviselő régi műveket, most Engel H. Ottó tanárnak, a berlini művészeti akadémia tagjának egy gyönyörű festményét ajándékozta ismét, amely két frieslandi leányt ábrázol a mezőn. *Ernst* Lajos a képtárban letébe helyezte *Székely* Bertalanak, a közelben elhunyt európai hírű magyar történelmi festőnek a saját maga festette fiatalkori arcképét, amely a mester egyik legkiválóbb munkája.

(*) **A Magyar Tudományos Akadémia ülése.** A nyári szünet után október 3-án, hétfőn délután 5 órakor tartja összes ülését a Magyar Tudományos Akadémia, melyen folyó ügyek kerülnek napirendre. Az összes ülés után az első osztály ülése lesz, melyen Vojnovich Géza levelező tag

fogja felolvasni Madách kisebb költeményeiről szóló székfoglaló értekezését.

(*) **A „Tatárjárás” Angliában.** Kálmán Imre és *Bakonyi* Károly operettje, a „Tatárjárás”, amelynek Bécsben vasárnap volt a 292-ik előadása, az idén Angliában is színre kerül. *Edwards* és *Savage* igazgatók együttes vállalkozásában kerül színre a magyar operett először Londonban, azután Anglia többi nagy városában. Az idevonatkozó tárgyalásokat most fejezték be Londonban.

(*) **Nagybeteg szobrász.** Reinhold Begas, a híres szobrászművész — mint Berlinből jelentik — súlyos beteg és tekintve, hogy 80 esztendő, az orvosok aggodnak életeért. Begasnak Budapesten is van két alkotása: a Közvágóhid kapujának két oszlopán álló csoportozatok.

(*) **A Mücsarnok jubiláris plakettje.** Az Országos Képzőművészeti Társulat jubiláris plakettjére hirdetett pályázat határideje október 1-én déli 12 órakor jár le, amikor a pályázók művészek plakett-terveiket tartoznak a Mücsarnok titkári hivatalába beküldeni. A pályázatot a társulat összes művészeti szakbizottságai döntenek el. A pályázatos tervet sokszoroztják.

(*) **Glatz Oszkár kiállítása.** Glatz Oszkár és neje *Willner* Chária gyűjteményes kiállítása a Nemzeti Szalonban már teljesen el van rendezve és szombat október 1-én tekintik meg a sajtó képviselői. Az ünnepélyes vernisszage vasárnap délelőtt 10 órakor lesz, amelyen gróf *Zichy* János miniszter, *Molnár* Viktor és *Náray* Szabó Sándor államtitkárok is megjelennek.

(*) **A Mücsarnok téli tárlata.** A Képzőművészeti Társulat téli tárlata, mint rendszeresen, november 16-tól január 15-ig lesz a Mücsarnokban. A tárlaton kiállításra kerülnek az állami aranyérmeken kívül a kétezer koronás *Röck* jutalom, a néhai *Ráth* György-féle ezerkét száz koronás díj, a hatszáz koronás *Esterházy*-díj és a Lipótvárosi Kaszinó ezer koronás díja. A helybeli műveket a múzeumi hivatal a következő sorrendben veszi át: október 27-én az összes szoborműveket és építészeti műveket, október 28-án az auktóli művészek által való festményeket, rajzokat és grafikai műveket, akik a Magyar Képzőművészek Egyesületének nem tagjai, október 29-én kizárólag a Magyar Képzőművészek Egyesülete tagjaitól való festményeket rajzokat és grafikai műveket. Az átvétel mind a három napon délelőtt 9—12-ig és délután 3—5 óra között történik.

(*) **A lipcei Solo-Quartett Budapesten.** A lipcei solo-quartett, amely *Rötig* Bruno szász kir. zeneigazgató vezényletével a kontinens legtöbb nagy városában kiváló sikereket aratott, szeptember 30-án és október 1-én Budapesten a Hold-utcai ref. templomban előadásokat tart. A templomi hangversenyt a lipceiek a német egyházi zene fejlődését fogják bemutatni a XII. századtól napjainkig. Az előadás elsőrendű zenei érdekességnek ígérkezik. Jegyek Mérei üzletben és az Alkotmány-utca 15. sz. alatti ref. lelkesi hivatalban kaphatók.

(*) **Színjáték.** A Búrdos Artur szerkesztésében megjelent színházi és zenei hetilapnak legújabb száma két művészkivételű portrét hoz: a napokban elhunyt nagy színészt, *Kainzét* és *Góth* Sándorét. *Beregi* Oszkár közöl érdekes emlékeztést és *Hevesi* Sándor ír méltató cikket. *Shaw* a Magyar Színházban (Bs). A zenei szóról: *Keresztly* István. Színházi szonett: *Juhász* Gyula. Csehov és a színház. Színésznyomor és a staggionek. (I. e.) Szemle: A Nagy Opera züllése: (*Londony* Károly). A balkáni operett: (*Bayard*) A Színjáték üzenetei. Előzetési ára negyedévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér kapható minden könyvkereskedésben és dohánnyüzletben, valamint a kiadóhivatalban: Engel S. Zsigmond VI. Podnauinczy-utca 43.

(*) **A filharmonikusok ideji műsora.** Az ezidei filharmonia hangversenyt a következő művek kerülnek előadásra: *d'Albert* gordonkaverseny (előszőr); *Beethoven* „Házavetés” nyitány és a *lencz* szimfónia; *Berlioz* „Labsence” és *Didó* áriája „A trójaiak” című művéből (előszőr); *Brahms* I. szimfónia (c-moll); *Cornelius* „A bagdadi borbély” nyitánya; *Csajkovszky* „A diótörő” szvit; *Delius* „Brigg fair” rapszódia (ujdonság); *Dohnányi* II. szimfónia (d-moll); *Elgár* Változatok (előszőr); *Erkel* Ferencz *Induló*, *Zolna* áriája „István király”-ból, *Verbunkos*, *Elek* áriája „Névtelen hősök”-ből, *Zápolya* áriája „Dózsa György”-ből és „Magyar ünnepi nyitány”; *Glück*-ária „A cseste”-ből (előszőr); *Haydn* „Le Midi” szimfónia (előszőr); *Herzfeld* Szerenád fuvókara (első előadás); *Liszt* „Loreley”; *Mozart* Clavier-Concert, Violin-Concert G dur (zum erstenmale); *Manéu* *Joan* Bevezetés. Andante és változatok egy Tartini-féle téma fölött (előszőr); *Meszlényi* Róbert „Scherzo” (első előadás); *Pierre* Gábor Hárfahangverseny zenekarral (ujdonság); *Schumann* zongoraverseny. „Nyitány, scherzo és finále”; *Strauss* Rikárd „Don Quixote” (előszőr); *Volkman*

III. Rikárd” nyitány; *Wiener* Leo a „Farsang” humoreszk (előszőr). — A január 11-iki VI. ik hangversenyt *Wagner* Szigfrid vezényli, mint vendég. A csupán *Wagner* Richard, *Liszt* és *Wagner* Szigfrid műveiből álló műsor még nincsen véglegesen megállapítva.

(*) **Kamarazene-estélyek.** Az ideji hangverseny-évad egyik legérdekesebb művészi eseményét kétségkívül a Harmónia hat estére terjedő kamarazene ciklusa fogja képezni, amely érdekesnél érdekesebb műsorral fogja vonzani a műértő közönséget. Három kiváló trió-estély, *Ysay*—*Casals*—*Pugne*; *Marteau*—*Becker*—*Dohnányi* és a közkedvelt *Hubay*—*Popper*-trió; a világhírnévek örövendő trioszi vonósnegyes *Dohnányi*—*Hubay* szonáta és *Straube*—*Marteau* hegedüestélye fogják egymást felváltani ebben a ciklusban. A részletes műsor a napokban már meg fog jelenni. — *Destinn* *Emmy* október 24-én tartja a Vigadóban *Bortkiewicz* *Sergei* zongoraművész közreműködésével egyetlen dalestélyét, amelyet, minthogy az illusztris művész Európában rövid ideig tartózkodik, s csak néhány városnak szentel egy-egy napot, nagy áldozatokkal tudott Budapestnek megszerezni a Harmónia R.-T. (IV., Váci-utca 20.), ahol jegyek 3 K-tól 15 K-ig kaphatók. — A *Wiener* *Konzertverein* zenekarának december 9-én, 10-én és január 27-én és 28-án a Vigadóban megtartandó négy hangversenyére a műsört nagy gondal állította össze *Löwe* *Ferdinánd*, s az megtekinthető a Harmónia R.-T.-nél, ahol a még meglevő esekélyszámu jegy 12 K-tól 48 K-ig bérelhető. — Az 5 kamarazene-estély, amelyet *Méry* *Béla* hangversenyirodája egyes bérletben rendez a Royal-teremben, a világhírű *Brüsszeli* és *Rosé*-vonósnegyesek, valamint a drezdai kitűnő *Bachmann*-trio közreműködésével, az ideji klasszikus intím hangversenyek vezetőjének ígérkezik. Ismételve figyelmeztetjük a tavalyi bérletet, hogy jegyei csak jövő vasárnap, október 2-ig tarthatók fenn, miután újabb bérlet meglevő nagy számban jelentkezik és jövő hétfőtől kezdve át is vehetik már jegyeiket. A három társulat teljes műsorát legközelebb közöljük.

(*) **Hangverseny.** A Wiener Konzertverein zenekara négy hangversenyt december 9. és 10-én és január 27. és 28-án tartja a Vigadóban, *Löwe* *Ferdinánd* vezetésével. A közönség körében oly nagy érdeklődés mutatkozik a hangverseny iránt, hogy ajánlatos a bérletjegyeket a Harmónia R.-T. (IV., Váci-u. 20.), ahol azok 12 koronától 48 koronáig kaphatók, idejekorán megváltani.

FŐVÁROS.

A bécsi polgármester Budapesten.

— Szombaton, vagy hétfőn jön, —

Budapest, szeptember 29.

Az osztrák császárváros első polgármestere, dr. *Neumayer* Károly Budapest látogatására készül. Ez a hír ma több oldalról is megerősítést nyert, most már csak a látogatás napjának megállapítása van hátra. Éjszakai híradás szerint *Neumayer* polgármester valószínűleg szombaton, vagy hétfőn látogat el Budapestre. A városházán nagy érdeklődéssel várják Bécs polgármesterének látogatását, amit éppenséggel nem zavarhat meg az a tudat, hogy az alkalmat erre a tényre tulajdonképpen egy kényszerítő szükség: az általános és különösen a husdrágaság adta. Dr. *Bárczy* István polgármester ma délelőtt telefonon is fölhiyta a bécsi városházát, de dr. *Neumayer* még mindig nem tudott idejövételét illetőleg határozott választ adni. Bécsi jelentés szerint dr. *Neumayer* polgármester egy újságíró előtt úgy nyilatkozott, hogy már holnapra tervezi budapesti látogatását, ha csak valami közbe nem jön, de ez esetben is legfeljebb egy-két nappal halasztja el budapesti útját. Ilyen körülmények között valószínű, hogy dr. *Bárczy* István még a mai nap folyamán meg fogja kapni a bécsi polgármester értesítését arról, hogy mikor érkezik meg a magyar fővárosba.

Dr. *Neumayer* bécsi polgármester látogatása tulajdonképpen viszonzása annak a látogatásnak, amelyet ez év júniusában dr. *Bárczy* István a bécsi nemzeti lakásügyi kongresszus alkalmával tett *Neumayer* polgármesternél. Akkori beszélgetésük folyamán *Bárczy* dr. *Neumayer* meghívta a magyar fővárosba s *Neumayer* már akkor kilátásba helyezte, hogy a látogatást Budapesten viszonzni fogja. Dr. *Neumayer* látogatása arra

mutat, hogy a két főváros hatósága között tartósan oly viszonyt akar létesíteni, amely az eddig Bécs részéről tapasztalt ellenséges indulat helyett a barátságos érintkezés ápolását teszi majd lehetővé.

Jellemző, hogy Bécs város politikájának ezt a fordulatát a bécsi sajtó is osztatlan helyesléssel fogadja s ebben a tekintetben az egyetlen kivétel a keresztény-szociálisták lapja, a *Reichspost*, amely csak néhány sorban vesz tudomást dr. Neumayer tervezett budapesti látogatásáról. Az a körülmény azonban, hogy Neumayer polgármester elhatározta magát arra, hogy látogatást tesz Budapesten, mégis arra mutat, hogy az osztrák főváros közönségének nagy többsége megelégedte már a folytonos ellenségeskedéssel. Ellentétben a *Reichsposttal*, a keresztényszociálisták másik lapja, a *Vaterland*, igen barátságosan ír a tervezett látogatásról. Az első lépésnek írja, amelyet Neumayer Budapest felé tett, gazdasági jelentősége mellett politikai jelentősége is van. — Az *Extrablatt* szerint dr. Neumayer mint *bécsi polgármester* megy Budapestre, *nem pedig mint politikai párt-ember*. Az ő útja politikai és gazdasági tekintetben mindkét ország szempontjából a *legnagyobb fontosságú lehet*.

A keresztényszociálista párt táborában egyébként is sokan vannak, akik helytelenül Neumayer polgármester tervezett budapesti látogatását s ezek politikai szempontokra hivatkoznak. Dr. Porcer első alpolgármester így nyilatkozott Neumayer dr. utjáról:

— Arról nem tudok felvilágosítást adni, vajon csakugyan Budapestre utazik-e a polgármester, vagy sem, mert nincs róla hivatalos értesülés. Ami engem illet, én határozottan rosszalom a tervet, mert én Luenger régi álláspontján vagyok. Az argentinai huszbehatal dolgaiban nincs szükségünk a magyarokra és ha ők szorulnak ránk, jöjjen a budapesti polgármester Bécsbe.

Dr. Steiner, a keresztényszociálista polgári klub elnöke szerint a bécsi polgármester budapesti látogatása elsőrendű politikai esemény. Ő különben nem hiszi, hogy Neumayer ellátogat Budapestre.

Neumayer polgármester, mint Bécsből jelentik nekünk, a jövő hétfőn fog Budapestre utazni. A holnapi közgyűlés előtt a keresztényszociálista szövetség és a polgári klub ülést fognak tartani, amelyen szóba fog kerülni a budapesti látogatás. Hírhammer alpolgármester érdekesen nyilatkozott a budapesti utazás előzményeiről:

— Az idén tavasszal, mikor Bárczy budapesti polgármester bécsi látogatása alkalmából barátságos összejövetel volt a város háza vendéglőjében, megjegyezte a budapesti polgármester, hogy milyen szép volna, ha Neumayer polgármester és Bécs más funkcionáriusai ellátogatnának Budapestre.

Jöjjetek hozzánk, meglátjátok, milyen szívesen fogunk fogadni — mondta, — mi pedig így feleltünk: „Ha meghívtok, eljövünk.” Bárczy polgármestert mi kiváló intelligens embernek, elsőrendű adminisztratív tehetségnek tanultuk megismerni, akinek nagyszabású eszméi vannak. Hallottuk róla, hogy ő volt az, aki a budapesti községi iskolákba bevezette a német nyelv tanítását és sok értékes községi intézményt köszönhet neki a magyar főváros. Idővel meg rlelődtünk bennünk az elhatározás, hogy keresni fogjuk az érintkezési pontokat a két főváros között. Ez az elhatározás annál könnyebb volt, mert Bárczyban konziliáns minden sovinszta ellértől ment férfit ismertünk meg, aki úgy jött közibénk, mint aki keresi velünk sok dologban a megértést és együttműködést.

Neumayer polgármester budapesti látogatása — folytatta tovább Hírhammer alpolgármester — nem jelenti a megboldogult Luenger politikai végrendeletének megtagadását, sőt még eltérés sincs benne a Luenger által megjelölt irányelvektől abban a tekintetben, hogy miképpen viselkedjünk Magyarország irányában. Megboldogult vezérünk mindig azt hangoztatta: Ne engedjük a magyarokat a nyakunkra nőni. Ezt az utasítást nem felejtjük el. Ha Neumayer polgármester Budapestre utazik, a látogatás tulajdonképpen csak viszonzása a budapesti polgármester bécsi látogatásának és akkor Neumayer Budapest fővárosba, nem a magyar államba utazik. Ugy értem ezt, hogy bizonyos kérdésekben Budapest főváros ellenzéke a kormányznak. A bécsi polgármester budapesti látogatása remélhetőleg áldásos következményekkel fog járni a két főváros lakosságára nézve.

() (Elhalasztott közgyűlés. A főváros törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése, amint azt megírtuk, végén az elnök főpolgármester azt indítványozta, hogy a tanácskozást holnap, pénteken folytassák. Ehhez a közgyűlés hozzá is járult. Utóbb azonban jobbnak látta a tárgysorozat hátralevő pontjait a legközelebb tartandó rendes közgyűlés napirendjére áttenni. Holnap tehát a törvényhatóság nem tart közgyűlést.

() (A budafoki villamos téli menetrendje. A főváros tanácsa ma tartott ülésében a budapest-budafoki helyiérdekű villamosvasut 1910—1911. évi téli menetrendjét, amely a múlt évi menetrendtől lényeges eltérést nem mutat, megállapította és jóváhagyás céljából a kereskedelemügyi miniszter elé terjesztette.

() (A Bajza-utca megnyitása. A főváros közgyűlése annak idején elhatározta, hogy a Bajza-utczát a ligeti fasortól kezdődőleg folytatásában megnyitja. Elhatározta a közgyűlés azt is, hogy a megnyitáshoz szükséges ingatlanokat kisajátítás útján megszerzi. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy a közgyűlésnek e határozatát jóváhagyta.

() (A dunai rakpart. A képviselőház elnöke, mint megírtuk, átirat a főváros tanácsához, hogy az országház előtti rakpartot használatba veheti. A főváros tanácsa a képviselőház elnökének ez átiratát tudomásul vette s a rakpart használatára vonatkozólag elfogadta a partbeosztó bizottságnak javaslatát és eszerint 245 folyóméter szabad kikötőnek jelölt ki, 50 folyóméter pedig a Dunagőzhajózási társaságnak adott bérbe.

() (A szakfelügyelet szervezése. A főváros tanácsa tudvalevőleg már régebben foglalkozik a szakfelügyelet végleges szervezésének kérdésével. A szervezés határideje most járt volna le, a tanács azonban a kitűzött határidőt ez év december végéig meghosszabbította. A szakfelügyelet ideiglenes teljesítésére az eddigi ideiglenes szakfelügyelőket rendelte ki, egyuttal az elhunyt Gyulányi Adolf elemi iskolai igazgató helyett Moussong Géza elemi iskolai igazgatót bízta meg a szakfelügyelői teendőik ellátásával.

() (Az Erzsébet-kilátótorony kezelése. Az Erzsébet-kilátótoronyt, amelyet nemrég adtak át a közhasználatnak, a tanács mai határozata értelmében az erdőmesteri hivatal fogja kezelni. A toronynál való felügyelet teljesítésére egy erdőőrre rendelt ki és egyuttal elrendelte, hogy a kilátótorony csak addig maradjon nyitva, amíg világos van.

EGYESÜLETEK

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre a nyári szünet által megszakított működését október folyamán kezdi meg ismét. Az eredményes angol tanfolyamot két év óta Puljevichné-Klosz Irma vezeti, akiben kiváló tanerőt bír az egyesület; lesznek tanfolyamok kezdők és haladók számára és társalgási kurzus is. Ezekon kívül lesz francia, olasz, esetleg német (Berlitz-metódus szerint) tanfolyam.

(—) A Magántisztviselők Országos Szövetsége tegnap este tartotta a nyári szünet után első teljes tanácsulását Fischer Árpád elnöklésével. Gelléri Adolf főtitkár beszámolt a nyári szünet alatt elintézett fontosabb ügyekről. Bemutatta az osztatlan munkaidő tárgyában a munkaadó-testületektől érkezett átiratokat, ismertette azt az akciózt, amelyet a szövetség a nők szakoktatása tárgyában folytatott s amelyben még a további eljárás folyamatban van. A vidéki testületek mozgalmairól való jelentés után a tanács elhatározta, hogy a nemzetközi munkabiztosítás magyarországi egyesületébe belép.

(—) Az Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egyesület az idén folytatja a magyarosítás terén a múlt évben megkezdett eredményes működését. Az egyesület az idén négy ingyenes nyelvi tanfolyamot állít fel ama felnőtt férfiak és nők részére, akik írni és olvasni még nem tanultak meg. A tanfolyamok részint a gyors- és gépiró-szakiskolában (Erzsébet-körut 48.), részint az országos izraelita tanítóképzőben (Rökk Szilárd-utca 26.) minden este 8-tól 9-ig tartanak s október 15-től márczius 15-ig működnek. Jelentkezni október 1-től 15-ig minden este 8 és 9 óra között a mondott helyeken és az egyesület központi irodájában dr. Weiler Ernő titkárnál (Sip-utca 12.) lehet.

(—) A József Főherceg Szanatórium Egyesület ma választmányi ülést tartott Kassán abból a célból, hogy előkészítse a szanatóriumegyesületnek ez évben Kassán tartandó évi közgyűlést. A közgyűlés napjára október 27-ikét jelölték meg és az előkészítő munkálatok végzésére bizottságot küldtek ki. A választmányi ülésen a központot

Pakots József egyesületi főtitkár képviselte. Az ülés folyamán a főispán átadta Éder Ödön polgármesternek a legutóbb nyert legfelső kitüntetést, a vaskoronarendet, továbbá az alkalomból ünnepele-ték még a bizottság két tagjának, gróf Zichy Károlynának és báró Melczner Malvinának az Erzsébet-renddel való kitüntetését is.

(—) A Budapesti Elhelyező Segédek Szakegyelete folyó évi október 1-én (szombat) este nyolcz órakor a Strasser-féle kávéházban (Károly-körut 17.) diszközgyűlést tart Weiszbrun Fülöp díszelnök vezetésével.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A privilégiai petíció. A Kuria második választási tanácsa Zachár Emil elnöklésével ma folytatta a Rudnay Alajos mandátuma ellen benyújtott petíció tárgyalását. Elsőnek dr. Dingha Béla, Knogler Gusztáv küldöttségi elnök ügyvédje szólalt föl és kimutatta, hogy Knogler egyetlen egy szavazatot sem utasított vissza törvényellenesen. Utána dr. Tetétleni Ármin, a megválasztott képviselő ügyvédje ellenpetíciót nyújtott be tiz privilégiai választó nevében, akik etetés-sel, itatással és a legnagyobbfokú terrorizmussal vádolják Brestyenszky Kálmánt és volt kortesait. Majd a kérvényező képviselője reflektált dr. Tetétleni Ármin szavaira és az ellenpetícióban fölhozott adatokra. A viszonylások elhangzása után Zachár Emil elnök közölte az érdekeltekkel, hogy a Kuria határozatát október 7-én, pénteken délelben fogja kihirdetni.

§ Az ügyvédi szervezet reformja. A Budapesti Ügyvédi Kör ma este folytatta a vitát Burián, a szervezeti novella kérdésében. Ma este is nagy érdeklődés közt hallgatták az egyes felszólalókat. Az első felszólaló Márkus Dezső kuriai bíró volt, aki a bírói minősítés előfeltételeit az ügyvédi oklevelet óhajtja, egyesítve a bírói és ügyvédi kvalifikációt. Közigazgatási gyakorlatot is óhajt a jelöltektől. Ezután dr. Balogh Arnold szólott, aki az ügyvédi kérdésekkel foglalkozott. Ezek szerinte szoros összefüggésben vannak a társadalmi kérdésekkel és jogi oktatás ügyével. Kívánja, hogy a jogi és főiskolákon csak annyi hallgató vétessék föl, amennyinek hely adható és amennyinek kiképzéséről az állam gondoskodni tud. Dr. Urbach Lajos az ügyvédi díjazásnak létesítését a mi sajátos viszonyainknak megfelelőleg minden külföldi intézménytől eltérően létesíteni kívánja. Majd az ügyvédhelyettesi intézmény elvetését és az információznak a mai alapon való tarthatatlanságát fejtegette. E téren kívánja, hogy a bírói információ nyílt intézményként testesíttessék meg. Este kilenc órakor az elnök a vitát berekesztette és annak folytatását október hó 6-ára, este 6 órára tűzte ki.

§ Gyilkosság szerelemből. Pataki Lajos bádogossegéd hosszabb időn át szerelmi viszonyt folytatott Bognár Józsefné, szül. Gerletics Erzsébettel, akivel egy ideig közös háztartásban is élt. Ez év elején ez a viszony megszakadt és az asszony régi ismerőséhez, Pika Lajoshoz költözött. Márczius 8-án este Bognár Józsefné nagyobb társasággal a József-utczai „Munkás-kávéházba” ment, amelyben ugyanakkor Pataki is jelen volt. Pataki, amikor meglátta az asszonyt, eltávozott, de később visszajött és odalépett Bognár Józsefné asztalához. Kezet nyújtott neki, de az asszony elfordult tőle. Erre Pataki forgópisztolyt rántott elő és reálott Bognár Józsefné, akit a lősés a jobb füle mögött talált. Pataki azután a fegyvert maga ellen fordította, többször el is csettentette, de a fegyver csak egyszer sült el és akkor sem talált. Bognárnét a Rókus-kórházba szállították, ahol egy hónappal utóbb meghalt. A budapesti kir. ügyészség szándékos emberölés büntetével vádolta meg Pataki Lajost, akit ma vont felelősségre a budapesti esküdttörvényszék Mikovich bíró elnöklésével. A vádolt a kihallgatás folyamán tagadta bűnösségét és azzal védekezett, hogy a kérdéses alkalommal teljesen ittas volt. A kihallgatott tanuk terhelő vallomása után azonban az esküdtek megállapították bűnösségét és e marasztaló verdikt alapján a törvényt alkalmazó bíróság Pataki Lajost szándékos emberölés büntetést négy évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vádolt és védője semmiségi panaszszal éltek.

§ A budai gyilkosság. Báder József, Pertl János napszámosok Zirkelbach János ácssegéd, Ebsleiter Sebő kömivességek, Monos János Ganzgyári munkás, Walter Pál kömivességek és Schmid Lajos mészárosnak ez év január 23-án este a Szénatéren lévő Henzl-féle kocsmában boroztak. Innen éjjel egy óra tájban az egész társaság utnak indult és a Németvölgyi-úton lévő Papp-féle kocsmába

tért be. Ebben a koromban idözött ugyanakkor Katzenberger Márton Götz György társaságában. Hajnali három órakor Katzenberger és Götz eltávoztak a kocsmából, mire Báder József és társasága is utnak indult. Kinn az utcán Báderék csakhamar utóérték Katzenbergert és Götzöt és közös egyetértéssel megkötötték őket. A támadást Báder József kezdte, aki orozva fejbe ütötte Götzöt. Az inzultált ember látva a veszedelmet, futásnak eredt. Katzenberger azonban vesztérem nem tudott elmenekülni, mire Báder József és társaságának tagjai együttes erővel Katzenbergerre támadtak, s ezt agyba-főbe verték. Báder József ezenfelül még zsebkésével is összeszurkálta a szerencsétlen embert, aki szenvedett sérülései következtében az Ingalmások kórházában ez évi február hó 7-én este meghalt. Báder József és társai ellen a kir. ügyészség haláltokező súlyos testisértés bűntette miatt mint tettestársak ellen emelt vádat. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntető törvényszék dr. Janniczky bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlottak közül Báder József beismerte, hogy Katzenbergert megzurta. A többiek azonban tagadásban voltak. A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Aczél kir. ügyész Walter Pál és Schmid Lajos vádlottak ellen a vádat elejtette, mert beigazolást nyert, hogy ezek nem vettek részt Katzenberger bántalmazásában. Az esküdtek öt vádlottra nézve marasztaló verdiktet hoztak s ez alapon a bíróság Báder Józsefet haláltokező súlyos testisértés bűntettéért mint tettest két évi fegyházra, Peril Jánost négy hónapi fegyházra, Zirkelbach Jánost, Erbsleiter Sebőt és Monos Jánost pedig három-három hónapi fegyházra ítélte mint bűnségeket. Az elsőrendű vádlott védője semmiségi panaszt jelentett be.

§ Felmentett igazgató. Dr. Hadán karánbesi ügyvédet a választások idején államellenes igazgatók miatt letartóztatták. A törvényszék ma tartotta főtárgyalását ebben az ügyben és vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette. Az ügyészség főlebezett.

§ Kegyetlen gyámszülők. Zalaegerszegről jelentik: A törvényszék ma tárgyalta Rusnyák József és neje légrádi lakosok bűnpörét, akik azzal vannak vádolva, hogy egy félkegyelmű árvaleányt száz koronáért örökre fogadtak és később úgy megkínózták, hogy a gyermek meghalt. A házaspárt bűnösnek mondotta ki a törvényszék és őket hat-hat hónapi börtönrre ítélte.

§ Álarczos rablók. Nagyváradról jelentik: Bagamér községben a tavasszal álarczos rablók törtek be Kis Sándor birtokos házába és kinzásokkal kényszerítették őt, hogy a lakásán lévő pénzt és értéktárgyait átadja. A rablók 50.000 korona pénzt és értékpapírokat raboltak. Hónapok mulva a csendőrség súlyos gyanúok alapján letartóztatta Lakatos Jánost, Lakatos Sándort, Balog Istvánt és Szilágyi Mihályt, miután az ellenük felmerült adatok bizonyítani látszóttak, hogy a rablást ők követték el. A nagyvárad esküdtszék ma tárgyalta ez ügyet és kellő bizonyítékok hiányában a négy vádlottat felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

Törv. védve.

Akik Yes porcellán-poudert használnak.

Hutchinson „Ladieswith Porcelain Powder Yes” című képsorozatából.

SPORT

Budapesti őszi versenyek.

— Ötödik nap. —

Korai volt az örömrünk, mikor olyan formában irtunk az eddig lefolyt reális napok után, mintha az őszi meeting visszahozná a fogadóknak az egész év veszteségeit, mert ma alaposan ki lettünk oktatva, hogy a fogadott lónak — még ha szinte kijárt dolognak látszik is veresége — nem kell feltétlenül nyernie. Így történt aztán, hogy csak egy tozódhattunk a meglepetéseikben, amelyek az utolsó futam közeletével már szinte toronymagasságra emelkedtek.

Az Őszi kísérleti verseny sem volt természetesen kivétel az outsider-invázió alól, mert a hosszú ideig pihent Granville ugyszólván lépésben hagyta maga mögött a favorit Princess Patsy-t, melynek pedig előnyös sulyával igen nagy chancea volt. A mezőny többi lova pedig még gyatrábban szerepelt, különösen Argyélus és Jávör, melyek csak a sereghajtó szerepét játszták. A verseny így folyt le: Start után Granville rögtön az élen terem, utána Dovecot és Princess Patsy. A sorrend annyiban változik féluton, hogy Princess Patsy megy a második helyre, de a vezetőre egy pillanatig sem volt részleges s végül is kénytelen volt a második helyrel megelégedni Dovecot előtt, míg Nagy ur negyedik lett.

A Kétevesek nagy handicapjában tizenhárom lovat nyergeltek fel. A bizalom leginkább Komorna iránt nyilvánult meg, de fogadták Chau-t, Dinna Forgive-t és elvétve Hermitage-t és Pannát is. Azonban itt is csődöt mondott az előre kiszámított esély, mert az örökösen meglepetést okozó Malina kis sulyával keresztet húzott a fogadók okoskodásán és küzdelem után elragadta a győzelmet Komorna elől. Harmadik Chau lett, melyet negyedikként Ruth követett.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók verseny. Díj 2000 korona. Táv 2500 méter. 1. Gr. Esterházy B. 36 sm Rolland 54 kg (Hewitt), 2. Molnár L. fhdn. 46 ek Margit 57 és fél kg (Carslake), 3. Issekutz Gy. hdn. 36 pm Hptm. von Köpeniek 53 kg (Vivian). — Futottak még: La Belle Etoile (Webb), Morning Air (Miles), Salome (Lipták), Büszke (Kisziváth), Lanzendorf (Janek). — Igen könnyen három hosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:03, 40:78, 60, 96. — II. helyen: 10:68, 20:40, 30, 36. — III. helyen: 5:35. — Könyvfogadások: 2 Lanzendorf, 2½ Margit, 4 Morning Air, 5 Rolland, Salome, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 25 Lanzendorf, 34 Margit, 92 Morning Air, 122 Salome, 163 Hptm. von Köpeniek, 463 La Belle Etoile, 556 Büszke.

II. Nyeretlonek verseny. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Blaskovich E. 36 sm Mátra 58 kg (Janek), 2. Hg. Hohenlohe 36 stpk Isa 56 és fél kg (Shaw), 3. Negropontes Gy. 36 pm Noroc 58 kg (Baumgartner). — Futottak még: Nena Sahib (Bullock), Fixstern (Pulai), Ganymede (Hewitt), Lucumon (Carslake), Orsata (Fergusson), Merillon (Dyk). — Küzdelem után háromnegyed hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:26, 40:60, 80, 142. — II. helyen: 10:27, 20:30, 36, 70. — III. helyen: 5:1. — Könyvfogadások: 1½ Mátra, 3 Lucumon, 7 Isa, 4 Ganymede, 16 a többi. — Esetleges kvóták: 30 Lucumon, Orsata, 61 Ganymede, 93 Isa, 180 Nena Sahib, 202 Noroc, 231 Merillon, 938 Fixstern.

III. Kétevesek őszi nagy handicapja. Díj 10.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Hg. Pálffy M. pk Malina 46 kg (Gulyás), 2. Dreher A. fk Komorna 55 és fél kg (Hewitt), 3. Gr. Wenckheim D. pm Chan 55 és fél kg (Carslake). — Futottak még: Titurel (Janek), Hermitage (Bullock), Panna (Pretzner), Ruth (Kozuch), Dinna Forgive (Vivian), Zenezuna (Fergusson), Chinchilla (Smutny), Quartus (Peschka), Fantasie (Abos), Javorinka (Izményi). — Erős küzdelem után félhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:162, 40:116, 80, 70. — II. helyen: 10:180, 20:72, 38, 36. — III. helyen: 5:89. — Könyvfogadások: 3 Komorna, 4 Chan, 4½ Dinna Forgive, 7 Hermitage, Panna, 8 Titurel, Ruth, Quartus, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 43 Chan, 46 Komorna, 66 Dinna Forgive, 84 Titurel, 133 Quartus, 179 Hermitage, 180 Ruth, 202 Javorinka, 221 Zenezuna, 236 Panna, 380 Fantasie, 546 Chinchilla.

IV. Őszi kísérleti verseny. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Br. Springer G. 36 pm Granville 62 és fél kg (Carslake), 2. Gr. Battthyány E. 26 sk Princess Patsy 49 és fél kg (Kozuch), 3. Negropontes Gy. 26 stpk Dovecot 49 és fél kg (Fergusson). — Futottak még: Nagy ur (Miles), Jávör (Hewitt), Argyélus (Pretzner). — Igen könnyen két hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:83, 40:118, 64. — II. helyen: 10:96, 20:76, 34. — III. helyen: 5:55. — Könyvfogadások: Pari Princess Patsy, 2½ Argyélus, 5 Jávör, Dovecot, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 21 Princess Patsy, 37 Argyélus, 94 Jávör, 95 Dovecot, 152 Nagy ur.

V. Kétevesek handicapja. Díj 6000 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. pk Leckár 56 és fél kg (Shaw), 2. Br. Springer G. pk Kevéssel 53 kg (Carslake), 3. Gr. Berchtold L. sm Vivid 41 kg (Peschka). — Futottak még: Frog (Miles), Aviata (Janek), Ingeborg (Hewitt), Nebulo II. (Robertson), Gloriette (Kisziváth), Half and Half (Huxtable), Illy (Fergusson), Theodora II. (Bullock), Union Javk (Janek F.), Marotte (Kozuch), Livia II. (Pretzner), Aventin (Finan), Berek (Vivian), Forman (Suster), Carrière (Smutny), Volons-y (Gulyás), Galambom (Abos), Böske (Fetting), Natasa (Izményi). — Könnyen másfél hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10:189, 40:26, 162, 380. — II. helyen: 10:244, 20:128, 76, 362. — III. helyen: 5:98. — Könyvfogadások: 5 Livia II., 7 Kevéssel, Carrière, 8 Illy, Ingeborg, 10 Theodora II., Marotte, Berek, Vivid, 12 a többi. — Esetleges kvóták: 71 Carrière, 64 Livia II., 97 Theodora II., 111 Kevéssel, 107 Marotte, 117 Ingeborg, 127 Frog, 225 Illy, 227 Aviata, 249 Berek, 240 Böske, 189 Volons-y, 374 Vivid, 530 Gloriette, 591 Nebulo II., Half and Half, 978 Union Jack, 1272 Aventin, 1340 Farman, 1772 Natasa, 2120 Galambom.

VI. Menori díj. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Lov. Viktor St. 56 sk Livtsu 53 és fél kg (Huxtable), 2. Dreher A. 36 pm Doper 50 kg (Hewitt), 3. Mr. C. Wood 36 sk Semiramis 49 és fél kg (Pretzner). — Futottak még: Trombitás (Miles), Mindenem (Gulyás), Gavache (Fergusson). — Heves küzdelem után félhosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:77, 40:120, 38. — II. helyen: 10:80, 20:61, 32. — III. helyen: 5:44. — Könyvfogadások: 1¼ reá Doper, 3 Mindenem, Gavache, 4 Livtsu, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 17 Doper, 42 Gavache, 60 Mindenem, 84 Semiramis, 104 Trombitás.

() Jockey Club Stakes. Newmarket gyepon egyik legértékesebb verseny: a Jockey Club Stakes került dülőre ma, melyben Lemberg fölényes győzelmet aratott nyolcz ellenfele fölött. Versenyjelentésünk:

Jockey Club Stakes. Díj 240.000 korona. Táv. 2100 méter. 1. Mr. Fairie 36 pm Lemberg (D. Maher.) 2. Mr. S. Morrison 56 sm Dibs. 3. Mr. W. Hall-Walker 36 sm Ulster King. Futottak még: Bernhard, St. Michan, Charlemont, Cooltrim, Dumella, Duke Michael — Fogadások: 3 reá Lemberg, 100:6 Dibs, 100:9 Ulster King.

() Atletika. A Magyar Testgyakorlók Köre október hó 16-iki versenyének amugy is gazdag propositioja egy számmal bővül. Ugyanis 3000 m. síkfutás is szerepelni fog a műsoron, mit csak örömmel üdvözölhetünk, mert a hosszú távu versenyek sajnálatosan csak ritkán szerepelnek versenyünk műsorán. A verseny különben a legjobban dotált versenyek egyikévé növi ki magát. A rendező-egyesület tagjai szebbnél-szebb tiszteletdíjakat fizettek ki az egyes számokra; így a 100 m. síkfutás, távolugrás, magasugrás, diszkoszvetés és fúleslabda hajításra. A verseny a légymányosi pályán fog lefolyni s az előjelek után itélve, méltóan fogja befejezni a nagy őszi atletikai versenyek sorát.

() Országos torna- és atlétikai verseny. A Budapesti Torna Club október 8. és 9-én délután két órakor a VII. ker., Thököly-uti millenaris versenypályán országos torna- és atlétikai versenyt rendez. Versenynemek: I. Atlétika: 1. 100 méteres síkfutás. 2. 200 méteres síkfutás (handicap). 3. 400 méteres síkfutás (handicap). 4. Négyezer 100 méteres staféta-verseny. 5. 800 méteres junior-síkfutás. 6. 3000 méteres gyaloglás. 7. Távolugrás. 8. Svéd gerelyvetés. 9. Súlydobás junioroknak, hatos csapatok részére és egyéni verseny. — Ifjúsági versenyek olyanok részére, kik nyitl versenyekben még nem indultak: 1. 100 méteres síkfutás. 2. 200 méteres síkfutás. 3. Súlydobás. 4. Diszkoszvetés. 5. Távolugrás. 6. Négyezer 100 méteres stafétafutás. 7. Svéd gerelyvetés. — II. Torna: 1. Kezdő tornászok versenye korlátlan. 2. Haladó tornászok versenye lovon. 3. Képzett tornászok versenye nyugtón. A versenyek rendezése és elbirálása a MOTESZ. versenyszabályai szerint történnik. Nevezések legkésőbb 1910 október 4-én este nyolcz óráig Liedemann Ferencz titkár czimére (V. Markó-utca 20.) küldendők.

() A MAC nemzetközi viadala. A Magyar Athletikai Club október 8-án és 9-én délután három órakor a MAC margitszigeti sporttelepen nemzetközi athletikai viadalt rendez. Nevezési határidő október 3. Nevezések a Magyar Athletikai Club atlétikai szakosztálya igazgatójához, Lázár Józsefhez (Budapest, III., Margitszigeti Sporttelep) küldendők. — Versenyszámok: 1. 100 yardos síkfutás. (Király-díj.) 2. Negyed angol mértföldes síkfutás. 3. Egy angol mértföldes síkfutás. (Koburg Fülöp hercege díja.) 4. Négyezer 100 méteres stafétafutás. (MAC díja.) 5. 120 yardos gátfutás. (Szokolysereg.) 6. Súlydobás. (Államdíj.) 7. Magasugrás. (Frigyes főhercege díja.) 8. Távolugrás. 9. Diszkoszvetés. (Jenő főhercege díja.) 10. Rudugrás. 11. Fél angol mértföldes síkfutás. 12. Két angol mértföldes síkfutás. 13. Egy angol mértföldes gyaloglás. 14. 1500 méteres síkfutás. 15. 220 yardos síkfutás-handicap. (József főhercege díja.) 16. 300 yardos síkfutás-handicap. 17. 1000 méteres síkfutás-handicap. 18. 200, 200, 400, 800 méteres stafétafutás. 19. Gerelyvetés (svéd). (Tiszteletdíj.) 20. Helyből magasugrás.

KÖZGAZDASÁG.

Az új kölesön és a pénzpiac. Az új kölesön megkötésének és előnyös feltételeinek híre a pénzpiacra igen kedvező hatást gyakorolt nemcsak nálunk, hanem Bécsben és Berlinben is. A tőzsde is igen kedvezően ítélte meg a helyzetet, ami kifejezésre jutott a járadék árfolyamán is, amely negyedszázalékkal 91.90 koronára emelkedett. A kedvező hangulat bizonyonyal jobban kifejezésre jutott volna az árfolyamon is, ha nem tartóztatta volna vissza az üzlet kialakulását a kamatlábemeléssel fenyegető veszélye.

A bécsi piac hangulatát élénken visszatükrözi a N. Fr. Pr. és a Zeit alább ismertetett két közleménye: A *Neue Freie Presse* azt mondja, hogy az új kölesön a magyar kormányt a francia pénzpiacról való lemondása után abba a helyzetbe juttatta, hogy egy csapásra félmilliárdnyi jelentékeny összeget vegyen fel egy oly csoportnál, amelyhez a monarchia és Németország legnagyobb és tökéletes leginkább erős intézetei tartoznak. A konzorcium német bankjai mindig kiváló mértékben vettek részt Ausztria és Magyarország állami hitelműveleinél, kölesönknél és konverzióknál döntő szerepet játszottak. A magyar kölesönnek Párisban való elejtése után azonnal hajlandónak nyilatkoztak résztvenni a kölesön felvételénél és amint hallatszik, azt a szándékukat is kinyilvánították, hogy abban az esetben, ha a járadék az arannyal való fizetés ígérését is fogja tartalmazni, közösen osztrák és magyar üzletbarátaikkal a pénzügyminiszter hitelszükségletét fedezni fogják, még abban az esetben is, hogy ha az meghaladja azt az összeget, amelyet a pénzügyminiszter most tényleg igénybe vesz. — A *Zeit* a kölesönhöz a következő megjegyzéseket fűzi: A pénzügyminiszter a legközelebbi évig fel van mentve minden pénzügyi gondtól. Lukács László pénzügyminiszter pénzügyi sikere kétségtelenül politikai jelentőséggel is bír, noha a viszonyok egy nagy járadék kibocsátás számára kedvezőtlenek, mégis sikerült egy nagy összegű magyar kölesönt legnagyobb részben a külföldön elhelyezni és ezzel a francia politikai köröknek ama reményét, hogy a kölesönnek Franciaországban való meghíusítása által a hármasszövetségi államnak kellemetlenségeket fognak okozni, alaposan semmivé tették. Ezzel a sajtóságos incidensekben annyira gazdag kölesönkezió kielégítő befejezésre jutott.

A Drasche és az Ujlaki-téglagyár fuziója? A mai tőzsdén a Kőszénbánya és Téglagyár Társulat Pesten és az Ujlaki Téglá- és Mészégető R.-T. részvényei iránt igen élénk kereslet nyilvánult meg s mindkét érték árfolyama emelkedett. Az érdeklődés hátterében az a hír áll, hogy a két vezető téglagyár között fuzió tárgyalások indultak meg.

A jegybank főtanácsulása. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa dr. Popovics Sándor kormányzó elnöklésével délelőtt ülést tartott, amelyben tudomásul vették Pranger vezértitkár jelentését és egy sereg folyó ügyet intéztek el. A vezértitkár jelentéséből kitűnik, hogy a pénzpiac viszonyai ugy nálunk, mint a külföldön, az utóbbi időben jelentékeny változást szenvedtek; a feszültséget nálunk néhány hét óta tart, Németországban 1 százalékkal emelték a bankkamatlábát és Londonban, ugy látszik, küszöbön áll a kamatláb fölemelése. Erre való tekintettel az Osztrák-Magyar Banknál is könnyen indokolható lett volna a bankkamatláb fölemelése. A bankjegyek bő érfedezetére való tekintettel a bank főtanácsa a hazai közgazdaság érdekében ezuttal a pénz árának emelésétől még eltekintett; azonban minden jel arra vall, hogy a bankkamatláb emelése már nem lesz sokáig elkerülhető. Ez a fenyegetés azonban semmiképpen sem jogosult. A mi jegybankunknak nem kell aranyát védenie és semmi indoka sincs arra, hogy megakassza a pénz szükségtelen drágításával a lassan nekilendülő vállalkozói kedvet.

Az Aszfalt-részvények emelkedése. A mai tőzsdén a Magyar Aszfalt R.-T. részvényei iránt igen élénk érdeklődés nyilvánult meg, úgy hogy az árfolyama 217 koronáig emelkedett. Az érdeklődés oka, mint értesülünk, az, hogy a társaság az idén a múlt évi 10 korona helyett 14 korona osztalékot fizet.

Vásárendéylezések. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Baranya vármegye területéhez tartozó *Himesháza* községben minden hét keddi napján állatfelhajtás nélkül hetivásár tartassék meg. — Megengedte továbbá, hogy a Szolnok-Doboka vármegye területéhez tartozó *Dés* rendezett tanácsu városban a vármegyei gazdasági egyesület által rendezendő terménykiállítással kap-

csolatban, ez évben kivételesen október hó 6-án és 7-én állatok, valamint mezőgazdasági czikkek és termények értékesítésére szolgáló országos vásár tartassék.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete új igazgatói. A Gazdák Biztosító Szövetkezete legutóbb két új igazgatót választott. Gróf Apponyi Gyulát és dr. Koós Jenőt. Utóbbit a kereskedelemügyi miniszter delegálta a társaság igazgatóságába.

Uj ipartársulat. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az „*Érsekújvári Mészáros- és Hentesipartársulat*” alapszabályait jóváhagyta.

A Phöbus új igazgatója. A Phöbus Villamos Vállalatok R.-T. legutóbb beválasztotta igazgatóságába királykúti *Bachruch* Károlyt.

Ipartársulat felozlása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a *Hódmezővásárhelyi Ácsipartársulat* felozlását tudomásul vette.

Változás a Kammer-féle Textilipar R.-T.-nél. Ismeretes, hogy a Kammer testvérek textilipari részvénytársaság a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank alapítása. A bank delegáltjai eddig is helyet foglaltak a társaság igazgatóságában, most pedig beválasztották *Lánczy* Leót a bank elnökét és *Kanitz* Jaquest.

Kitüntetett gazdasági cselédek. A földművelési miniszter Csanádmegye területén tizenkét gazdasági munkást részesített elismerő oklevélben és 100—100 koronás jutalomdíjban. A kitüntetett munkások és cselédek a következők: Poppen Tódor Nagyrákoshegyes, Hajnal István Földcák, Nagy János Makó, Péter András Battonya, Kostyál József Mezőkovácsháza, Nagy Mihály Makó, Csermák István Nagylak, Votka Pál Nagyóánhegyes, Kátóna István Makó, idősb Papp István Reformátuskovácskőháza, Bleskó Pál Battonya és Prágai Tamás Kövegy. *Jakabffy* István főispán intézkedett, hogy az ő felterjesztése folytán kitüntetett munkásoknak az elismerő oklevelet és jutalomdíjat mindenütt ünnepélyes formában adják át.

Az Angol Bank kamatlábemelése. Az európai pénzpiacokon támadt feszültség arra kényszerítte a jegybankokat, hogy felemeljék a kamatlábát. A német birodalmi bank volt az első e tekintetben s ma követte az Angol Bank s az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának mai ülésében már elhangzott a bejelentés, hogy legközelebb felemelik a bankkamatlábát. Nemesak egyes helyeken, de mindenütt megrágták a pénz s Londonban a magánkamatláb 3% százalékra emelkedett s tegnap Londonban már senki sem kételkedett, hogy a bankkamatláb felemelése elkerülhetetlen. Különben is a 3 százalékos angol bankkamatláb uralmának vége felé már alig volt valami üzlet, azonban a londoni piac avatottjai a bankkamatláb felemelésétől sem nagyon várják az üzlet megelénkülését. Berlinben újra erősebb a feszültség s Bécsben alig lehet pénzt kapni. Tegnap jeleztük már, hogy az Angol Bank igazgatóságának mai ülésének eredményében senki sem kételkedett s amint Londonból táviratozzák, az Angol Bank ma egy százalékkal négy százalékra fel is emelte a kamatlábát. Az Angol Bank igazgatóságának elhatározása a Reichsbank kamatlábemelése volt döntő befolyással s Egyiptom állandó pénzkereslete, amelynek folytán az utóbbi időben nagymennyiségű aranyat felejtett az Angol Bank érczkészlete. A lefolyt héten 1,365.000 font sterling értékű arany vándorolt Londonból külföldre.

A soproni kereskedelmi kamara és a bankszabadság. A soproni kereskedelmi és iparkamara tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a bankszabadság meghosszabbítása érdekében folyó tárgyalások alkalmából felterjesztést intéz a kormányhoz és ebben a szabadság meghosszabbításának feltételül annak a kikötését kéri, hogy a bank a magyar állampapírokra nyújtott lombardkölcsönei kamatlábát a mindenkori váltószámla-lási kamatlábnál ne, mint most, fél, hanem csak negyedszázalékkal állapítsa meg magasabban. Az ily intézkedés állampapírjaink elhelyezését igen megkönnyítené és e mellett a kölesönre szoruló javára is szolgálna.

A „Hermes” közgyűlése. A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet r.t. baranyavári *Ullmann* Adolf elnöklésével ma tartotta meg XVIII. rendes közgyűlését. A közgyűlés hozzájárult az igazgatóság amaz indítványához, hogy a 308,674 korona 95 fillér tiszta nyereségből a tartalékalap és a tisztviselők nyugdíjintézetének megfelelő dotálása után osztalék fejében részvényenként 20 korona fizettesék ki. Az igazgatóság kilépő tagjait: *Benkó* Kálmánt, *Ullmann* Adolfot és *Stettner* László dr.-t

ujból, a felügyelő-bizottságba pedig az eddigi tagokon kívül új tagul dr. *Pétery* Ferenczet választották meg. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé *Ullmann* Adolfot, alelnökévé *Trebtsch* Ignác udvari tanácsost választották meg.

A munkásvédelmi konferencia. Luganóból jelentik: A nemzetközi munkásvédelmi konferencia megkezdte ülését. Az első plenáris ülés ma reggel kilenc órakor kezdődött Lugano város nagy tanácstermében, melyet az elnök, Scherrer kormánytanácsos hosszabb német beszéddel nyitott meg. Ezt a beszédet követte Lugano város képviselőjének olasz nyelvű üdvözlése, majd Gaál Jenő műegyetemi tanár a magyar kormány üdvözlését tolmácsolta rövid francia beszédben. Ezzel az ülés tulesett megnyitási formalitásain és áttérhetett a tulajdonképeni alakulási munkálatokra, melyek között legfőbb teendő a szakosztályok megalakítása volt. Magyar részről következőkép alakult a bizottságokba való besorozás. I. szakosztály: Nemzetközi szerződéses, munkásbiztosítás és a szövetség ügyei. Szterényi József, Gaál Jenő és dr. Papp Géza; II. szakosztály: Ipari mérgek, dr. Giesswein Sándor; III. szakosztály: Házi és otthoni ipar, Gaál Jenőné, dr. Ferenczy Imre és Mátyás Andor; IV. szakosztály: Ifjatal munkások női munkája és munkásvédelmi törvények végrehajtása, Szterényi és dr. Heller Farkas; V. szakosztály: Maximális munkanap, dr. Varró István és dr. Ferenczy Imre. Az államok közül képviselve vannak hivatalosan: Németország, északamerikai Egyesült-Államok, Ausztria, Dánia, Spanyolország, Franciaország, Angolország, angol gyarmatok, Magyarország, Olaszország, Luxemburg, Norvégia, Hollandia, Svédország, Svájc. Igen jó benyomást tett általában, hogy a szentszék is hivatalosan képviseltette magát, kinek képviselője *Rezzara* Nicolo bergamoi tanár. A közgyűlést közvetlenül követte a szakosztályok munkásságának megkezdése. Igen érdekes volt az első szakosztály tárgyalása a munkásbiztosítás kérdésében, melyben hosszú vita fejlődött ki. Ebben többször szólt fel Szterényi József és részt vett a vitában Papp Géza osztálytanácsos is. A bizottság egyhangulag magáévá tette a magyar osztály javaslatát az Amerikába kivándorolt munkásoknak betegség és baleset esetére való biztosítása tárgyában, majd elfogadta többek pártoló hozzászólása után Szterényi azon indítványát, hogy a nemzetközi szövetség küldjön ki bizottságot annak a kérdésnek előkészítésére és a következő ülésen való jelentésselre, miszerint az államok kössenek kölesönös viszonzású szerződéseket az összes munkásbiztosítási ellátásokra. Ugyanez a bizottság megalakítását vette tudomásul Gaál Jenő azon hivatalos bejelentését, melyet a kereskedelemügyi miniszter megbízásából tett, hogy még az idén előterjesztje a foszfortilalomról szóló törvényjavaslatot, mely bejelentést az ipari mérgek osztályában Giesswein Sándor is megtette, hol szintén örvendetes tudomásul vétetett.

Nem épülhetnek új gyufagyárak. A Magyar Gyufagyárosok Egyesületének küldöttsége tiszteltgett ma *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter előtt dr. *Hegedüs* Loránt orsz. képviselő, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ügyvivő igazgatója vezetésével, abból a célból, hogy a gyufagyárak mai bizonytalan helyzetével szemben a kormány segítségét kikérje. A küldöttségben ugy a magyarországi, mint a horvát-szlavonországi gyufagyárak képviselve voltak és szónokuk, *Reitter* József kolozsvári gyufagyáros részletesen kifejtette, hogy egyrészt a tervezett foszfortilalom, másrészt pedig a gyufamonopólium kérdésének felbukkanása által a magyar gyufaiipar terén a legnagyobb bizonytalanság uralkodik és különösen arra kérte a minisztert, hogy addig is, míg e két nagyfontosságú kérdés el nem dől, újabb gyufagyárak ne engedélyeztessenek. *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter válaszában kijelentette, hogy teljesen ismeri a gyufagyárak helyzetét és azt a határozott ígéretet tette, hogy addig, míg a kormány a monopólium kérdésében véglegesen dönt, új gyufagyárak alapítására az engedélyt meg nem adja és ezt a kérdést már legközelebb a törvényhozás elé kerülő foszfortilalmi törvénnyel kapcsolatosan rendezni fogja.

A posta számokban. A magy. kir. posta- és távirtda vezérigazgatósága kiadta statisztikai évkönyvét a vezetése alatt álló állami intézmények 1909. évi működéséről. Világos, tisztán áttekinthető képét adja ez a két kötetből álló munka annak az előkelő színvonalnak, amelyen postaintézményünk a külföldi szakkörök elismerését kivívta. A posta, távirtda és távbeszélő 1909. évi kiterjedésének és forgalmának áttekintését adják az alábbi statisztikai adatok:

Az összes személyzet létszáma volt 1909. év

végén
lok 4
völgy
zat v
142.90
ben 2
összes
vánto
sulya
rabsz
tett 1
gok v
rabsz
9.876
Posta
utárv
értéke
11.738
A ki
m. ki
kiadá
14.652
vegvo
I
azt a
sága
N
komán
mat 1
Arnol
E
Ipare
adom
tüztől
jairól
munk
sület
Korm
Az el
romi
szágo
feld
ványt
szóló
bizott
főren
Melly
A má
szerző
rölag
lalkoz
geval.
nak r
Zach
kes t
az éle
kedik
könyv
Ránc
és m
háron
füzve
1 kor
háron
A
lentik
4 és
matlá
nagyol
83
N
O
K
29009
80365
104265
E
12622
45014
65013
81142
92529
O
9573 1
22030
33583
51835
65465
82545
92845
B
nyeren
p. 69
móljá
egy n
jegy 8
nyerte
I
gerhaj
megál
mára
A
rései.
árak

végén 34.196. Postahivatalok 5.896. Távirtdahivatalok 4.435. Távbeszélő hivatal s állomás 51.013. Levélgyűjtő szekrények száma 13.727. Távirtdahálózat vonalhossza kilométerekben 25.031, huzalhossza 142.901. Távbeszélő állózat vonalhossza kilométerekben 28.254, huzalhossza 288.297. Postán szállított összes küldemények száma 879.010.127. Azok nyilvánított értéke koronákban 11.995.175.332. Azok sulya 156.169.711 kg. Levélpostai küldemények darabszáma 625.507.116. Hírlapjegygyel bérmentesített küldemények darabszáma 180.541.822. Csomagok darabszáma 33.715.790. Pénzküldemények darabszáma 2.527.595. Pénzküldemények értéke kor. 9.876.364.851. Postautalványok darabsz. 27.861.071. Postautalványok értéke kor. 1.600.375.897. Postautánvételek darabsz. 8.472.867. Postautánvételek értéke kor. 148.639.993. Táviratok darabszáma 11.738.774. Távbeszélő közl. darabszáma 135.555.652. A kiadott posta értékeik értéke 56.139.922. A m. kir. posta bevétele 78.810.399 kor. A m. kir. posta kiadása 64.157.487 kor. A m. kir. posta feleslege 14.652.912 kor. A posta, távirtda és távbeszélő ingatl. vagyona 94.837.129 kor. Nyugdíjak 2.464.259 kor.

E hatalmas számok meggyőzően bizonyítják, azt a rengeteg munkát, amelyet a posta igazgatósága és alkalmazottai végeznek.

Nagybirtok-vásárlás. A gróf Esterházy Pál-féle komárommegyei dad-kecskédi 4500 holdas uradalmat 1.750.000 koronáért megvette Strasser Jónás és Arnold.

Három könyv a drágaságról. Az „Országos Iparegyesület” tudvalevően báró Kornfeld Móricz adományából kétezerkoronás irodalmi pályadíjat tűzött ki a drágaság okairól és elhárításának módjairól szóló tanulmányra. A pályadíjat három munka között osztották föl, s ezeket most az egyesület kiadta, mint az általa megindított báró Kornfeld Zsigmond-könyvtár első három füzetét. Az első kötet címe: *A drágaság.* Szerzője Komáromi Sándor. *Matlekovits* Sándor v. b. t. t. az Országos Iparegyesület elnöke irt hozzá a báró Kornfeld Zsigmond nevére elnevezett sorozatos kiadványt méltató előszót, mely után a drágaságról szóló pályakérdés érkezett 15 pályamunka bírálóbizottságának *Matlekovits* Sándor, dr. *Gaal* Jenő főrendiházi tag, dr. báró *Kornfeld* Móricz, dr. *Melly* Béla és *Gelléri* Mór jelentése következik. A második füzet címe: *Az élelmiszerek drágasága.* szerzője dr. *Bihari* Károly tanár. A munka kizárólag az élelmiszerek drágaságának kérdésével foglalkozik és pedig elsősorban a budapesti drágasággal. *A drágaság okai Budapesten és elhárításának módjai* a címe a harmadik füzetnek, amelyet *Zachár* Gyula és dr. *Bálint* Béla irtak. Az érdekes tanulmány foglalkozik úgy a lakás, mint az élelmiszer drágaság kérdéseivel és kiterjeszkedik az összes kapcsolatos jelenségekre is. A könyvek, amelyek méltatására még visszatérünk, *Ranschburg* Gusztáv bizománykért jelentek meg és minden könyvkereskedésben kaphatók. Ára a háromnak együtt, esinos vászonkötésben 5 korona, füzve az első füzet 1 korona 5 fillér, a másodiké 1 korona 50 fillér, a harmadik füzet 1 korona, a háromé együtt 4 korona.

A belga kamatláb felemelése. Brüsszelből jelentik: A nemzeti bank ma 3 és fél százalékról 4 és fél százalékra emelte fel a leszámítási kamatlábat.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Százezer koronát nyert: 13606.
Negyvenezer koronát nyert: 12607.
Ötezer koronát nyertek: 8875 11118 21257.
Kétezer koronát nyertek: 756 7261 23758 25369
 29009 31233 40152 40600 66835 69727 78107 79359
 80365 87192 90580 92792 94253 96159 96636 104157
 104269 105782 107678.

Ezer koronát nyertek: 1012 1138 2978 3695 4787 12622 17973 19878 22444 23353 22954 35581 35804 45014 50103 51340 56201 56524 57322 58935 61642 65012 65848 66039 66642 69543 71862 75727 79310 81142 82072 82338 82459 85215 86413 88952 89785 92529 93407 100095 100470 108454 109681.

Ötszáz koronát nyertek: 2818 3452 4475 4730 5907 9573 10836 14229 15138 15845 18310 20176 20989 21222 22030 22647 23259 24748 26889 31938 31945 34438 35585 40192 44047 45855 47082 47365 48005 50292 51835 52429 54530 55662 56059 57314 59083 64575 65465 6743 68759 69328 69775 69962 71750 70719 81572 82545 83516 85195 86331 88970 89016 90069 90232 92815 94008 96957 99888 100542 102010 103971.

Benkő sorsjegye Bankó! A naponta ismétlődő főnyeremények sorozata, mely a *Benkő Banknál* *Andrássy* út 69. a most folyó főhúzások első napjától kezdve, módjában volt bárkinek kifizetni, a mai napon ismét egy nagy nyereménnyel bővült. A 33.000 számú sorsjegy 8 szerenéses vevője a 100.000 koronás főnyereményt nyerte. *Benkő sorsjegye Bankó!*

Hajózási hír. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy Milanovác megállóhelyet további intézkedésig az össziforgalom számára megszünteti.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjúárverései. Az árverések mai zárónapján hangulat és árak nem változtak. A kiállított báránygyapjú

csaknem mind elkelt a tavalyi őszi áralapon. Az összesen áruba bocsátott 3217 zsákból eladódott 1700.

Czukorkagyárosok és a czukorkartel. Az Országos Iparegyesület czukorka- és csokoládégyártási szakosztálya tegnap tartotta ezidei első teljes ülését. Az elnöki előterjesztések során tudomásul vették a czukorbeszerzés dolgában az elnökség részéről tett intézkedéseket. A piaci viszonyokról szóló tájékoztatás rendjén az elnök kifejezte azt a reményét, hogy a czukorgyárak között folyó egyezségi tárgyalások sikerre vezetnek és hogy a magyar czukorgyárak részéről a multban tapasztalt előékenységre a szakosztály ezennel is számíthat. Jóváhagyta a szakosztály azokat a lépéseket, amelyeket az elnökség a nyári szünet vége felé tett azért, hogy a kartel ügyében esetleg váratlanul beálló fordulat a magyar czukorka- és csokoládégyártást készíttelenül ne érje. Ezzel kapcsolatban Gellner Sigfrid szövegét, hogy az osztrák gyárak akadálytalanul gondoskodhassanak nyersanyag-szükségletük fedezéséről s így felő, hogy ezt az előnyüket kihasználva, a magyarországi fogyasztás tekintélyes részét elvonják a magyar czukorgyártástól. Az ennek megállítására alkalmas intézkedések kieszközölésével megbízták az elnökséget és kimondották, hogy amennyiben e részben a szakosztály közbelépése nem volna sikeres, a legzselesebb körökben megindítják azt az akciót, amelyet régebben a surtaxe-mentes czukornak czukorgyártási célokra való engedélyezése érdekében kezdeményeztek.

A hűtőipari kongresszus tagjai Budapesten. Október 6-án Bécsben hűtőipari nemzetközi kongresszus lesz, amely öt napra van tervezve. A kongresszus tagjai október 12-én eljönnek Budapestre. A tanulmányut két napot fog igénybe venni. A kongresszus tagjai megtekintik a főváros nevezetességeit, továbbá több olyan ipartelepét és intézetet, ahol hűtőipari berendezéseket tanulmányozhatnak. Október 13-án gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter a kongresszus tagjainak tiszteletére a városligetben levő Vajdahunyadi várban fogadó-estélyt ad.

A világ komlótermelése 1910-ben. A csehországi mezőgazdasági tanács hivatalosan jelenti: A komlótermelés földrajzi elosztása az utolsó tíz évben nagy változást mutat. Így a régi komlótermelő országok, mint Csehország, Bajorország és Anglia, e téren nagy esést mutatnak, míg ezzel szemben *Magyarország*, *Országos* és *Amerika* erős fejlődést; legújabbban pedig *Japán* kísérletezik nagy területekben a komlótermeléssel. A komlóval beültetett terület az idén kisebb a tavalyinál s circa 9500 hektárt tesz ki. A komlószüret az egész világon folyamatban van, de nagyon hátráltatja a sok eső. Az idel termés minősége talán egyedül Csehországban lesz kielégítő. Általánoságban az idei komló úgy a növést, mint színét tekintve nagyon különböző lesz; a prima gyümölcs kevesebb, de a többi jóval több lesz a tavalyinál. Megközelítő becslés szerint az idei komlótermés országoként a következő: *Magyarország* 7000 q, *Ausztria* 140 ezer q, *Németország* 153000 q, *Belgia* és *Hollandia* 26 ezer q, *Franciaország* 23 ezer q, *Országos* 22 ezer q, *Anglia* 150000 q, *Amerika* 185000 q, *Ausztrália* 8000 q, és így a világtermés circa 714 ezer q lesz az idén. Az 1910. évi komlótermés tehát közepesnek vehető. Reális számítások alapján f. évben körülbelül 780 ezer q komló szükséges a sűrgyártáshoz s így az *idei komlótermelés nem fedezeti a szükségletet.* Ami az áralakulást illeti, ez idő szerint csak annyit lehet megállapítani, hogy az elsődrendű komlónak tartós jó ára lesz, a kevesebb jó minőségű ára pedig a gyárak magatartásától és az esetleges tartalékban levő készlet-től függ. A jelenlegi világpiac igen kedvező, a komló ára szilárd s a jelek inkább áremelkedést, mint esést mutatnak.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetésektelenségeket közli: *Kraus Elek* kereskedő, *Komád*; — *Böhm Ármin* konfekciózó cég, *Budapest*; — *Ott Károly* kereskedő, *Nagyszombat*; — *Schulz Lipót* kereskedő, *Karlóca*.

Forgalmi hír. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közölni teszi, hogy a Száván Mitrovics (szerb) hadikormányt további intézkedésig az össziforgalom számára megszünteti.

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet 1910. évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 órakor tartja a saját házában (V. ker., Bálvány-u. 7. sz.) szabályozási és talajjavítási 4 százalékos és 3½ százalékos zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, amely alkalommal: I. a szabályozási és talajjavítási 4 százalékos záloglevelekből 7 drb 10.000 frtos, illetőleg 20.000 koronás, 22 drb 1000 frtos, illetőleg 2000 koronás és 98 drb 100 frtos, illetőleg 200 koronás 463.600 korona értékben, — II. a 3½ százalékos záloglevelekből 6 drb 10.000 koronás, 83 drb 2000 koronás és 69 drb 200 koronás, 230.500 korona értékben fog kisorsolástani.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ALKANA.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsde.

Budapest, szeptember 29.

A készáru piacra ma nyugodt volt a hangulat. Morsékelt kínálattal szemben a malinok tartózkodók voltak ugyan, de eleinte mégis elég jó árakat fizettek. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a dolgot, körülhatárolt maradt a forgalom, amelynek a folyamán mintegy 20.000 q buza kelt el, finom minőségek néhány fillérről drágább, a többiek változatlan áron. A legdrágább eladási ár 10.70 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.05 korona 76.5 kilós nyírségi buzáért. Egyéb gabonaneműk árai nem változtak. Fergalomba került: 700 q rozs 7.22 és fél koronás áron és 1000 q tengeri 6 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. Eleinte elég jó vételkezd mutatkozott, minek folytán mérsékeltten javultak a kezdőárfolyamok; mivel azonban csakhamar erős realizálási hajlandóság mutatkozott, ami gyorsan tulsulyra juttatta a kínálatot, ezzel együtt az irányzat lanyhult és az árfolyamok is lényegesen csökkentek. Az októberi és áprilisi búzákat közötti report, amely az utóbbi napokban 36 fillérről 27 fillérrig szorult vissza, most ismét tárgulni kezd és ma 33 fillért tesz ki, ami ugyanez a folyamatban levő realizálásokra vezethető vissza, mert a spekuláció tulnyomó része úgy bonyolítja le az októberi hausse-érdekléseket, hogy az októberi kitéseken tud ad és helyébe az áprilisi kötéseket vásárolja. Az októberi buza ma 10.06 koronán indult, előbb 10.07 és 10.05 között ingadozott, aztán 10.10-ig emelkedett, majd pedig 9.93-ig csökkent és zárlatkor 9.95 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizenkét fillérral, az októberi rozs egy fillérral, az áprilisi rozs két fillérral, az októberi zab szintén két fillérral, az áprilisi zab három fillérral, a májusi tengeri két fillérral gyengült.

A készáru üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.70—21.25
"	76	20.30—20.70	80	20.70—21.35
"	77	20.40—20.80	81	—
"	78	20.50—20.90	82	—
Féjérmegyei	75	—	79	20.60—21.05
"	76	20.20—20.60	80	20.80—21.20
"	77	20.30—20.80	81	—
"	78	20.40—20.75	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.65—21.15
"	76	20.25—20.65	80	20.75—21.25
"	77	20.35—20.85	81	—
"	78	20.45—20.80	82	—
Bánási	75	—	79	20.70—21.15
"	76	20.30—20.65	80	20.80—21.30
"	77	20.40—20.75	81	—
"	78	20.50—20.85	82	—
Bácskai	75	—	79	20.75—21.20
"	76	20.30—20.70	80	—
"	77	20.40—20.80	81	—
"	78	20.55—20.90	82	—
I. oszt. I-rendű új	—	—	—	14.80—14.90
közepminőségű új	—	—	—	14.60—14.75
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.50—14.90
II-rendű	—	—	—	13.70—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	16.10—16.40
II-rendű	—	—	—	15.80—16.10
Tengeri behirdő új	—	—	—	11.90—12.10

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80 k 21.30 K, 300 q 80 k 21.30 K, 100 q 79.5 k 21.40 K, 200 q 79.5 k 21.40 K, 100 q 78.8 k 21.40 K, 400 q 79 k 21.40 K, 100 q 78 k 21.40 K, 100 q 79 k 21.40 K, 200 q 79.5 k 21.20 K, 200 q 79.5 k 21.20 K, 750 q 79 k 21.40 K, 250 q 80.5 k 21.40 K, 200 q 79 k 21.40 K, 100 q 79 k 21.15 K, 100 q 79 k 21.10 K, 200 q 79 k 21.10 K, 100 q 79.5 k 21.10 K, 100 q 79 k 20.80 K, 100 q 79 k 20.80 K sárga, 100 q 78.5 k 21.10 K, 150 q 78.5 k 20.90 K felső, 200 q 78 k 20.90 K, 200 q 78 k 20.70 K kev., 100 q 78 k 20.70 K kev., 2400 q 77 k 21.— K.

Pestvidéki: 200 q 78 k 20.95 K, 200 q 78 k 20.90 K, 200 q 78.5 k 20.90 K, 100 77.5 k 20.90 K, 200 q 75 k 20.60 K.

Makói: 4000 q 76.5 k 21.05 K nov.

O-kanzsai: 5000 q 74.8 k 20.50 K nov.
 Fehérmegyei: 200 q 78 k 20.55 K.
 Nyírségi: 500 76.5 k 20.10 K.
 Felsőmagyarországi: 300 q 79.5 k 21.— K.
 800 q 79 k 20.90 K, 200 q 77 k 20.80 K.
 Rozs: 200 q 14.55 K kp. par., 400 q 14.55 K
 kp. p., 100 q 14.55 K kp. p.
 Tengeri: 1000 q 12.— K kp.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	10.06—07—05—10—9.93—96—
Buza áprilisra	10.37—40—26—28—
Rozs októberre	7.33—35—29—33—
Rozs áprilisra	7.73—69—
Zab októberre	7.81—79—84—76—
Zab áprilisra	8.24—26—20—
Tengeri májusra	5.53—56—51—52—

1 óra 30 perccor zárulna:

Buza októberre	9.95—9.96
Buza áprilisra	10.28—10.29
Rozs októberre	7.33—7.34
Rozs áprilisra	7.69—7.70
Zab októberre	7.76—7.77
Zab áprilisra	8.20—8.21
Tengeri májusra 1911-re	5.52—5.53

Budapesti gabonaforgalom.

1910. szept. 27-30 1910. szept. 1-8-ig.

	Érkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s a	
Buza	32975	13045
Rozs	834	2524
Árpa	10948	90
Zab	28258	10168
Tengeri	4596	8917
Liszt	688	23262
Korpa	—	3851

KULCSAR SÁNDOR
 Bronzáru- és csillárgyár
 világító testek légszusz., acetilyen- és
 villamos világításra.
 Budapest, VI., Dessoefly-utca 9-11.
 Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ma tartózkodó volt. Egyrészt az Angol Bank kamatlábemelése, másrészt mert általában nehéz pénzügyi viszonyok szelét érzik. Az új kölcsön nagyobb hatást nem idézett elő a nemzetközi értékekben, a helyi papírok iránt sem volt ma nagy kereslet. Sőt a Leszámitoló Bank részvényei ma 6 koronával, s a Felsen-részvények 15 koronával estek. Egyébként forgalomba került: Hazai bank 306—307 koronán, Magyar bank 758—754—755 koronán, Magyar bank új 735 kor. Spódium 188—190—189 kor. Felten 1145—1130 kor. Aszfalt 215—217—214—216.50 kor. Drasche 646—647 kor. Budapesti bank 556.50—558 kor. Vasúti forgalmi 472.50 kor. Agrárbank 497—496 kor. Lipótvárosi takarékpénztár 209.50 kor. Danubius 496—497 kor. Ruggyanta 478—477 koronán.

Az előtőzsde előfordult kötések: Osztrák hitel 673—669—660.75, Magyar hitel 862.50—858—859, Államvasút 759—757—760—759.50, Leszámitolóbank 615.50—617—611.50, Jelzálogbank 490.75—489.25—489.75, Rimamurányi 697.75—696.50—697, Városi villamosvasút 416—411, Közúti 77.50—769.25, Magyar koronajáradék 91.70 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 869.75, Magyar hitel 859—858.50, Államvasút 759.50—760, Leszámitolóbank 611.50, Jelzálog 490—400.50, Közúti 770—770.75, Városi villamosvasút 414.25—414 koronán.

Utőtőzsde. Osztrák hitel 669, Magyar hitel 858, Államvasút 759.50, Jelzálog 489.75, Rimamurányi 696.50, Leszámitoló 610.50, Városi 413.50, Közúti 769.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Egybehangzóan a meglehetősen színtelen külföldi jelentésekkel és a budapesti tőzsde magatartásával, itt sem változott buza ára, noha vásárlási kedv egyáltalán nem mutatkozott. Rozs árfolyamai is stabilak, takarmányáruké nem egyseges, mert míg zab változatlan, addig tengeri a kedvező magyarországi jelentés ellenére is 5 fillérral drágult.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 10.95—11.45, bánáti 10.55—11, székesfehérvári 10.25—10.85, mosoni és győri 10.25—10.70, felsőmagyarországi 10.25—10.75, déli-vasúti 10.25—10.70, marchfeldi 9.95—10.35.

Rozs: felsőmagyarországi 7.80—8, csepeli 7.75—7.95, pestmegyei 7.85—8.05, déli-vasúti és különféle magyarországi 7.75—7.95, ausztriai 7.65—8.

Árpa: Morvaországi 8.70—9.50, marchfeldi 7.70—8.70, bécsvidéki 7.90—8.50, felsőmagyarországi 7.55—9.50, csepeli 7.50—9, győri 7.60—8.75, középdunai államások 7.25—7.75, déli-vasúti 7.50—8.60, északmagyarországi 7.25—9, takarmány 6.50—7.

Magyar tengeri 6.40—6.65.
 Magyar zab 8.25—8.70, válogatott 8.65—8.95, ausztriai 8.20—8.45.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 29. A magyar kölcsön létrejöttének ellenére az előtőzsde irányzata gyöngye és a nemzetközi pénzpiac helyzetére való tekintettel a spekuláció tartózkodóan viselkedik. Kulisszértékek realizációk következtében hanyatlottak, csak egyes korlátértékek szilárdak. Dunagőzhajózási részvények árvesztéséget szenvedtek, ellenben Magyar Leszámitoló és Pénzváltó részvényei emelkedtek. Általános nyugodt irányzattal nyílt meg a déli tőzsde és az árfolyamok alig változtak. A forgalom későbbi során üzletelenség állott be arra a hirre, hogy az angol jegybank egy teljes százalékkal felemelte a kamatlábát. A spekuláció tartózkodó lett, azonban az árfolyamok elég szilárdak maradtak. Berin nyugodt irányzatot jelentett.

10 óra 45 perccor: Osztrák hitel 669.75, Magyar hitel 859, Laenderbank 534.75, Bankverein 560, Union 624.50, Államvasút 759, Déli-vasút 118, Alpési 769, Rimamurányi 699, Dunagőzhajózási 117, Török sorsjegy 258, Magyar leszámitolóbank 610 K.

1 óra 30 perccor: Osztrák hitel 669.25, Magyar hitel 858.50, Anglo 317, Bankverein 560, Osztrák Föld-államvasút 760, Déli-vasút 118, Dunagőzhajózás 1174, Államvasút 760, Déli-vasút 118, Dunagőzhajózás 1174, Alpési 769, Prágai vasmű 2845, Rimamurányi 697, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 257.75, Ausztria-email 443.

Bécs, szept. 29. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.60, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 156.50, Magyar hitelbank részvény 865.75 Magyar leszámitoló és váltó részvény 6 8.—, Rimamurányi 696.—, Magyar czukoripar 23.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 91.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 91.80, Nagy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 224.50, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —.—, Magyar jelzálogbank 489.50. Magyar kereskedelmi bank —.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, szept. 29. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 92.25, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.60, 1860-as sorsjegy —.—, Osztrák hitel-sorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészvény 316.—, Bécsi Bankverein 599.50, Osztrák magyar bank 18.40—Déli vasút 117.50, Dunagőzhajózási társ. 11 67 Dohány-részv. 377.—, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német bankv. 117.67, Osztr. Lloyd 375.—, 4.2 száz ezüst jár. 93.25 —.—, Osztr. koronajáradék 92.25, 1864-es sorsj. —.— Osztrák hitelintézeti részvény 668.—, Union-Bank 624.75 Osztrák Ländlerbank 534.—, Osztrák-magyar államvasút 769.15, Elbevolgyi vasút —.—, Alpési részvény 769.60, 20 frankos 18.09, Londoni váltóár 210.35, Lipótkohó —.—, Török sorsjegy 257.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 29. (Értéktőzsde.) A mai forgalom meggyitásokor a spekuláció, tekintettel a pénzpiac súlyos helyzetére és az amerikai vaspiacról érkezett kedvezőtlen jelentésekre, tartózkodást mutatott, de az árfolyamok általában tartottak voltak. Élénkebb üzlet volt azonban a

Dresdner Bank részvényeiben, a varsó-bécsi, Schantung és Kanada-Pacific-vasutak részvényeiben, melyek jelentékeny javulásokat értek el, míg kohéértékek közül különösen a Laurakohó részvényei az évi zárlatról szóló kedvezőtlen jelentésekre erős csökkenéseknek voltak kitéve. A többi értékek, melyekhez később Deutsche Bank, gelsenkircheniek és Phönix is csatlakoztak, szilárd volt, ami lassankint hangulatváltozást hozott létre s ez a további folyamatban, dacára az angol bankkamatláb közben ismeretessé vált emelésének, nem változott. Az üzlet azonban majdnem kizárólag az említett értékekre szorítkozott, de a Laura-kohó részvénye további esésnek volt kitéve. Osztrák értékek el voltak hanyagolva. A készáruipiac ipari értékei nyugodtak voltak, meglehetősen szilárd irányzat mellett. Ultimopánusz 6 és fél és ennél több, magánkamatláb 4 egynegyed százalék.

Berlin, szept. 29. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 209.70, Déli vasút 22.60, orosz bankjegyek 216.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 84.40, Disconto Commandit 190.—, Dinamitruszt 1 1.75, Harpeni 191.90, Unifikált török járadék 84.20, 4.2 százalékos ezüst jár. —.—, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar államvasút 162.60 Bécsi váltóár 849.—, Olasz járadék —.—, Alt. villamos-sági Edison 283.20, Gelsenkircheni 230.75, Laurakohó 173.70.

Frankfurt, szept. 29. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék —.—, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 92.50, Magyar ar.-jár. 93.50, Osztr. hitelint. részv. 209.75, Osztrák-magyar államvasút 16 3/4, Északnyugati vasút —.—, Bústiebradi vasút —.—, Londoni váltóár 204.—, Bécsi Bankverein 141.25, Villamos részvény —.—, 8 százalékos magyar aranykölcsön 76.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.90, Osztrák koronajáradék 93.30, Magyar koronajáradék 91.30, Osztrák-magyar bank 131.50, Déli vasút részvény 22.60, Elbevolgyi vasút —.—, Bécsi váltóár 848.75, Párisi váltóár 808.83, Union bankrészv. 156.—, Alpési részv. —.—.

Hamburg, szept. 29. (Zárlat). 4.3 százalékos ezüst-járadék 96.60, 1860. sorsjegy 174.—, Déli vasút 22.—, 4 százalékos aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény —.—, Osztrák-magyar államvasút 162.50, Olasz járadék —.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.90.

London, szept. 29. Angol consol 80 1/4.

Páris, szept. 29. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.20, Osztr. aranyjáradék 101.25 Magyar aranyjáradék 95.10, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 500.50 3/4 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasúti elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 122.—, 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.—, 4. százalékos amort. románjár. 1905. 95.—, 5 százalékos orosz járadék 106.25, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.30, 4 százalékos spanyol jár. 96.82, 4 százalékos unifikált török jár. 92.87, Török sorsjegy 217.—, Török dohányrészvény 402.— Osztrák földhitelintézet —.—, Osztr. Ländlerbank 577.—, Magyar jelzálogbank —.—, Banque de Paris 1883, Banque Ottomane 677.— Osztrák-magyar államvasút —.—, Déli vasút —.— Meridionalvasút —.—, Hartman gépgyár 646.— Rio Tinto 1 7/8, Sucrerie d'Égypte 80.—, Tula 376.—, Urkányi község 196, Chartered 41.—, De Beers 332.50 East Rand 183.50, Jagersfontein 215.65, Trans. Land Comp. 65.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.87, Váltó német piacokra (rövid) 123.56, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 16 1/2, Olasz arany-váltó rövid 6/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csekk Londonra 252.50, Magánkamatláb 2 3/8.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz.

Árjegyzés. Szeptember 29. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 klg-ron felül) 145—146, fiatal közép (páronként 251—320 klg.) 150—152 fillérig. II. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kg.) 152—156, könnyű (páronként 240 klg.-ig) 158—162 fillérig. Sertéslétszám: Szept. 27-én volt készlet 35507 drb. Szept. 28-án felhajtott 288 drb. 1910. szeptember 28-án elszállított 507 drb. Szept. 29-ére marad készlet 35288 drb. A hizott sertés üzletirányzata: csendes.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) Szept. 29. Előző napi eladatián maradvány 499 drb sertés, 21 drb süldő. Mai felhajtás 1153 drb sertés. Összesen 1652 drb sertés, 21 drb süldő. El-

Heti műsor:

1910. október hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városi- ligei Színház	Fővárosi Nyári Színház	Urania
1 Szombat	A hegyek alján	Föld	Ámor, a pénzügynök	Orvosok	Az elvált asszony Balkáni hercegnő	A pesti háziúr	—	Az Országos Színház- művelési Társaság nem tartózkodás.
2 Vasárnap	d.n. este	Anyegin	Stuart Mária Föld	Csittulj szívem Taufua	Hivatalnok urak Orvosok	Luxemburg grófia Balkáni hercegnő	A pesti háziúr	—

adatott 1180 drb sertés, 13 drb süldő. Mai maradvány 472 drb sertés, 8 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirsértés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli életsúlyonással 144-150 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. életsúlyonással 142-144 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felüli életsúlyonással 148-160 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.-ig életsúlyonással 152-166 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig életsúlyonással 164-168 fillér. Husserítés könnyű 140-300 klg.-ig életsúlyban 132-140 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

Szept. 29. Vágómarhák. Felhajtott magyar bika 173 drb, magyar ökör 690 drb, magyar tehén 725 drb, magyar bivaly 61 drb. Boszniai bika 1 drb, ökör 62 drb, növendékmarha 41 drb. Póchtásra bejelentve 111 drb. Összesen 1864 drb. Arjegyzések: métermázsánkint életsúlyban, levonás nélkül, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 84-96 koronáig, kivételesen 98-104 koronáig, középminőségű 70-82 koronáig, silány minőségű 60-68 K-ig. Magyar paraszmarha, jobb minőségű 68-80 K-ig, silány minőségű 56-66 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 88-100 koronáig, kivételesen 104-110 koronáig, középminőségű 76-86 koronáig, silányabb minőségű 60-74 koronáig. Bika jobbminőségű 74-90 koronáig, kivételesen 94 koronáig, silányabb minőségű 60-72 koronáig, bivaly 52-60 koronáig, kivételesen 60 koronáig. Magyar tehén 54-76 koronáig, kivételesen 80 koronáig. Tarka tehén 58-90 koronáig, kivételesen 96 K-ig, kicsontozni való marha 44-54 koronáig, növendékmarha 56-80 K-ig. Mind 100 kilónkint életsúlyban.

Budapesti szurómarhavásár.

Szeptember 29. Felhajtott 554 drb élő borjú, (közte 62 rugott.) Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 124-130 fillérig, kivételesen 132-136 fillér, középminőségű élő borjúkért 100-122 fillérig, silány és rugott borjúkért 80-96 fillérig kilogrammonkint (levonás nélkül.) Az irányzat lanyhább volt, az árak 3-4 fillérrel kgrkint csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

Szeptember 29. A mai vásárra felhozta: 4171 drb borjút, 1678 drb fiatal sertést, 1138 levágott sertést, 420 drb levágott juhott, 82 drb bárányt. Eladási árak kilogrammonkint: Levágott borjú 92-124 fillér, legelsőrendű 128-138 fillér, élő husserítés 114-136 fillér, élő zsirsértés 124-132 fillér; levágott husserítés 136-160 fillér, levágott hizott sertés 136-146 fillér, könnyű sertés 158-160 fillér; elsőrendű süldő 136-150 fillér; levágott juh 88-112 fillér, bárány 36-44 korona páronkint.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 29.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Lányi Imre adóhivatali segédet a beszerzési adóhivatalnál a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett adóhivatali ellenőrré a betleni adóhivatalhoz, Rothschild Ferenc

egri adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a kisjenői adóhivatalhoz;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Matasauri Simon okleveles tanítót a resicabányai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Bohm Andor és Trocsányi Ida okleveles tanítót, illetve tanítónőt a rakaszi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónővé, Kiss Zsuzsa tanítónőt a szatmárzsádányi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Benedek Sándor okleveles tanítót az alsókománi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Boeskö Gyula okleveles tanítót a bajai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Jónásné Papp Erza okleveles kisdédvönőt a dézsaknai I-ső számú állami kisdédvönőkhöz kisdédvönővé;

a fővámgazgató Herczeg Béla vámgyakornokjelölt díjtalan vámgyakornokká a budapesti fővámmihatalhoz nevezte ki.

Áthelyezések. A pénzügyminiszter Cipu János ideiglenesen nyugdíjazott pénzügyi tanácsost ebben a minőségében és a VII. fizetési osztályba való sorolással a tényleges szolgálatba visszahelyezte a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóvá;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kenyeres Károly diósgyőri állami elemi iskolai igazgató-tanítót az aranyadi állami elemi iskolához eddigi minőségében, Hermann Béla nagygyeszerési állami elemi iskolai tanítót a garamszécsi állami elemi iskolához eddigi minőségében, Göntér Paula petőszinyei állami elemi iskolai tanítónőt az abaujszalai állami elemi iskolához eddigi minőségében, Ferenczy Viktória fényai állami óvónőt a plöszcei állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A soproni és az egri pénzügyigazgatóóságoknál pénzügyi fogalmazói, a szászvárosi ref. főgimnáziumnál ének-zentánói állásra 2 hét alatt; Temesvár szab. kir. városánál egy rendőrbiztosi állásra 3 hét alatt; Pratta községben (Nyitra várm.) és Prónaifalván (Pestm.) postai ügynöki állásra 4 hét alatt; Pozsony vármegye törvényhatóságánál hivataliszolgái állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZALLÁS.

Table with columns for dates (szept. 28., szept. 29.) and various locations (Inn, Sana, Orava, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Lasorcz, Ung, etc.) with associated numerical values.

Üzletáthelyezés! Kossuth Lajos-u. 11. szám alatti vászon, fehérnemű és pongyola üzletemet f. é. augusztus havában IV., Kecskeméti-u. 9. szám alá helyeztem át VILCSEK YILMOS ezelőtt Karitz Ferenc és Társa birtogja

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban tegnap az Alföld középső s déli, meg Erd-ly nyugati és déli megyéiben, továbbá helyenként nyugaton, Sopron-, Vas- és Veszprém vármegyékben fordult elő többnyire kisebb mennyiségű eső. A hőmérséklet nyugaton, meg északon emelkedett, míg délen és keleten kissé süllyedt; a maximum Fiumében 23 fok C és a minimum Árvaváralján, Tátrafüreden, meg Botfalun 5 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára: Tulnyomóan derült, száraz és enyhe idő várható.

Table with columns: Állomás, Légnymás, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Lists various stations like A-Szatna, Ungvár, Késmárk, etc.

EGYETERTÉS politikai naplap. Kiadóhivatali igazgató: AJOR MÁTYÁS.

Large financial table with columns: BUDAPESTI ERTEKTOZSDE, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, Gőzmalom, Iparvállalatok, Szarvállalatok, Kötelekéségi vállalatok, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. Contains detailed financial data for various companies and banks.

KÜLÖNFÉLÉK.

Akik kérnek.

Borus ég. Egy kalmár döcög
Portékás, nagy szekéren.
Könyörg: Isten, záport ne küldj
Mig a falut elértem!

Mellette az országuton
Paraszt áll révedezve.
Sóhaj: Nincs eső! Nem tudom,
Idén gabona lesz-e?

A molnár nagy busan tekint
Az álló szélmalomra:
Be másképp folya a sorom,
Egy gyöngé szél, ha volna!

Kunyhóban kontyos csitri lány
Kaesóit összerakja:
Jó Istenkém, adj szép időt;
Ma van majális napja! . . .

S egyszerre mosolyog az ég,
A napfény szerzte árad
S vigan esőkel egy szöszke lányt
S minden galyat fűszálat.

Feleki Sándor.

(Napoleon ifjúkori barátja.) Egy marseillei lap nemrég azt írta, hogy I. Napoleon 1805. május 26-án, amikor Milanóban megkoronázták, azt kívánta, hogy egyik ifjúkori barátja jelen legyen az ünnepélyen és hogy a császárnak ez a barátja Etienne Conti volt. Amikor Napoleon vele találkozott, korzikai dialektusban állítólag ezekkel a szavakkal üdvözölte:

— Oh Stó! Ché l'avisse òta: Un Ajaccina! (Pista, ki hitte volna, egy ajaccioi császár!)

Az „Echo de Paris” című lap mindenben megerősíti ezt a közleményt és csak annyiban igazítja helyre, hogy nem Etienne Conti, hanem Etienne Po volt Napoleonnak az az ifjúkori barátja, aki koronázásánál jelen volt. Napoleonnak szülővárosában nem volt sok barátja. Többnyire gunyosan „Il tiguoso”-nak (kopasz) hívták, mióta az olaszországi hadjárat után rövidre nyíratta a haját. Még legnagyobb sikerei idején is a legtöbb ajaccioi

nemes család ellenséges indulattal viseltetett iránta. Kiengesztelhetetlen ellenségei mellett azonban volt néhány ifjúkori barátja is, akik közül Etienne Pot kedvelte legjobban. Etienne Ponak banküzlete volt Ajaccióban. De Negri ügyvéd, aki egy Po-leányt vett el, most két, eddig még seholy meg nem jelent levelet közöl, amelyek élénken bizonyítják, hogy milyen bensős barátság állott fenn Napoleon és Etienne Po között. Az egyik levél, amelyet közvetlenül az egyiptomi hadjárat előtt intézett Napoleon Póhoz, így szól:

„Kedves Etienne!

Mellékelve küldök neked 180.000 frankot arra az esetre, ha fegyveremet nem kísérné a szerencse. Az összeget, amelyet rád bízok, add át azután anyámnak. A te

Bonapartéd.”

A másik levelet Egyiptomból való visszatérésekor írta Napoleon és Saliceti kormánybiztos útján juttatta el Póhoz. Ez a levél így hangzik:

„Kedves Etienne!

Adj át Salicetinek 100.000 frankot, a többi 80.000 frankot pedig tartsd meg és építtess rajta egy házat ama tervek szerint, amelyeket együtt kidolgoztunk. A te

Bonapartéd.”

A házat Po föl is építtette. Ez a két levél az is bizonyítja, hogy Napoleon Egyiptomból való visszatérésekor is nagyobb pénzüsszeg fölött rendelkezett, amit eddig több történetíró kétségbe vont. Hogy Napoleon mennyire szerette Etienne Pot, bizonyítja az is, hogy Eliza nevé legidősebb nővérét hozzá akarta nőül adni. Etienne ezt az ajánlatot fiatalágára való hivatkozással visszautasította, amit később bizonyára százszor is megbánt. Po unokanővérét, Paravicini kisasszonyt pedig Drout tábornokkal akarta összeházasítani Napoleon. Drout tábornok inkognitó el is utazott Korzikába, de később érkezt, mert akkor már oltárhoz vezette a szép leányt Sebastiani tábornok.

(A világitó kő felfedezője.) A Természettudományi Közönyben olvassuk: Az európaiak minden fölfedezés elsőbbőségét maguknak szeretik tulajdonítani. Ebben pedig nagy igazságtalanság rejlik azokkal a keleti, különösen ázsiai népekkel szemben, kik közt nagy tudósok, megfigyelők éltek már az európai kulturát megelőzően is. Így többek közt magunknak tulajdonítottuk a világitó-kövek első fölfedezését is, pedig ez a dicsőség is másokat illet meg. Egy japán, névszerint Sü Nogh, mint

ahogy ezt egy japán-kínai enciklopédia jelzi, sok-sok évvel előzte meg az olasz suszttert, Vincens Casciarolot, kit ma mi mint a világitó-kövek fölfedezőjét ismerünk.

Ez a japán, a hagyomány szerint, egy olyan ökröt festett, mely mindennap elhagyta a papírost, amelyre festve volt, elment legelni, s csak este tért vissza, hogy megszokott helyén, a vásznon aludjék. Ez a kép a Sung-dinasztia (976—998 K. u.) uralkodójához, Tai-Tsung-hoz került, aki udvari embereit gyönyörködtette a képpel és fölvilágosítást kért tőlük. A magyarázatot senki sem tudta megadni. Végül akadt egy buddhista pap, aki a vándorló festett ökrön mibenlétét megmagyarázta. Az ökr, ugymond, olyan anyaggal van festve, amely világitóanyagot tartalmaz s amelyet Sü Nogh az osztrigahéjből állított elő. A fényes napon a foszforeszkálás nem volt látható és ez a körülmény arra a gondolatra terelte őket, hogy az ökr legelni ment. Este azonban, mikor a foszforeszkálás ismét jelentkezett, mondták, hogy az ökr visszatért aludni.

(Az egyiptomi sajtótörvényt) most alkalmazták először európai emberrel szemben. Az El Mourched című folyóirat, amely protestáns felekezeti érdekeket szolgál, egy cikkében megtámadta a mohamedán vallást. A minisztertanács ezért a lap szerkesztőjét, aki európai ember, eltiltotta a további szerkesztéstől s a lap megjelenését is fölfüggesztette.

(Két veterán katona sportmérkőzése.) Két nyugalomba vonult előkelő angol katonatiszt, Alexander kapitány és Rhodes tábornok furcsa fogadást kötött egymással a minap. Arról volt szó, hogy kettejük közül melyikük kerül ki győztesen tizenötfele sportágból. Az érdekes mérkőzés esütörtökön dőlt el és egyhuzamban tizennégy óra hosszat tartott, reggeli kilencz órától esti tizenegyig. A küzdelem lawn-tenisz-szel kezdődött, majd nyíllövés következett, a melyben Alexander kapitány győzött. A kuglizásból megint Alexander kapitány került ki győztesen, a ki nyomban utána a golf-versenyt is megnyerte. Már-már ugy volt, hogy ő nyeri meg a fogadást, de Rhodes tábornok is összeszede magát, nagy fölényesen megnyerte a vitorlás versenyt és a revolverrel való cselbalívét. Elkeseredett küzdelem után Alexander győzött a birkózásban. Ezzel mind a két ellenfélnek hét-hét pontja lett. Az utolsó versenynök a kártya maradt, ezt pedig Rhodes tábornok nyerte meg. Itt nálunk el se képzelhető, mekkora izgalommal és érdeklődéssel kísérte az angol sportársadalom ezt a furcsa mérkőzést.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

— Ah, valóban igaz, nem szabad szerencsésnek mondanunk egy életet sem addig, amíg az be nem fejeződik, — sóhajtotta.

Már öreg este volt s még nem érte el a várost.

Közben az ég beborult. Rettenetesen dörgött s félelemgerjesztő villámokat szórt az ég. — Hol van Mi-Minaux? — szólított meg egy sötét alakot, ki otthonos volt ezen a helyen.

Az oroszlán barlangja felé utasította az idegen.

Mi-Minaux itt mindenható volt. Elfáradva egy éjjeli kirándulástól ott feküdt sívár szobájában egy zsákokkal betakart puzta fapadon, mely a szobának egyetlen ékesége volt. Kezeit feje alá tette s véraláfutásos szemeit félig nyitva tartva szendergett. A piszkos padlón itt-ott egy-egy aranydarab csillant meg. Ez a terem volt fogadószobája, hálója, kincseskamrája és ítélkező terme. Az itt-ott elszórt kincsek a gazember rablott zsákmányaiból valók voltak.

Mikor Tricotrin belépett, fekvőhelyéről hirtelen felugrott. Kezében kés csillant meg.

— Ah, ön az? — kiáltott nevetve. — Azért jött megint talán, hogy kegyelmet könyörögjön ki egy élet számára? Nem tudom elfelejteni sehogyan sem azt a multkori esetet.

— Nem, csak azért jöttem, hogy megkérdezzem öntől, hogy nem tartózkodik-e itt egy Leroux Rosa nevé asszony?

— Leroux, — Leroux Rosa? De, igen, itt van. Na, mit csinált már megint?

— Semmit, csak beszélni szeretnék vele.

— Talán át akarja adni a bíróságnak?

— Nem. Egy néhány kérdésre nézve szeretnék tőle felvilágosítást kérni és igen leköteleznie, ha ön kényszerítően reá, hogy az igazságot mondja el.

— Ha én megparancsolom neki, hogy igazat mondjon, úgy nem fog engedetlen lenni. De ön jótáll azért, hogy ebből nekünk semmi kellemetlenségünk nem fog származni?

— Igen.

— Akkor azonnal önhöz fogom kísérteni.

Mi-Minaux jól ismerte azokat, kiknek középpontjában ő maga állott.

— Ott fenn lakik a lépcsőktől jobbra, ahol az a vörös ing van kiakasztva! — kiáltott az utat mutatva. Beléptek egy büzös, sötét barlangba, melynek meghasadozott tetőzetén becsurgott az esővíz. Ezek a repedések szolgáltak egyszersmind ablakképpen az oda számára. A szoba közepén egy halom rongy volt felhalmozva, mely fekvőhelyül szolgált. Mikor beléptek ijedt egerek s patkányok siettek rejtekeik felé. A barlang szögletei tele voltak pókhálókka. Undorító hely volt.

A barlang egyik sarkában egy aszott, zuhlott külsejű nő foglalatostkodott a száraz rőzsecsomó körül, melyet éppen meg akart gyujtani.

— Leroux, ez az ur szeretne megtudni tőled valamit. Mondd el a való igazat, s felelj minden kérdésére úgy, mintha nekem felelnél. — parancsolta Mi-Minaux.

Az asszony a megalázkodás hangján mormogott.

Mi-Minaux szava Chaumontban parancs volt.

A nő végigmérte Tricotrint sötét vizenyős szemével. Tudatában volt annak, hogy helyzete nem fordulhat már rosszabbra.

— Ön az a Leroux Róza, aki Bruno Madelon nevé gyermekét ellopta? — kérdezte Tricotrin, miután Mi-Minaux eltávozott közelükből.

— Az a görög, akit itt kémkedése miatt meg akartak égetni a tél folyamán beszélt erről velem, — mormolta a nő. — A történet már olyan régi, engedjen meg hát, ha megkérdezem, hogy miért elevenítik fel újra?

— Ön az az asszony, aki magával vitte a gyermeket? Feleljen nekem erre.

— Igen, én vittem el a gyermeket, — ismételte.

— És ön tette ki az erdőbe?

— Igen, én hagytam ott, de ebben nincs semmi, mert a gyermekeket rendszeren ugyanis megtalálják.

— Hol történt ez?

— A Loire közleiben. De hogy mi volt a közeli falu neve arra már nem emlékszem. A gyermeket belekötöttem a bölcsőjébe, hogy ne tudjon kimászni belőle, amíg el nem távoztam. Ezentul már nem volt mitől félnem.

— És miért tette ki a gyermeket?

— Meg akartam szabadulni tőle.

— És miért akart tőle megszabadulni?

— Akkoriban el akartam menni Amerikába annak a pénznek maradványával, melyet Géraulttól kaptam. Többet már ugy sem akartam fizetni Bruno gyermekéért és Coriolishoz nem akartam elmenni, mert gyűlöltem azt a nőt. — A kicsike nagyon kedves volt s azok az emberek, akiknél laktam, nagyon szívesen ellátták mindenrel, amire szüksége volt. Nagyon jól emlékezem még reá. Nagy, fekete szemű volt, mint az apjátak s szép aranyhaja épp olyan volt, mint az anyjáié. De miért érdeklődik ön most mindezek iránt husz év mulva a történetek után?

Tricotrin hallgatagon állott. Lelkében a legutolsó reménységár is kialudt.

(Folyt. köv.)

színházak.

Péntek, 1910. szeptember 30-án.

M. KIR. OPERAHÁZ

Burrian Károly fellelével:

Carmen.

Dalmól 4 felvonásban. Zenejét szer-
zette: Bizet. Szövegét Merimée
Prosper beszéde után írta Meil-
hac és Halévy L. Fordította:
Abrányi Emil.

Személyek:

Don José Burrian K.
Escamillo Róza L.
Dancario Ney B.
Remendado Pichler
Zuniga Kornai
Morales Mihályi
Lillas Pastia Zolnai
Carmen Szamosi
Micaela Ambrusné
Frasquita Payer M.
Mercedés Bertis M.

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csákok és kalap.

Vijjáték 3 felvonásban. Írták:
Rüssler és Roda-Roda. Fordította
Heltai Jenő.

Személyek:

Vincenza nagyherceg Z. Molnár
A frieslandi herceg Vándori
Lützenburg gróf Gere
A hadtestparancsnok Németh
Leuckfeld Szirmai
Az ezredesné Forrai R.
Minka, a leányok Tóth I.
Az őrnagy Róthel
Az őrnagyé Bera P.
Mikóvics kapitány Kőrthy
Kenderesi Papp
Rimanski Törzs
Riedel főhadnagy Pártos
Jeger főhadnagy Sebestyén
Az ezredorvos Vágó
A rendőrkapitány Papir
Hechendorf Dobi
Gratignan grófné Orley F.
Lili, a leánya Báthori G.
Von Landiesenné Mesáros G.
Tureck Kőrthy
Zimmermann Czobor
Palicskó Tarnai
A zászlós Simay
Körmei
Körge Körmei
Kunicek Kovács
Korcsmárosné Hubai A.
Az őreg Ornstein Sáfány
Waclawick Karádi

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Taifun.

Színmű 4 felvonásban. Írták:
Lengyel Menyhért.

Személyek:

Tokeramo Hegedűs
Joshikawa Vendrey
Kobajasi Szerény
Hiromari Károati
Dr. Omaji Sarkadi
Yotomo Harsányi
Kitamaru Bardi
Amamari Barna D.
Mirjako Gyöző
Iona Abolovszky
Hempel Ter Gasi M.
Bruck Tapolczai
Lindner Balassa
Törvényesek elnök Fenyvesi
Ugyész Bihari
Védő Kazalicsky
Tolmács Gábor
Esküdt Tanay
Teremőr Kassay

Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Bonaparték szülőföldje.

Írták: Dr. Láng Menyhért.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Először:

Föld.

Színmű 3 felvonásban. Írták:
Schönherr Károly. Fordította:
Faragó Jenő.

Személyek:

Az öreg Grutz Gál
Hannes, a fia Pathes
Mena K. Hegyesi M.
Trino S. Fáy Sz.
A jégtanyás ember Rajnay
Sirató asszony K. Demjén M.
Sirásó Hajdu
Asztalos Gabányi
Orvos Kertész
Orég báros Bartos
Második báros Rózsahegyí
Igáskocsis Sugár
Kisbáros Mészáros

Kezdeté 7 órakor.

(KIRALY SZÍNHÁZ)

Balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Írták:
Frederick Lonsdale és Francko
Curson. Zenejét szerzette:
Rubens A. Pál.

Személyek:

Stefánia hercegnő Petráss Sári
Szergeusz Király
Borsics miniszter Császár
Zsófia Kormos I.
Hein Latábar
Blatz Rátkai
Magda Várdi III
Heinrich pincéz Boross
Oiga udvarhölgy Szalai M.
Hadnagy Pethő
Kapitány Máté
Erna Németh E.
Ficsor Sáfány
Emil vendégfő Ligeti

Kezdeté 7 órakor.

Fővárosi Városigelt Színház

Gyöngyi Izso fellelével.

A pesti háziúr.

Enekes életkép 4 felvonásban
Írták: Rutikay György.

Személyek:

Gelbgieser Gyöngyi
Erdey Juliska Hüdácsék N.
Holó Endre Szalay
Varga Tamás Kabók
Irma Hidy I.
Molnárné Veszpréminé
Halmos Lajos Fekete
Lantos Menyhért Kellér
Hajdu Róza Kelemen E.
Jozsefa Delliné
Józi Rummy I.
Garas János Bihar

Kezdeté 7 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órakor a szeptemberi műsor bucsuja

A Freres Fréser és a Ritchies csoport utolsó fellépte.

A Trézsi, Nagyherceg, Lord Spleen, Márkiz és a Zsvány utolsó előadás.

Előzetes jelentés.
Pénteken, szeptember 30-án, operettpremier:

A palatinus leánya.

A zenekart a szerző dr. Ascher Leó vezényli. Szombaton október 1-én először lép föl **Else Kupfer** a berlini Rheinhardt színházak hírneves művésznője.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és esténként:

FREGOLIA

ARTOIS BROTHERS KELETI JULISKA
Serg. BRENNAN, GLAUDIUS
és a többi elsőrendű attrakció.

Kezdeté 8 órakor.

Az első délutáni előadás okt. 2-án vasárnap lesz

Elővétel d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A téllkertben reggel 5 óráig VÖRÖS :: ELEK cigányzenekara játszik. ::

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22. Telefon 110-22.

Minden éjjel pont éjfél-től hajnalig.

34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wülf, La Marcelle, Elna Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Ainé Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Várdi Adél, Szép Erzel, Perényi Nusli, Mezei és Mezei stb. stb. — **Kukó Vincze és zenekara. Bal Mabille.** Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

XVII. évfolyam.

Somogyi Mór

zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körút 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.

Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45. Telefon 63-45.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű-tanfolyama és esti-kurzusa ::
VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)
alatt léteznek. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.
A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetnek.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete 1/2 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

„Benősülés“

Vidéki társadalmi életkép. Írták: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órákor! Ujdonság!

„Huszarenliebe“

Katonai humorok. Írták: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Konti, különlegességi tőzsde Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsde Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-6 emeleti „Casino de Paris“-ban a világ legelső ének- és tánc-attrakciók fellépte.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/2-9-kor! Kezdeté 1/2-9-kor!
Ujdonság! Ujdonság!

Berta mindent vállal!

és Tréfa házasság!

Bohózatok. Írták Günger és Taussig, ford. és ad. Steinhardt. Steinhardt Hunyadi és Szóke Szakáll kacagató új magánszámokkal, és az elsőrendű külföldi számok. Éjféltől reggel 5 óráig a remek téllkertben cabare, tánc és zene belépő díj nélkül. Vasár- és ünnepnapokon délután 1/2-től 6-ig **mérsékelt helyáru előadás.** — Jegyek d. e. 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytőzsdejében, Andrássy-ut 29. és a Hungária fürdőben.

Kiárusítás.

A raktáron levő műtárgyakat, művészi festményeket stb. rendkívül előnyös áron kiárusítjuk. **URANIA MÜKERESKEDÉS R.-T.** Budapest, IV., Kigó-tér 1. szám.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőeg

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ... K 12.70

Ládában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ... K 36.30
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ... K 40.25
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 4 puttonos aszu bor ... K 52.25

Hordóban: 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... 59.40 kor.
60 " 1907. " " pesenye bor ... 72.60 kor.
60 " 1904. " " szamorodni bor ... 89.10 kor.
60 " 1901. " " szamorodni bor ... 138.80 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk. **Viszonteladók kedvezményben részesülnek.**

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. (Főpostával szemben.)

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este pont 8 órakor

a szeptemberi műsor bucsuja.

A Freres Fréser és a Ritchies csoport utolsó fellépte.

A Trézsi Nagyherceg, Lord Spleen, Márkiz és a Zsvány utolsó előadásai. Előzetes jelentés:

Pénteken, szeptember 30-án operettpremiere: **A palatinus leánya.** A zenekart a szerző: Dr. Ascher Leó vezényli. — Szombaton, október 1-én lép föl először **Else Kupfer** a berlini Rheinhardt színházak hírneves művésznője.

A téllkertben éjjelkor **Royal-Cabaret** 34 új tánc- és ének-attrakció. Ball mabille, ének, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

A kolera

terjedésének megállítására minden közegészségügyi hatóság a legnagyobb tisztaságot ajánlja, mert ez az egyetlen biztos védekezés a tisztatlanságban tenyésző bacilusok szaporodása és terjedése ellen a

Járvány

megszüntetése ma a legégetőbb feladata mindenkinek, mert ez a rettenetes csapás beláthatatlan időkre megbénítaná az ország életerejét.

A ragály

terjedése ellen tehát a legerősebb fegyverrel kell harcolni. Tudja azt ma minden ember, hogy a

Dezinfekció

legbiztosabb módja, ugyszólván, egyetlen fegyvere a járvány leküzdésének. Ha kezünket állandóan mossuk szájunkat pedig öblögetjük s erre a célra kizárólag

DIANA SÓSBORSZESZT

használnunk, elkerüljük a legnagyobb veszedelmet. Az egész országban mindenütt kapható.

Egyedül készítő:

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5. sz.

(Póstán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvét mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana sósborszesz	Egy nagyüveg Diana sósborszesz	Egy legn. üveg Diana sósborszesz
44 fill.	1.10 K.	2.20 K.

UJ IDŐK

szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Szerkeszti: HERCZEG FERENCZ.

Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből ki kerül, mindjárt azonnalmód frissen megszerzi az UJ IDŐK. Munkatársai közt a szerkesztő HERCZEG FERENCZEN kívül ott találni a toll, a rajz és ecset java reprezentálói. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti cikkek: minden, ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. — Az új évfolyam október 1-én kezdődik.

Előfizetés: á a negyedévre 4.— korona.

Mutatószámot ingyen küld a kiadóhivatal:

Budapest, VI., Andrássy ut 10. sz.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianinó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitel-osztályából veszi azt meg. — Nem bíri a részletfizetés lepte alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak, mintha készpénzzel venne. Előleg nem kell. 10 forint mellett a legjobb zongorát vagy pianinót részletes árajegyzék és prospektus díjlanul küldetik Budapestre, VI. ker., Király-utca 56. Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem látott alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29072

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható

Telefon 64-20.

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Szabó Emil és Társa

Budapest, VI. Teréz-körút 46.

(bejárat Gyár-utca 21.)

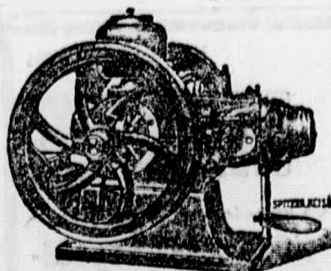
— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-48. :: Sürgőnycim: Szabóék, Budapest

Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat.

DOBRY-féle benzinnmotorokat és cséplőgépeket,

szívógázmotorokat és malomberendezéseket

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Dr. Jakab-Liget-féle

Szanatórium

Bpest, VI., Nagy János-u. 47. (Városliget).

Diétás, diagnostikus és fizioterápiás intézet

bennlakó és bejáró betegek számára.

Utókurák tartására legalkalmasabb.

Cukorbeteg, Köszvényesek,

gyomor és bélbetegek részére diétás kurák.

Gyógytényezők:

Nap és légfürdő

Vizgyógyintézet (külön férfi és női osztály)

Szénsavas fürdők (nauheimi fürdő minta szerint)

Gyógy-gymnasztika

Inhalatórium (tökéletesen felszerelve reichenhaller mintára (Pneumatikus kamra, sóoldó inhalatórium, gyógyszeres inhalatórium))

Röntgen laboratórium stb. stb.

Igazgató főorvos:

Dr. Jakab László

Bejáró betegeknek rendelnek:

Dr. Arányi Zsigmond kir. tanácsos, a fizioterápiás osztály főorvosa,

Dr. Milkó Vilmos operateur, az orthopédiai osztály főorvosa.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,
 saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű kicsérölhető
 nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen
SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igé- **MŰLÁB** a lehető leg- **MŰKÉZ** a legizlésebb **MŰFŰZŐ**
 nyeknek is megfelel jobb kivitelben kiállításban
Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.
HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSÉGEK! + KÉPES ÁRJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Hirdetmény.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár

Igazgatósága

ezennel közzirre teszi, hogy részvényeseinek folyó évi szeptember hó 17-én tartott rendkívüli közgyűlésén hozott határozata értelmében a **társaság részvénytőkéje 5,550,000 koronával**, tartaléktőkéi mintegy 7,400,000 koronával szaporítottak a következő módokat mellett:

1. Kibocsátatik 9250 darab új, 600 korona névértékű részvény.
2. A részvényesek a kibocsátandó részvényekből 5250 darab új részvényre elővételi joggal bírnak és pedig aköppen, hogy **négy régi részvény után egy új részvény** áll rendelkezésükre.
3. Minden új részvényt a részvénytőkére 600 korona és a tartaléktőkék javára 800 korona fizetendő. Az új részvények után járó bélyegilletéket a takarékpénztár sajátjából fedezi.

A befizetések következőkép teljesítendők:
400 korona 1910 szeptember 22-étől október 1-ig,
500 korona 1910 november 15-ig,
500 korona 1910 december 15-ig,
 azonban egyszerre több részlet is befizethető.

Az összes befizetések után a takarékpénztár a befizetés napjától **1910 december 31-éig számított 5% kamatot** fog a befizetőnek előlegesen megtéríteni.

A befizetés alkalmával **részvényutalványok** fognak kiadni, amelyek, ha az összes részletek a kitűzött időben befizetettek, 1911. márczius 15-étől kezdve részvények ellenében becsereíthetők.

A majdan kibocsátandó új részvények a régiekkel mindenben egyenlők lesznek, az 1911. év jövedelmében részesülnek és 1912 május 1-től járó szelvényekkel lesznek ellátva.

4. Részvényesek, kik négynél kevesebb részvény birtokában vannak, ha az elővételi jogot gyakorolják, **negyde-részvény utalványokat** kapnak, melyek négyenként egy részvényre becsereíthetnek.

Felhivatnak ennél fogva mindazok a részvényesek, kik az új részvényekre való elővételi jogot gyakorolni akarják, h gy részvényeiket **1910. szeptember 22-étől október 1-éig bezárólag**, számszerint rendezett kimutatások kíséretében, az intézet értékpapírpénztáránál (Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 7. földszint) délelőtt 9-1 óráig lebélyegzés végett mutassák be és az átveendő új részvényekre való befizetéseket teljesítsék.

Aki az elővételi jogot a kitűzött határidőben nem gyakorolja és az első részletfizetést nem teljesíti, annak elővételi joga megszűnik.

Az elővételi jogon alapuló minden joga megszűnik annak is, aki a további részletfizetéseket a meghatározott időben nem teljesíti s ez esetben a már eszközölt részletfizetéseket is elveszti s ezek a részletfizetések a nyere-ménytartalékalap javára fognak fordítani.

Felhivatnak továbbá a negyed-részvény utalványok birtokosai, hogy ezeket az utalványokat részvényekre való leendő becsereítés végett legkésőbb 1911 december hó 31-éig az intézet értékpapírpénztáránál mutassák be, mert ellenesetben a megfelelő részvények tőzsdei árfolyamon el fognak adni és az értük befolyó összeg a jogosultak javára mint takarekbetét fog kamatoztatni.

Budapest, 1910. szeptember 17-én.

Az igazgatóság.

Az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai r.-t. kiadásában most jelent meg:

KELEMEN BÉLA
 áll. főreálisk. igazg.

|| N É M E T || HELYESÍRÁSI || SZÓTÁRA ||

Ez a hézagpótló munka a német nyelv különösebb nehézségeiben, kétséges esetekben páratlan tanácsadó. A német nyelvvel foglalkozó magyar embert mindenkor kíségti zavarából, ha valamely szónak helyesírására, nemére, ragozására, használatára nézve keres utbaigazítást.

Ára füzve K 1.40

Kapható minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó társulatnál (Athenaeum, VII., Rákóczi-út 54.)

NAGY LÁSZLÓ A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianor F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Hasznalat előtt. Hasznalat után.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

Kola-Dultz

a természet legjobb agy- és idegtápláléka.

Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.

Bágyadság, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a hiányzó életérő jelei. Ha Ön állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegekre és jó emlékező tehetségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetül akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes tápláléka, mely egyuttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtva, a test minden szervére hat.

Kola-Dultz

Életkedvet és munkakedvet ad

és az ifjúság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.

Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősnek és egészségesnek fogja magát érezni.

Kolat orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegstanatoriumokban használják.

Kérjen ingyen Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Írjon nekem egy levelezőlapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválósságát.

Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejtene.

Főraktár: **DULTZ MIKSA**, Budapest, VII., Abt. 466. Dohány-utca 29. szám.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEÖELNYŐSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰKÉZ
 üzletében szerezhetők be

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.
 KRJEJYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Most Kristóf-tér 8. I., II., III. emelet liftszállattal. Telefon 171-38. szám. Mindenféle egyszerű és finom

BUTOR

nálunk olcsón és jól beszerezhető. Teljes lakberendezések vagy egyes butordarabok jótállás mellett adtnak el.

Varga Mihály és Társai Magyar butoripar-társaság. Ezelőtt IV., Koronaherezeg-utca 2. és Kilyó-ter 4. szám Most: Kristóf-tér 8. Nagy képes árjegyzék 60 fillér ellen frankó.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 25 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilit), bőrbajokat, elyengűt férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat.

Kendel d. o. 13 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig Budapest, VIII., József-körút 2. szám. Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél utján is biztos gyógyítok.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Kiadók 1, 2, és 3 szobás lakások mellékhelyiségekkel modern épületben...

Mézédes téliszőlő postakosaránként 3.—, mászanként 48 kor., téli fajalmát 30, nemes birsalmát 20...

Öreg hamis fogakat, zálogszedulákat ékszeresekről és ingóságokról, tört aranyat, régiségeket...

2 és 3 szobás lakások elő-, fürdő- és eselédszobával novemberre kiadók...

Pénzszekrényeket fűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár...

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sósleben K 7.— Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegeye).

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, foteuil és gyermekkádk kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91—20. 28793

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár.

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pémetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirásai magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beirataási díj aincs. Tandij igen mérsékelt.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzálogkölcsönt 60 évre. Váltókölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósított.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegeye). 29315

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Pásmóanyaggyár Révész-társ. Nagymező-utca 46.

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. Óriási választék polittoros butorokban Nagy Imréné Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szeressan-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

SZÜLŐK! Iekolákról, nevelőintézetekről (bel- és külföldiek) felvételre ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben, vagy családnál elhelyezésre való elhelyezéseket ellát. Mindenféle tanügyet ellát. Magyar Tanügyi Intézet Budapest, VII., Rottenbiller-u. 5/a. Leányból kitűnő gazdaságon nevel a miniszterileg engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskolák. Hat elemi végzettségű leányokat már fölvesz. Az iskola internátussal kapcsolatos. Tanítás kezdete október hó 1-én. Felvételre az iskoláról kizárólag a Magyar Tanügyi Intézet ad. Budapest, VII., Rottenbiller utca 5/a.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÜYAGOK tucija 1.75, 2, 3, 10 Kr.-ig. 3 db. legfinomabb mintát k. STERYL törvény-védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak csomagolásban kapható. NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 3. SZ. AUERFÉNYHÁZ.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapítottát 1886-ban.

Csemegezőlöt, legnemesebb fajokban muskotályal 5 kilót 2 1/2 koronáért, őszibarackot 3, vékonyhéjú diót 2 1/2, almát, körtét, szilvát, birset 2 koronáért szállít Müller J. szőlőbirtokos Kiskunhalas.

Sztraka menthol fogszappan erős bacillusölő hatásánál fogva a szájüreget szagtalanítja, fertőző betegségektől megóv és fogaikat hófehérré varázsolja. Ára gyógyszerárakban egy korona, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/V. 28896

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindennemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149—00. 29387

Részletfizetésre függő lámpák, porcellán-szervizek. Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly Szeged. 5973

Veres ánya befőtt, szépeességi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegeye). 29317

Alkalmi butoreladás! 15 szalon berendezés alkalmi vétel által, egyszerű és finom, rendkívül olcsón eladotnak. Butorraktár IV., Kristófi-tér 8. I. emelet

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Fodor József szőnyeg- és kárpitoskellékek nagykereskedő Váci-körút 14, Andrassy-utal szomban, ajánlja dusan fölszerelt raktárát szőnyegek, függönyök és takarókban, szabott árak mellett. Szervezett munkások 100% engedményben részesülnek. — Telefon 135—47. 29502

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékok, később esetleg fix általányi fizetünk. Ajánlatok: Értékpapírbank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

30 koronáért készülnék saját műhelyemben mértek után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szöveteiből, László Sándor férfiszabómester Budapest, Erzsébet-körút I. sz., 1., em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabásomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Olcsó butoreladás! a leggyorsíróbutortól a legfinomabb kivitelű szeptember hó végéig minden elfogadható áron eladók. Patyi Kálmán Lőrincz, Budapest. Rákóczi-ut 19. Uránia színház mellett.

50 korona heti kereset, vagy 50--60% jutalék szerezhető bárki által, aki az évi világhírű alumínium cég-táblám és áruim üzemet átveszi; vannak közöttük értékes újdonságok és versenytárs nélküli karácsonyi cikkek. A képviselőt mellékfoglalkozás gyanánt is üzhető. Alumínium cikkek játszva elhelyezhetők. Utbárgazítás és minták ingyen. Tudakozódásra elég egy levelezőlap. Cím: Anton Eruby Müglitz (Morvaország.)

Legújabb gramofon lemez felételek. Dupla 25 cm. Drbja: kor. 2.50. Király Ernő-től énekelve. Húzó falevél — — — — — De jó volna egy nő — — — — — Erdő erdő sűrű erdő — — — — — Steinhartól. Píkán. Most amikor minden — — — — — Spitzernének a szolgálja Gimbelem, gombolom — — — — — A leghűlyeb kuple — — — — — Kaland a lichterban I rész — — — — — Gyárlástól nevezetű 6. Viczeházmester I. rész — — — — — Rózsa Lajostól. Legújabb népdalok. 7. Dícsértések szől a legény — — — — — Mit sunoz a fehér akác — — — — — Valakinek muzsikálnak — — — — — A csárdába szől a nota — — — — — Ha majd egyszer a síromon — — — — — Simaytól. Sláger! 10. A szoknyavadász — — — — — Minden egyes lemez tiszta felvételért kezdekem. Utánvétel nélkül. Warrnitz Frigyes, műhangszerkészítő. Budapest, VIII., József-körút 39—9. Az összes hangszerek legnagyobb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramofon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kerendő.

Anton Eruby Müglitz (Morvaország.) Király Ernő-től énekelve. Húzó falevél — — — — — De jó volna egy nő — — — — — Erdő erdő sűrű erdő — — — — — Steinhartól. Píkán. Most amikor minden — — — — — Spitzernének a szolgálja Gimbelem, gombolom — — — — — A leghűlyeb kuple — — — — — Kaland a lichterban I rész — — — — — Gyárlástól nevezetű 6. Viczeházmester I. rész — — — — — Rózsa Lajostól. Legújabb népdalok.

Legújabb gramofon lemez felételek. Dupla 25 cm. Drbja: kor. 2.50. Király Ernő-től énekelve. Húzó falevél — — — — — De jó volna egy nő — — — — — Erdő erdő sűrű erdő — — — — — Steinhartól. Píkán. Most amikor minden — — — — — Spitzernének a szolgálja Gimbelem, gombolom — — — — — A leghűlyeb kuple — — — — — Kaland a lichterban I rész — — — — — Gyárlástól nevezetű 6. Viczeházmester I. rész — — — — — Rózsa Lajostól. Legújabb népdalok.

Legújabb gramofon lemez felételek. Dupla 25 cm. Drbja: kor. 2.50. Király Ernő-től énekelve. Húzó falevél — — — — — De jó volna egy nő — — — — — Erdő erdő sűrű erdő — — — — — Steinhartól. Píkán. Most amikor minden — — — — — Spitzernének a szolgálja Gimbelem, gombolom — — — — — A leghűlyeb kuple — — — — — Kaland a lichterban I rész — — — — — Gyárlástól nevezetű 6. Viczeházmester I. rész — — — — — Rózsa Lajostól. Legújabb népdalok.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid és olyan árkában, mint készpénzvételnél, legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Minden bank-összeköttetés nélkül, máltal a kamat elcsik. Felvilágosítással szolgaj. LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristófi-tér 8. I. em. Váci-utca mellett butor-raktárban. Telefon 171—38. Több mint 600 képpel ellátott árjegyzékünk bármiknek 60 fillér ellen franko elküldjük.

Zálogszedulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszeri, aranyat, ezüstöt és réz-érméket veszünk. Alt-Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat szobrokat és aljafestményeket veszünk. Kértesz ékszerész és réz-érmekereskedő Király-u. 85. — Telefon 95—48. — Meghívásra jövök.

VAN gramofonja? Ha VAN, kérje most megjelent Riadó lemezjegyzékünket. Riadó drága, de a legjobb lemez. Ha NINCS kérje ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Bizonyos számú lemez vásárlásnál ingyen kap egy pompás gramofont. Ne vegyen részletfizetésre hatszoros áron! Szt. László Intézet beszélőgép-osztálya Budapest, Veres Pálné-utca 16.

Zálogszedulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27653

Soványág! Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Harvey tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernak. — Hélygek remek tréniat. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásiért jó állást. Vészhelyzet, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kltüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Baláza Mór E. Budapest, VII., István-tér 11. II/1. Telefon 156—80.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépegektől s más hirdetéskéket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82—13. 28589

Zálogszedulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

„Hungária“ beszélő-gépek tölcsernélküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók, Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

BUTOR üzletünk felosztása folytán minden elfogadható áron kiárassítjuk egy a raktáron, valamint a még munkában levő asztalos- és kárpitosbutorokat, bútor-szöveteket, különféle függönyöket és anyagokat és az üzlethez tartozó tárgyakat. Patyi Testvérek BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz. Pannónia-áztaloda mellett.